

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till regionutvecklingslag

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att det stiftas en ny regionutvecklingslag. Genom den upphävs lagen om regional utveckling från 1993.

Syftet med regionutvecklingslagen föreslås bli så ändrat att det bättre motsvarar de krav som den förändrade verksamhetsmiljön ställer.

I lagen föreslås bestämmelser om ett planeringssystem för den regionala utvecklingen samt om de myndigheter som sköter de uppgifter som gäller den regionala utvecklingen. Dessutom föreslås i lagen bestämmelser om beviljande av bidrag inom inrikesministeriets förvaltningsområde.

Den regionala utvecklingen skall enligt förslaget fortfarande baseras på tidsbundna program. Målet är att förbättra koordineringen av de olika programmen så att de regionala och riksomfattande målen bättre än för närvarande skulle kunna beaktas i det skedet då programmen görs upp.

I landskapen skall respektive förbund på landskapsnivå fortfarande fungera som regionutvecklingsmyndighet. Förbundet skall göra upp ett landskapsprogram som utgående från landskapets möjligheter och behov anger utvecklingsmålen och de för landskapets utveckling väsentliga åtgärderna för uppnående av målen samt innehåller en plan för finansiering av programmet. I landskapsprogrammet koordineras de av statsrådet godkända riksomfattande regionala utvecklingsmålen och övriga program för landskapets regionala utveckling. Landskapsprogrammet skall enligt förslaget uppgöras för en fullmäktigeperiod i sänder.

På basis av landskapsprogrammet skall enligt förslaget varje år göras upp en

genomförandeplan, som innehåller förslag till de med tanke på landskapsprogrammet och specialprogrammen viktigaste åtgärderna samt en finansieringskalkyl. Liksom för närvarande kan programavtal uppgöras för genomförandet av landskapsprogrammet.

Statsrådet skall i början av regeringsperioden godkänna de riksomfattande målen för utveckling av regionerna. Statsrådet kan besluta om utarbetandet av särprogram för att målen skall kunna nås. Specialprogrammen skall koordineras med landskapsprogrammet. För genomförandet av specialprogrammen kan programavtal uppgöras.

De ministerier som är förordnade genom statsrådets beslut skulle enligt lagförslaget för sitt förvaltningsområde fastställa målen för den regionala utvecklingen samt de åtgärder som den förutsätter. Planeringen av den regionala utvecklingen skall integreras med förvaltningsområdets övriga planering. Planeringen skall även omfatta principerna för den regionala inriktningen av åtgärderna samt för finansieringen av dem. Ministerierna skall årligen fastställa också den regionala finansieringen av åtgärderna.

I lagen föreslås bestämmelser om beredning, godkännande och ändring av Europeiska gemenskapens regionala strukturfondsprogram.

I lagen skall tas in bestämmelser också om ansökningsförfarandet, om beviljandet och utbetalningen av stöd samt om övervakning och granskning av användningen av stödet.

Vid revideringen skall enligt förslaget dessutom beaktas vissa ändringsbehov till följd av ändringar i den nationella lagstiftningen och i Europeiska gemenskapens lagstiftning..

Lagen avses träda i kraft den 1 januari 2003.

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
ALLMÄN MOTIVERING.....	3
1. Inledning.....	3
2. Nuläget.....	3
2.1. Lagstiftning och praxis	3
2.2. Internationell utveckling och utländsk lagstiftning	12
2.3. Bedömning av nuläget.....	22
3. Propositionens mål och de viktigaste förslagen.....	25
3.1. Mål.....	25
3.2. De viktigaste förslagen.....	27
4. Propositionens verkningar.....	29
4.1. Ekonomiska verkningar.....	29
4.1.5. Verkningar för övriga parter.....	30
4.2. Verkningar i fråga om organisation och personal.....	30
4.3. Miljökonsekvenser.....	31
4.4. Verkningar på olika medborgargrupperns ställning.....	31
4.5. Verkningar på den regionala utvecklingen.....	31
5. Beredning och utlåtanden.....	32
5.1. Beredningsskeden och -material	32
5.2. Utlåtanden.....	33
6. Andra omständigheter som inverkat på propositionen.....	34
6.1. Statsunderstödslagen.....	34
6.2. Bestämmelser om miljökonsekvensbedömning	35
DETALJMOTIVERING.....	36
1. Motivering till lagförslagen.....	36
1 kap. Allmänna bestämmelser.....	36
2 kap. Myndigheter.....	40
3 kap. Programarbete	44
4 kap. Stöd som beviljas inom inrikesministeriets förvaltningsområde	52
5 kap. Särskilda bestämmelser.....	59
6 kap. Ikraftträdelse	61
2. Närmare bestämmelser.....	62
3. Ikraftträdande	62
4. Lagstiftningsordning.....	62

ALLMÄN MOTIVERING

1. Inledning

Lagstiftningen om regional utveckling föreslås bli totalreviderad. Syftet är att bevara de nuvarande behörighetsförhållandena mellan de myndigheter som avses i lagen.

Efter att lagen om regional utveckling stiftats kom den regionala utvecklingen under 1990-talet att på alla områden präglas av en hög arbetslöshet och kraftig inflyttning till stora tillväxtcentra. Näringsstrukturen har förändrats och regionstrukturen har i allt högre grad centraliserats. Orsakerna till denna utveckling kan sökas i såväl interna som externa faktorer. Dessa kan i sin tur sina rötter i den europeiska integrationsutvecklingen samt överhuvudtaget i ekonomins globalisering.

Regionernas betydelse har ökat. I en internationaliserad verksamhetsmiljö är tryggheten av regionernas konkurrenskraft ett sätt att skapa förutsättningar för utveckling av alla delar av landet, vilket samtidigt stöder landets ekonomiska tillväxt. Målet är samtidigt att minska skillnaderna mellan regionernas utveckling samt att förbättra befolkningens levnadsförhållanden. Statens uppgift är att skapa allmänna ramar för verksamheten och att stödja regionerna då dessa strävar efter att nå de mål som de har ställt upp för sin utveckling.

Syftet med reformen är att effektivisera utvecklingen av regionerna samt att förbättra den regionpolitiska planeringen och programpolitiken. Avsikten är också att utvidga programarbetet genom att rikta in utvecklingsåtgärder på regioncentra med omgivande landsbygd. Målet är att på landskaps- och riksnivå styra utvecklingen av regionerna så att av utvecklingsåtgärderna inom region- och centralförvaltningen bildar en interaktiv helhet. I den föreslagna lagen uppställs ett antal mål för utvecklingen av regionerna. Statsrådet skall precisera dessa mål. Ministeriernas roll vid utveckling av regionerna definieras noggrannare än i den gällande lagen. Enligt den föreslagna lagen skall ministerierna besluta om målen och åtgärderna för regionutvecklingen samt om finansieringen av regionutvecklingen.

Landskapsförbunden skall enligt förslaget utarbeta ett tidsbundet landskapsprogram som samordnar de övriga programmen gällande landskapet. Dessutom föreslås bestämmelser om ett planeringsförfarande, dvs. en om genomförandeplan för landskapsprogrammet vars syfte är att inom centralförvaltningen påverka förverkligandet av budgeten och uppgörandet av budgetförslaget.

I lagen föreslås också bestämmelser om beviljande av stöd inom inrikesministeriets förvaltningsområde. Bestämmelserna har utformats med beaktande av de krav som grundlagen ställer.

2. Nuläget

2.1. Lagstiftning och praxis

Från lagstiftningssynpunkt kan utvecklingen av den regionala politiken i Finland anses ha börjat på 1960-talet. De första bestämmelserna som kan betraktas som regionalpolitiska trädde i kraft år 1966. Till den lagstiftning som då trädde i kraft hörde lagen om främjande av utvecklingsområdenas ekonomi (243/1966), lagen om skattelättnader för industrin inom utvecklingsområden (244/1966) och lagen om investeringskrediter för utvecklingsområdenas industri, samt vissa andra näringsgrenar (246/1966). Dessa lagar om utvecklingsområdena stiftades för viss tid. I lagen om främjande av utvecklingsområdenas ekonomi, som var den centrala lagen i sammanhanget, fanns bestämmelser om de övergripande mål som preciserades i de två andra lagarna. Lagen innehöll sex paragrafer i vilka föreskrevs om utvecklingsområdespolitikens mål och medel, om indelningen av utvecklingsområdena samt om myndigheternas verksamhet. I lagens 1 § angavs som lagens syfte att höja produktionen och levnadsstandarden samt trygga sysselsättningen i de delar av landet, där den ekonomiska utvecklingen i väsentlig mån har blivit efter i jämförelse med landets övriga delar.

De utvecklingsområdespolitiska lagarna förnyades år 1970. Det året stiftades lagen

om främjande av utvecklingsområdenas ekonomi åren 1970-1975 (876/1969), lagen om utvecklingsområdeskredit (881/1969), lagen om skattelättnader för främjande av produktiv verksamhet inom utvecklingsområden (894/1969), en ändring av lagen angående stämpelskatt (895/1969) samt lagen om främjande av yrkesutbildning inom utvecklingsområden (117/1970). Också dessa lagar var stiftade för viss tid och gällde områden som hade utsetts till utvecklingsområden. Avsikten med den centrala ramlagen, dvs. lagen om främjande av utvecklingsområdenas ekonomi åren 1970-1975, varit i stort sett densamma som med den föregående lagen. Målet var alltså att höja produktionen och levnadsstandarden samt att trygga sysselsättningen i de delar av landet där den ekonomiska utvecklingen hade blivit efter i jämförelse med landets övriga delar. Som lagens syfte nämndes ytterligare tryggande av utkomsten. I regeringens proposition med förslag till lagen (RP 171/1969 rd) framhölls som målsättningar en jämn och effektiv utveckling. Man eftersträvade en utjämning av de ekonomiska, sociala och kulturella skillnaderna samt större effektivitet, dvs. ökad totalproduktion genom styrning av produktionsverksamheten. Utvecklingsområdespolitiken kan allmänt taget anses ha varit inriktad på tre delområden, dvs. på produktionsverksamheten, på utbildningen och på förvaltningen. Produktionsverksamheten stöddes genom skattelättnader medan utbildningen utvecklades genom att på utvecklingsområdena grundades universitet, högskolor och yrkesläroanstalter. Övergången från utvecklingsområdespolitik till regional utveckling i vidare bemärkelse kan anses ha skett år 1975, då lagen om främjande av den regionala utvecklingen (451/1975) stiftades. Lagen stiftades för viss tid och dess giltighet förlängdes genom en lag (322/1979) till år 1981. I lagens 2 § uppställdes som mål att inom ramen för en ändamålsenlig områdesindelning för befolkningen inom varje område skall eftersträvas möjlighet till fast arbetsplats, höjning av inkomstnivån och tillgång till viktig service samt även i övrigt främjande av en väl avvägd utveckling av regionernas närings- och ortsstruktur. I regeringens proposition med förslag till lagen om främjande av den regionala utvecklingen (RP 132/1974 rd) konstaterades det vara en brist i

utvecklingsområdeslagstiftningen att åtgärderna var begränsade. Utvecklingsåtgärder kunde inte inriktas på alla sådana näringar som har betydelse för den regionala utvecklingen. Enligt lagens 3 § skall ministerierna och de centrala ämbetsverk som lyder under dem samt övriga statliga förvaltningsmyndigheter i sin verksamhet i synnerhet sträva efter att främja en balanserad regional utveckling. I lagen togs således in den viktiga principen att de statliga myndigheterna i sin verksamhet skall beakta regionalpolitikens målsättningar. I lagen skrevs dessutom in bestämmelser om ett regionalpolitisk planeringssystem. Enligt lagens 5 § kan statsrådet för regionala utvecklingsplaner och av dem förutsatta åtgärder bestämma riksomfattande målsättningar för utvecklande av ortsstrukturen i fråga om såväl tätorts- som glesbygdsområden. I lagens 7 § beskrivs planeringssystemet och planeringsmyndigheterna. Enligt bestämmelsen skulle ministerierna i samband med planeringen av sina förvaltningsområden vid behov utarbeta regionala utvecklingsplaner. Länsstyrelsen skulle utreda utvecklingsbehoven inom sitt område och utarbeta regionala utvecklingsplaner för länet i samråd med regionplaneförbunden och de statliga distriktsförvaltningsmyndigheterna. Vikten av samarbete underströks genom bestämmelsen enligt vilken länsstyrelsen vid behov skulle samverka med kommunerna samt med organisationer som företräder näringslivet och med fackliga organisationer. Planeringssystemet innefattade dessutom arbetsplats- och folkplaneringstal. Lagstiftningen om regional utveckling förnyades följande gång år 1981, då lagen om främjande av en balanserad regional utveckling (532/1981) stiftades. För första gången definierades de regionalpolitiska målen i en särskild paragraf. Enligt lagens 2 § syftar regionalpolitiken till att främja regional balans i befolkningsutvecklingen samt till att i hela landet för befolkningen inom de olika områdena opartiskt trygga möjligheterna att få varaktig arbetsplats, en höjning av inkomstnivån, tillgången på viktig service och en god livsmiljö. Vidare skulle regionalpolitiken syfta till att även i övrigt främja en regionalt balanserad utveckling av befolkningens levnadsförhållanden och en mångsidigare produktionsstruktur. I regeringens proposition med förslag till

lagen om främjande av en balanserad regional utveckling (RP 67/1981 rd) kallades lagen en ramlag, vari stadgades om regionalpolitikens målsättning och åtgärder samt om administrativa åtgärder för att främja en balanserad regional utveckling. Dessutom innehöll lagen bestämmelser om regionalpolitiska mål, om baszoner, om stödområden och specialområden samt om regionalpolitik planering. Planeringssystemet bibehölls huvudsakligen oförändrat. De länsvis uppgjorda befolknings- och arbetsplatsplaneringstalen skulle emellertid godkännas av statsrådet.

Ramlagen om regional utveckling reviderades genom lagen om regionalpolitik (1168/1988) som trädde i kraft den 1 januari 1989. Lagen stiftades för viss tid och var i kraft till den 31 december 1993. De regionalpolitiska målen var enligt denna lag i stor utsträckning desamma som i den föregående ramlagen från år 1981. I lagens 2 § uppställdes som mål för regionalpolitiken att främja en regionalt balanserad utveckling av befolkningens levnadsförhållanden, att trygga en regionalt balanserad befolkningsutveckling och regional balans i utvecklingen av infrastrukturen samt att främja att produktionsstrukturen förnyas och görs mångsidigare.

I fråga om den balanserade utvecklingen av befolkningens levnadsförhållanden var det viktigt att trygga sysselsättningen, en tillräcklig utkomst, yrkeskunskap och kunnande som motsvarade tidens krav samt tillgång till viktig service och en god livsmiljö. Lagen förstärkte länsstyrelsernas ställning inom den regionala utvecklingsplaneringen samtidigt som den fastställde den på regionala utvecklingsprogram baserade verksamhetsmodellen. I lagens 3 § ingick en uppräkningslista av regionalpolitiska åtgärder. Enligt lagens 6 § skulle länsens regionala utvecklingsplanering gå ut på att främja uppnåendet av regionalpolitikens mål. Utvecklingsplaner var enligt lagen de kommunvis uppgjorda befolknings- och arbetsplatsplaneringstalen samt länsens målsättnings- och åtgärdsplaner. Dessutom ingick i lagen bestämmelser om länsutvecklingspengar, om baszoner, om stödområden och åtgärdsområden, om specialområden samt om åtgärder med avseende på specialområden.

I början av 1990-talet påbörjades

beredningen av en totalrevidering av den regionala lagstiftningen. För ändamålet utsågs en utredningsman. Till följd av förändringarna i den regionalpolitiska verksamhetsmiljön och till följd av den hårdnande internationella konkurrensen ansågs en eventuell anslutning till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet för Finlands vidkommande förutsätta en effektivare regionalpolitik och nya verksamhetsmodeller. I och med den hårdnande internationella konkurrensen ökade också regionernas betydelse. Beredningsarbetet resulterade i lagen om regional utveckling (1135/1993), medan regionalutvecklingslagen som trädde i kraft den 1 januari 1994. Regionalutvecklingslagen innebar en övergång till en programbaserad regionalpolitik.

Lagstiftning

Syftet med lagen om regional utveckling är att främja utvecklingen av landets regioner genom deras egna initiativ samt att balansera den regionala utvecklingen. För att målet skall kunna nås tryggas utvecklingen av levnadsförhållandena för regionernas befolkning och tillgången till service som är viktig för den, tryggas den infrastruktur som behövs för den regionala utvecklingen, förnyas regionernas produktionsstruktur, förbättras företagens verksamhetsbetingelser och främjas uppkomsten av nya arbetsplatser, samt stärks i övrigt grunden för regionernas och befolkningens kunnande. Då dessa åtgärder vidtas för uppnående av lagens målsättning, skall det i mån av möjlighet beaktas att detta sker på ett sätt som stöder en hållbar utveckling av miljön.

Enligt lagen om regional utveckling har kommunerna och staten regionalt utvecklingsansvar.

Regional utvecklingsmyndighet är enligt lagens 2 § den samkommun, dvs. det landskapsförbund, som sköter landskapets intressebevakning och regionplanläggning inom det område som nämns i lagen om landskapsindelning (1159/1997). I lagen om landskapsindelning föreskrivs om begreppet landskap och om grunderna för landskapsindelningen. När lagen stiftades slopades den på byggnadslagen och lagen om regional utveckling baserade definitionen av begreppet landskapsindelning. Enligt lagen om landskapsindelning skall landet indelas i

landskap, för utvecklandet av regionerna och för planeringen av områdesdispositionen. I 2 § lagen om regional utveckling beskrivs statens ansvar för den regionala utvecklingen så att de statliga myndigheterna i sitt beslutsfattande och i sin verksamhet skall beakta målet för denna lag och bedöma sina åtgärders regionala verkningar.

I 3 § i lagen om regional utveckling finns en uppräkningslista av de uppgifter som ankommer på det som regional utvecklingsmyndighet verksamma landskapsförbundet. Förbundet svarar för landskapets allmänna utveckling samt främjar kommunernas regionala och övriga samarbete. Den regionala utvecklingsmyndigheten sköter inom sitt verksamhetsområde den allmänna regionalpolitiska planeringen, utarbetandet av regionutvecklingsprogrammen och övervakningen av genomförandet av dem samt samordningen av de regionala utvecklingsåtgärder som ankommer på regionalförvaltningsmyndigheterna. Planer och program bereds i samarbete med statliga och kommunala myndigheter samt med företag och organisationer som är verksamma inom regionen. Dessutom sköter den regionala utvecklingsmyndigheten internationella ärenden och kontakter som har samband med myndighetens uppgifter.

Enligt lagen om regional utveckling har beredningen och genomförandet av regionalpolitiken ordnats så att den är baserad på program, vilket motsvarar europeisk praxis. Europeiska gemenskapens strukturfonder genomför gemenskapens interna regionalpolitik som program. Den regionala utvecklingsverksamheten omfattar hela landet. Det programarbete som avses i lagen om regional utveckling består av tidsbundna målprogram och regionala utvecklingsprogram samt av programavtal. Enligt 4 § i lagen om regional utveckling skall regionernas utvecklingsåtgärder, för att nå målet för denna lag, inriktas med hjälp av tidsbundna målprogram, om vilkas mål, beredning och uppföljning stadgas närmare genom förordning. Statsrådet beslutar om målprogrammen och om sammanjämkning av dem. I regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om regional utveckling och om ändring av lagen om främjande av skärgårdens utveckling (RP 99/1993 rd) konstateras att statsrådet före programperiodens början skall godkänna principerna för målprogrammets innehåll

och en ungefärlig finansieringsram för genomförandet av programmen inom olika förvaltningsområden. Enligt förordningen om regional utveckling (1315/1993) nedan *regionalutvecklingsförordningen*, är målprogrammen strukturomvandlingsprogram, landsbygdsprogram, skärgårdsprogram, kunskapscentraprogram och gränsområdesprogram. I samband med att regionalutvecklingslagen ändrades år 1996 ströks i förordningen omnämnandet av utvecklingsområdesprogram, vilket som begrepp delvis var problematiskt då det närmast förde tankarna till utvecklingsområdet och då det delvis överlappade andra målprogram. Närmare bestämmelser om programmets mål finns i regionalutvecklingsförordningens 4-8 §, om uppföljningen i 17 § och om statsrådets därtill anslutna uppgifter i 19 §.

Målprogrammen är riksomfattande program vilkas syfte är att lägga fram de regionalpolitiska åtgärder som kan inriktas i enlighet med regionernas behov så att lagens syfte uppnås. Programmen är tidsbundna och de kan enligt regionalutvecklingsförordningen justeras årligen. För beredningen av programmen svarar inrikesministeriet i samarbete med övriga ministerier och med de landskapsförbund som verkar som regionala utvecklingsmyndigheter. Vid beredningen av målprogrammen beaktas utöver de regional- och näringspolitiska målen också programmets miljöverkningar. Statsrådet kan enligt 19 § i regionalutvecklingsförordningen meddela anvisningar om statliga myndigheters deltagande i genomförandet av regionala utvecklingsprogram. Dessutom skall statsrådet definiera de allmänna principerna för fastställandet av de områden inom vilka landsbygdsprogram genomförs samt fastställa de kunskapscentra inom vilka kunskapscentraprogram tillämpas. I fråga om landsbygdsprogram bestämmer den regionala utvecklingsmyndigheten de områden inom vilka programmet genomförs.

Enligt 4 § 2 mom. i lagen om främjande av regional utveckling definieras innehållet i målprogrammen i regionutvecklingsprogram som utarbetas under ledning av den regionala utvecklingsmyndigheten inom dess verksamhetsområde och för en programperiod. Programmen godkänns av den regionala utvecklingsmyndigheten.

Varken i lagen eller i förordningen finns några bestämmelser om hur programarbetet skall ordnas eller om hur beredningen går till i detalj. Avsikten har varit att om detta skall avtalas på den regionala nivån. Enligt lagens förarbeten kan det i ett landskap samtidigt finnas flera regionala utvecklingsprogram av olika karaktär. I samband med utvecklingsprogrammen ändrades regionalutvecklingsförordningen år 1996. Syftet med ändringen var att förstärka den i många landskap rådande praxisen att landskapet gör upp ett enda utvecklingsprogram för hela landskapet, som inkluderar samtliga för regionen väsentliga utvecklingsprogram. Enligt bestämmelsen i 3 § i regionalutvecklingsförordningen skall regionutvecklingsprogrammen sammanställas i landskapsutvecklingsprogrammet, vars syfte är att utgående från regionens särdrag, problem och behov stärka produktionen inom regionen och förbättra produktionsstrukturen, sysselsättningen och befolkningens kunnande samt minimera sådana men för näringsverksamheten som föranleds av läge och naturförhållanden. Avsikten är att i landskapsutvecklingsprogrammet konkretisera de i 1 § i regionalutvecklingslagen på regionnivån uppställda målen till strategier, prioriteringar och åtgärdsföretag. De regionala utvecklingsprogrammen kan fogas till utvecklingsprogrammet som bilagor. Den tredje delen av programarbetet utgör programavtalen, som utarbetas för att genomföra det regionala utvecklingsprogrammet. På basis av det regionala utvecklingsprogrammet uppgör de i finansieringen deltagande statliga och kommunala myndigheterna samt sammanslutningarna under ledning av den regionala utvecklingsmyndigheten programavtal, som upptar de största projekten som skall genomföras inom respektive region och tidtabellerna för genomförandet samt övriga utvecklingsåtgärder. I programavtalet fastställs parternas finansieringsandelar i samband med de åtgärder som ingår i regionutvecklingsprogrammen. Den regionala utvecklingsmyndigheten har till uppgift att i samarbete med den statliga regionförvaltningsmyndigheten samordna de i programavtalen fastställda statliga finansieringsandelarna. De statliga

myndigheterna avtalar om sina finansieringsandelar inom ramen för de anslag som har anvisats för ändamålet i statsbudgeten. I programavtalen kan tas in också andra åtgärder än sådana som skall genomföras med regionutvecklingsanslag. Programavtalet är till sin juridiska karaktär en avsiktsförklaring. Avsikten är att de som deltar i utvecklingen av regionen genom programavtalet förbinder sig att genomföra programmet. Vid behov justeras programmen på initiativ av den regionala utvecklingsmyndigheten eller någon annan myndighet som deltar i finansieringen.

I statsbudgeten anges inom de olika förvaltningsområdena de anslag genom vilka det är möjligt att främja de regionala utvecklingsmålen samt genomförandet av de för ändamålet uppgjorda regionutvecklingsprogrammen (*regionutvecklingspengar*).

Beslut om användningen av regionutvecklingspengarna skall fattas av de statliga myndigheter till vilka anslagen anvisas i statsbudgeten. Enligt lagen skall användningen av regionutvecklingspengar samordnas och inriktas genom programavtal. Regionutvecklingspengar anvisas för projekt som gäller utvecklingen av näringsverksamheten, för offentliga investeringar och för trygghet av service som är viktig för befolkningen. Avsikten är att användningen av regionutvecklingspengar och genomförandet av målprogrammen skall bedömas och principerna för inriktningen av regionutvecklingspengarna årligen fastställas i samband med statens budgetproposition. Enligt 6 § 3 mom. i regionalutvecklingslagen beslutar statsrådet årligen om de allmänna grunderna för inriktningen av de olika förvaltningsområdenas regionutvecklingspengar.

I 6 § 2 mom. i regionalutvecklingslagen finns bestämmelser om landskapsutvecklingspengar. I syfte att uppnå en regions utvecklingsmål beviljas understöd närmast för utveckling av regionens näringsverksamhet genom egna initiativ. I statsbudgeten upptas årligen ett anslag för detta ändamål. Statsrådet fattar beslut om hur anslaget skall fördelas mellan regionerna. Den regionala utvecklingsmyndigheten fattar beslut om hur anslaget skall användas inom dess område. Regionalutvecklingslagen ändrades år 1997 så att i den togs in bestämmelser om den regionala

utvecklingsmyndighetens uppgifter i samband med gemenskapsinitiativprogrammet Interreg och om understöd som beviljats ur Europeiska gemenskapens strukturfonder samt om återbetalning av Europeiska gemenskapens strukturfonders medel. Med stöd av bestämmelsen om gemenskapsinitiativprogrammet Interreg har förordningen om genomförande av gemenskapsinitiativet Interreg (233/1997) utfärdats. År 2001 gjordes i regionalutvecklingslagen flera ändringar som gällde motfinansiering från Europeiska gemenskapens strukturfonder och staten. Ändringarna trädde i kraft den 1 juli 2001. I lagen har tagits in bestämmelser om villkor som skall tillämpas vid beviljande av stöd i programmet Interreg (3 b §), om den regionala utvecklingsmyndighetens uppgifter i program för innovativa åtgärder (3 c och 3 d §), samt om den regionala utvecklingsmyndighetens uppgifter i gemenskapsinitiativ programmet Urban (3 e §). Dessutom ändrades bestämmelserna om den regionala utvecklingsmyndighetens uppgifter i gemenskapsinitiativprogrammet Interreg (3a §) samt bestämmelserna om bidrag från Europeiska gemenskapens strukturfonder och motsvarande statliga medfinansiering (10 a §).

Enligt gällande 3 a § kan det landskapsförbund som verkar som förvaltnings- och betalningsmyndighet bevilja delfinansiering från strukturfonder och även statlig medfinansiering för hela programområdet. Inrikesministeriet kan använda en del av anslaget för utvecklingsprojekt som gäller flera än en region eller som är av vikt för hela landet. I regionalutvecklingsförordningen föreskrivs närmare om understödsprojekten och understödsmottagarna, om godtagbara kostnader, om ansökan och beviljande av understöd, om utbetalning av understöd samt om övervakning och uppföljning av användningen av understöden. I förordningen föreskrivs också om inrikesministeriets, statsrevisorernas och statens revisionsverks rätt att granska beviljandet, utbetalningen, användningen och övervakningen av understöd som har beviljats ur landskapsutvecklingspengar.

I 7 § regionalutvecklingslagen föreskrivs om områdesindelningar. För inriktningen och graderingen av de regionalpolitiska stödåtgärderna utses ett utvecklingsområde

och ett strukturiomvandlingsområde. Som grund för områdesindelningarna används indelningen i ekonomiska regioner, vilka närmast baserar sig på pendlingen och det interkommunala samarbetet. Indelningen i ekonomiska regioner fastställs av inrikesministeriet. Med stöd av denna bestämmelse har inrikesministeriet senast den 1 januari 2000 fastställt den för närvarande gällande indelningen i ekonomiska regioner. Statsrådet kan utse landets svagast utvecklade områden till utvecklingsområde på basis av deras utvecklingsnivå och utvecklingsbehov. Utvecklingsområdet indelas i stödområde I, II och III enligt ekonomisk region. Om bestämnings- och indelningsgrunderna föreskrivs närmare i 9 a § i regionalutvecklingsförordningen. Statsrådet kan också förordna att en kommun som förklarats såsom skärgårdskommun eller en annan kommun skall höra till utvecklingsområdets I eller II stödområde. Genom statsrådets beslut kan dessutom bestämmas att en ekonomisk region eller kommun där en ökning av arbetslösheten till följd av en kraftig förändring i industrins eller servicesektorns produktionsstruktur har medfört eller hotar att medföra betydande problem, genom statsrådets beslut kan utses till strukturiomvandlingsområde för högst tre års tid. Statsrådet har med stöd av 7 § senast den 30 december 1997 beslutat om strukturiomvandlingsområdet (1244/1999). Bestämmelser om maximandelarna för offentliga investeringsstöd som beviljas företag inom utvecklings- och strukturiomvandlingsområdet ingår för närvarande i lagen om stödjande av företagsverksamhet (1068/2000).

I regionalutvecklingslagen finns allmänna bestämmelser om myndigheternas samarbete överhuvudtaget samt om deras samarbete vid beslut som gäller tillgången på service. Statens regionförvaltningsmyndigheter gör också upp planer och fattar beslut som inte hänförs till den gemensamma behandlingen enligt programavtalsförfarandet. Från den regionala utvecklingens synpunkt är det viktigt att planerna och besluten inte står i konflikt med de inom regionen avtalade utvecklingsmålen. Enligt 9 § i regionalutvecklingslagen skall den statliga regionförvaltningsmyndigheten be den regionala utvecklingsmyndigheten ge utlåtande om planer som är av betydelse för

utvecklingen för dess verksamhetsområde och om sina beslut samt om finansieringen av dem. Om den statliga regionförvaltningsmyndigheten ämnar avvika från den regionala utvecklingsmyndighetens utlåtande eller plan skall den motivera avvikelserna efter att den har förhandlat med den regionala utvecklingsmyndigheten. Dessutom föreskrivs i paragrafen om respektive ministeriums skyldighet att förhandla med inrikesministeriet om åtgärder som i betydande grad påverkar den regionala utvecklingen. Det utlåtande och det handlingsförfarande som avses i lagens 9 § har inte ansetts gälla inrättande av statliga lokalförvaltningsorgan och inte heller bestämmande av verksamhetsområden och verksamhetsställen för dessa. I regionalutvecklingslagen har av denna anledning tagits in en ny 9 a §. Enligt denna skall då sådana beslut fattas som gäller organen inom den statliga lokal- och regionförvaltningen, deras verksamhetsområden och verksamhetsställen samt den service som tillhandahålls på verksamhetsställena, beaktas att tillgången till kundbetjäning inte försämras. Innan en statlig myndighet fattar beslut som kan försämra tillgången till kundbetjäning eller gör en framställning hos statsrådet om ett sådant beslut, skall den begära utlåtande av den kommun som saken gäller. Om saken gäller två eller flera kommuner skall utlåtande också begäras av landskapsförbundet. I paragrafen ingår dessutom en bestämmelse om skyldigheten att förhandla i det fall att myndigheten ämnar avvika från utlåtandet.

I lagen finns dessutom bestämmelser om återbetalning av medlen ur Europeiska gemenskapens strukturfonder, om inrikesministeriets skyldighet att återkräva medel samt om sökande av ändring i beslut som landskapsförbund och inrikesministeriet har fattat med stöd av regionalutvecklingslagen.

Närmare bestämmelser om förvaltningen av Europeiska gemenskapens strukturfondsprogram finns i lagen om den nationella förvaltningen av programmen för strukturfonderna (1353/1999), nedan strukturfondslagen. Genom en lag om ändring av lagen om den nationella förvaltningen av programmen för strukturfonderna (1286/2000) togs i lagen in bestämmelser om förvaltningen av

gemenskapsinitiativprogrammen. Lagen trädde i kraft den 1 januari 2001. I strukturfondslagen föreskrivs bl.a. om förvaltningsmyndigheterna och deras uppgifter, om de utbetalande myndigheterna och deras uppgifter, samt om verkställigheten och övervakningen av programmen för strukturfonderna. I lagen finns också bestämmelser om landskapets samarbetsgrupp. I varje landskap finns en samarbetsgrupp som skall samordna genomförandet av programmen för strukturfonderna med de åtgärder som inverkar på den regionala utvecklingen. Samarbetsgruppens sammansättning skall anpassas så att som jämbördiga parter ingår landskapsförbundet och dess medlemskommuner samt i landskapet Lappland dessutom sametinget, de statliga myndigheter och de övriga organisationer som hör till statsförvaltningen som finansierar programmen samt de för den regionala utvecklingen viktigaste arbetsmarknads- och näringsorganisationerna.

Enligt 21 § i strukturfondslagen skall landskapets samarbetsgrupp bl.a. samordna allokeringen av medlen från strukturfonderna och den motsvarande nationella medfinansieringen för följande finansår till de myndigheter som finansierar programmen för strukturfonderna i landskapet, till landskapsförbundet och till andra som deltar i finansieringen. Över detta uppgörs ett dokument som samtliga instanser som finansierar programmen i landskapet i fråga antar (landskapets samarbetsdokument). I samband därmed skall landskapets samarbetsgrupp rikta finansieringen från strukturfonderna och den motsvarande nationella finansiering som har anvisats landskapet genom att justera landskapets samarbetsdokument sedan statsrådet överlämnat budgetpropositionen till riksdagen samt vid behov sedan statsbudgeten godkänts i riksdagen och även annars, när det är nödvändig för genomförande av programmen för strukturfonderna.

Landskapets samarbetsgrupp skall också bereda och handha föredragningen av nödvändiga ändringar i programmen för strukturfonderna för övervakningskommittén och förvaltningsmyndigheten samt avge en rapport till dem i enlighet med programmen för strukturfonderna.

I annan lagstiftning finns bestämmelser om förvaltningen av landskapsprogrammet. I statsrådets förordning om utveckling av landsbygden (609/2000) föreskrivs om den landsbygdspolitiska samarbetsgruppen. Den landsbygdspolitiska samarbetsgruppen verkar i anslutning till jord- och skogsbruksministeriet. I samarbetsgruppen skall de ministerier vara företrädade, vilkas verksamhetsområde omfattar ärenden som hänför sig till utvecklingen av landsbygden samt sådana övriga organisationer vilkas verksamhet väsentligt påverkar utvecklingen av landsbygden. Den landsbygdspolitiska samarbetsgruppen skall, så som närmare bestäms när samarbetsgruppen tillsätts, 1) följa landsbygdsutvecklingen på riksnivå, 2) samordna åtgärderna för utveckling av landsbygden samt befrämja en effektiv användning av de resurser som riktas till landsbygden, 3) befrämja samarbete för utveckling av landsbygden på riksnivå, regionalt och lokalt, 4) höja beredskapen för att utnyttja av EU delfinansierade program och andra verktyg för utveckling av landsbygden, 5) göra upp handlingsprogram för främjandet av utvecklingen av landsbygden, samt 6) avge utlåtanden till jord- och skogsbruksministeriet inbegripet förslag till beslut om fördelning av riksomfattande forsknings- och utvecklingsprojekt gällande landsbygden.

Praxis

Områden som till en följd av förändringar i industrins produktionsstruktur drabbades eller hotades av hög arbetslöshet utsågs till strukturomvandlingsområden för åren 1994-1995, 1996, 1997 och 1998-1999. Därefter uppgjorde programområdena tidsbundna strukturomvandlingsprogram i syfte att skapa ett mångsidigare näringsliv och minska arbetslösheten. Programmen uppgjordes till att börja med som separata dokument, men sedermera har de tagits in i de regionala utvecklingsprogrammen. Efter år 1999 har strukturomvandlingsområden inte utsetts. Under Europeiska gemenskapens strukturfondernas nya programperiod som började år 2000 har mål 2- programmen ersatt de nationella programmen för strukturomvandling. I fråga om landsbygdsprogrammet har under regionalutvecklingslagens giltighetstid uppgjorts två landsbygdspolitiska program

för hela landet, det ena år 1995 (Fungerande landsbygd) och det andra år 2000 (En landsbygd för människor – en viljans landsbygdpolitik, Landsbygdpolitiskt helhetsprogram för åren 2001-2004). För det program som uppgjordes år 2000 tillsatte landsbygdpolitikens samarbetsgrupp en sakkunniggrupp för beredning av programmet. Samarbetsgruppen godkände helhetsprogrammet i november 2000 och överlämnade det till jord- och skogsbruksministeriet för fortsatt beredning och genomförande. Statsrådet har på föredragning från jord- och skogsbruksministeriet i april 2001 godkänt statsrådets principbeslut om landsbygdpolitiska riktlinjer för år 2001-2004, delvis på basis av det landsbygdpolitiska helhetsprogrammet. Utöver det nationella programmet har landsbygdsprogram uppgjorts också landskapsvis.

Delegationen för skärgårdsärenden uppgjorde 1995 tillsammans med landskapen och intressegrupperna ett riksomfattande skärgårdsprogram. Ett nytt program bereds för åren 2002-2006. För vissa landskap har uppgjorts egna skärgårdsprogram. Syftet med skärgårdsprogrammet är att utnyttja karaktären av skärgårdskommun, havet, vattendragen och strandlinjen, för att främja den regionala utvecklingen i skärgårds-, kust- och vattendragsområden av landsbygds-karaktär. Programmet är tudelat: den större delen omfattar hela landet i utvalda ärenden som är av betydelse för utnyttjande av vattendragskaraktären och den mindre delen gäller de i statsrådets beslut nämnda skärgårdsområdena med avseende på alla utvecklingsfrågor. Det senaste skärgårdsprogrammets viktigaste resultat var att inleda ett utrednings- och utvecklingsarbete gällande fritidsboende. Hälften av landets kommuner har deltagit i de av skärgårdsdelegationen ledda projekten. I fråga om kunskapscentraprogrammet har man i praktiken förfarit så att statsrådet har godkänt kunskapscentra för programperioden. På basis av inkomna ansökningar utsågs till programmet för perioden 1994-1998 11 kunskapscentra, av vilka åtta var regionala och tre riksomfattande nätverksbaserade kunskapscentra. För sin verksamhet uppgjorde kunskapscentra ett program som statsrådet godkände samtidigt som det fattade

beslutet om kunskapscentra. Inrikesministeriet har för programarbetet tillsatt en kunskapscentraarbetsgrupp. Medlemmar i arbetsgruppen är de myndigheter inom central- och regionalförvaltningen som finansierar programmen, landskapsförbunden samt programmens övriga regionala samarbetspartner. Arbetsgruppen skall koordinera programarbetet mellan olika förvaltningsområden och kunskapscentra, ta ställning till utvecklande av kunskapscentraprogrammet, ta ställning till antalet kunskapscentra och dessas kunskapsområden samt vid behov också till inriktningen av programfinansieringen i övrigt. Dessutom skall arbetsgruppen styra utvärderingen av kunskapscentra, bedöma och utveckla programförfarandet samt vid behov ge sakkunnigutlåtanden. För att biträda kunskapscentraarbetsgruppen har inrikesministeriet utsett ett sekretariat till vilket hör en företrädare för inrikesministeriet som generalsekreterare och som medlemmar företrädare för undervisningsministeriet, handels- och industriministeriet samt arbetsministeriet. Den senaste programperioden började år 1999 och upphör år 2006. Sommaren 1998 gjorde arbetsgruppen efter en ny ansökningsomgång en bedömning av ansökningarna och gjorde till inrikesministeriet en framställning om de kunskapscentra som skulle utses. Statsrådet fattade i december 1998 ett beslut om kunskapscentra och godkände samtidigt deras program. Beslutet omfattar 14 regionala och två nätverksbaserade kunskapscentra.

Syftet med gränsområdesprogrammen är att utveckla gränsområdenas näringsverksamhet och utöka den gränsöverskridande verksamheten med Finlands närområden. Programmen utarbetades efter att regionalutvecklingslagen hade trätt i kraft, antingen som separata program eller så att de ingick i regionutvecklingsprogrammen. Då Finland sedan anslöt sig till Europeiska unionen har det i praktiken varit fråga om att utarbeta enbart av EU delfinansierade Interreg-program eller Euregio-program, med motsvarande mål som gränsområdesprogrammet.

Statsrådet beslöt den 9 november 2000 i samband med målprogrammen enligt regionalutvecklingslagen börja utveckla

regioncentra, för att bygga upp ett nätverk av regioncentra som omfattar alla landskap. Med hjälp av regioncentras programarbete utvecklas det interkommunala regionala samarbetet och utvecklingsåtgärderna kan dimensioneras enligt olika stora regioncentras behov. På basis av beslutet utlyste inrikesministeriet i november 2000 en öppen ansökningsomgång för det med regioncentra sammanhängande programförfarandet. I ansökningsformuläret beskrevs programmets syften och definierades regioncentras karaktär samt de kriterier för programmets handlingsmodeller på vilka bedömningen av ansökningarna och valet av deltagare baserades. På framställning av det sakkunnigråd som inrikesministeriet tillsatt utsåg statsrådet i september 2001 25 områden för programmet. Inrikesministeriet utsåg i december 2001 nio nya regioncentra till programmet. För programarbetet har i statsbudgeten för år 2001 reserverats 25 miljoner mark (4,2 miljoner euro) i grundfinansiering och för år 2002 7,7 miljoner euro för utveckling av regioncentra och för finansiering av stadspolitiska åtgärder. Grundfinansieringen är huvudsakligen avsedd för koordinering av programmet och för projektförberedelser.

Enligt regionalutvecklingslagen skall statsrådet besluta om målprogrammen och om samordningen av dem. Med stöd av bestämmelserna har statsrådet åren 1993, 1996, 1997, och senast år 2000 fattat beslut om de målprogram som avses i regionalutvecklingslagen samt om de allmänna grunderna för inriktningen av regionutvecklingspengarna. I de beslut som gavs åren 1993 och 1996 ingår en allmän presentation av målen för regionutvecklingen och inriktningen av åtgärderna samt särskilt i fråga om de olika målprogrammen en presentation av målen samt av åtgärderna för uppnående av dem. I senare beslut behandlas mera allmänt principerna för den regionala utvecklingen och åtgärderna för styrning av utvecklingsarbetet. Beslutet från år 2000 är till sitt innehåll en klar regionpolitisk linjedragning.

I landskapen har man följt olika praxis när man har gjort upp programmen. I vissa landskap har uppgjorts ett regionutvecklingsprogram som innehåller flera målprogram. I andra landskap har uppgjorts dels ett allmänt regionutvecklingsprogram, dels flera separata

målprogram (t.ex. kunskapscentra-, strukturomvandlingsområdes-, skärgårds- och landsbygdsprogram). I en del landskap har Europeiska gemenskapens strukturfondsprogram i praktiken delvis ersatts av separata målprogram. Också i fråga om programavtalen förekommer det variationer mellan landskapen. I vissa landskap har man inte uppgjort sådana avtal överhuvudtaget, medan man i andra landskap har uppgjort t.o.m. elva. Antalet avtalsparter har varierat från en till elva. Programavtalens innehåll och tidtabell har också varierat en hel del. Avtalen har huvudsakligen gällt enskilda projekt eller åtgärdsenheter men avtal har också ingåtts om prioriteringar och verksamhetslinjer. Tidsmässigt har programavtalen varierat från ett till sju år.

2.2. Internationell utveckling och utländsk lagstiftning

Allmänt

Samtliga EU-länder bedriver en aktiv regionpolitik. Hur den genomförs beror på arten och betydelsen av landets regionala problem samt på hur landets regionala och lokala förvaltning är ordnad. Till följd av programmen för Europeiska gemenskapens strukturfonder och EG:s konkurrenslagstiftning finns det en hel del likheter mellan länderna.

Främjandet av företagsverksamheten utgör en central del av regionpolitiken. De på regionalpolitiska grunder beviljade företagsstöden består till största del (57 %) av nationella statliga stöd till industrin och servicenäringarna. Skillnaderna mellan EU-ländernas företagsstödpolitik är betydande. Sådana stora medlemsländer som Italien, Tyskland och Frankrike beviljar förhållandevis betydligt större summor i nationella företagsstöd än Spanien, Irland, Grekland och Portugal. Jämfört med de övriga EU-länderna beviljar Finland de minsta regionala företagsstöden i förhållande till invånartalet.

Storbritannien

Den i Storbritannien genomförda maktfördelningen har förändrat den nationella regionpolitiken. Beslutsfattandet har delegerats till regionerna. England,

Skottland, Wales och Nordirland är självständiga aktörer. De har oberoende av varandra gjort sina egna regionpolitiska linjedragningar. Finansministeriet ställer medel till regionernas förfogande. Skottland, där delegeringen har gått längst, kan självständigt besluta om användningen av medlen. Skottlands parlament har såväl budget- som lagstiftningsmakt, liksom även Wales och Nordirlands genom proportionella val tillsatta regionala råd. England har den mest utpräglade centralstyrningen. I det följande beskrivs det engelska systemet närmare.

England är indelat i åtta regioner (North East, North West, Yorkshire and the Humber, West Midlands, East Midlands, Eastern Region, South West och South East) som är indelade i grevskap. Den nionde administrativa regionen är Storlondon, som har ett råd och en borgmästare som utses genom val. Dessutom finns det ett antal andra administrativa enheter för den regionala utvecklingen och EG:s strukturfonder.

Varje region har ett råd (chamber eller council). Det finns skillnader i rådets verksamhet men till sin karaktär är de närmast rådgivande och fungerar i samarbete med de statliga lokalförvaltningsmyndigheterna och regionutvecklingsmyndigheterna. Regeringen har strävat efter att höja rådets status genom att tillerkänna dem en halvofficiell ställning genom en förordning från år 1998 (Regional Development Agencies Act). Dessutom har regeringen ställt anslag till rådets förfogande.

För de åtta regionerna har tillsatts utvecklingsmyndigheter som inledde sin verksamhet i april 1999. Deras verksamhet är baserad på den nämnda förordningen från år 1998. I oktober 1999 lade de fram regionala handlingsstrategier som regeringen godkände i januari 2000. Den i Storlondon verksamma myndigheten Greater London Authority inledde sin verksamhet i juli 2000. Regionutvecklingsmyndigheterna är ofta företagsstyrda, men i sina direktioner har de företrädare både för lokalförvaltningen och för lokala intressegrupper. Deras uppgift är att koordinera samarbetet på regionnivå i ekonomiska och sociala frågor samt i sysselsättningsfrågor. Avsikten är att trygga tillväxten och konkurrenskraften samt att minska skillnaderna mellan regionerna. Dessa är ansvariga för sin verksamhet inför

parlamentet och regeringen. Regionutvecklingsmyndigheterna samarbetar med de regionala råden. Regionutvecklingsmyndigheterna deltar i utdelningen av EG:s strukturfondsmedel. Till deras förfogande har under de senaste åren ställts allt större belopp, samtidigt som verksamheten har utvidgats. Ett regionpolitiskt problem har ansetts vara att det finns så många aktörer på region- och lokalnivå samt att det finns flera föreskrifter och bestämmelser som styr regionpolitiken. Målet är att förenhetliga planeringen, vilket innebär att en gemensam strategi uppgörs för regionerna.

Österrike

Österrike är en förbundsstat med nio delstater. Den offentliga makten är fördelad mellan förbundsstaten, delstaterna och kommunerna. Delstaternas uppgifter är inte klart definierade i lagstiftningen. Delstaterna svarar för alla uppgifter som inte uttryckligen har ålagts förbundsstaten. Lagstiftningen innehåller inte heller några bestämmelser om nationell regionpolitik. De regionpolitiska uppgifterna sköts av förbundsstatens ministerier och av delstaterna, utan att förbundsstaten har någon egentlig formell rätt att bestämma över förbundsstaterna eller koordinera deras beslut.

Även om en legislativ grund saknas, råder det i Österrike samförstånd om att det är ändamålsenligt att koordinera delstaternas och förbundsstatens planer, program och åtgärder. I detta syfte inrättades redan år 1971 Österrikiska regionutvecklingskonferensen (Österreichische Raumordnungskonferenz, ÖROK) i vilken utöver företrädare för förbundsstaten och delstaterna deltar lokala myndigheter och arbetsmarknadsorganisationer. ÖROK:s viktigaste uppgift är att bereda och besluta om Österrikes linjedragningar när det gäller regionplaneringen och verkställigheten av denna. ÖROK har emellertid ingen formell makt och kan således inte utfärda föreskrifter som är juridiskt bindande för dess medlemmar. För koordineringen av planer som på förbundsstatsnivå gäller delstaternas och förbundsstatens regioner svarar förbundskanslersämbetet.

Avsaknaden av ett heltäckande regionpolitiskt planeringssystem har i praktiken inneburit att man i Österrike inte

har uppgjort några storskaliga program. Istället har man som verksamhetsmodell utgått från mindre pilotprojekt. Medlemskapet i Europeiska unionen förutsätter emellertid att också storskaliga program uppgörs. Det beslöts att Europeiska gemenskapens strukturfondsprogram skulle behandlas i ÖROK, som fick i uppdrag att koordinera utarbetandet av regionutvecklingsprogrammen och att genomföra dem. Förvaltningsmodellen har emellertid utvecklats så att beredningen och administreringen av programmen numera baseras på en överenskommelse mellan förbundsstaten och delstaterna.

Regionpolitiken fokuseras på att kontrollera den ekonomiska strukturomvandlingen och anpassa den till den föränderliga internationella miljön, framförallt inom områden som domineras av jordbruk eller industrier på tillbakagående. Dessutom är det viktigt att stimulera det gränsöverskridande samarbetet särskilt inom de sydliga och östliga gränsområdena, att utveckla de internationella kommunikations-nätverken samt att förbättra kommunikationerna med de öst- och centraleuropeiska länderna så att miljövänliga transportformer gynnas.

Till de viktigaste regionpolitiska instrumenten har av tradition ansetts höra att med stödpremier och förbättrad infrastruktur få nya företag till regioner som har drabbats av stagnation och släpar efter i utvecklingen. De riktlinjer för regionplaneringen som ÖROK godkände år 1991 har inneburit en utvidgning av de instrument som står till förfogande. Regionpolitiken omfattar också innovations-, miljö- och utbildningspolitiska åtgärder, t.ex. regionala rådgivningstjänster till smi-företag, lantbruksföretagare, lokala myndigheter och till innovations- och teknologicentra samt omskolningsprogram för nedläggningshotade industriars arbetstagare. Dessa metoder har delvis använts också för att få fart på den ekonomiska utvecklingen i de öst- och centraleuropeiska länderna samt för att åstadkomma livligare förbindelser över gränserna. Under den pågående strukturfondsperioden anses i synnerhet Interreg-programmen vara viktiga med en tanke på förberedelserna inför utvidgningen av EU.

Norge

Kommunal- och regiondepartementet svarar för den kommunala regionpolitiken, men också många andra departement genomför regionpolitiska åtgärder. Industri- och regionalutvecklingsfonden beviljar risk- och utvecklingsfinansiering. Fonden har sedan den grundades år 1993 byggt upp sin egen regionala organisation och har numera en byrå i varje landskap.

Landskapsförvaltningen (fylkeskommunerna) svarar för regionpolitiken. Till dess verksamhetsområde hör bl.a. högstadieutbildningen, hälso- och sjukvården, socialförvaltningen, transportsektorn och kulturen. Landskapen uppgör fyraåriga utvecklingsplaner.

Länsförvaltningen (fylkesmannsembetet) representerar staten. Norge är indelat i 19 län. Länsförvaltningens ställning har försvagats till förmån för landskapsförvaltningen. Under de senaste åren har länsförvaltningen åter fått en starkare ställning, då departementen har överfört uppgifter till länsförvaltningen, t.ex. inom miljö- och jordbruksförvaltningen.

Syftet med Norges regionpolitik är att bevara samhällsstrukturen och att säkerställa likvärdiga levnadsförhållanden i alla delar av landet. Genom regionpolitiska åtgärder vill man stödja en balanserad befolkningsutveckling, främja sysselsättningen och därmed den ekonomiska tillväxten i regionerna samt i hela riket, värna om landets naturresurser, minska miljöföroreningarna samt utveckla hållbara samhällen. Problem som sammanhänger med perifer samhällen prioriteras särskilt.

Regionpolitiken har indelats i en smal och en bred sektor. Den smala politiken omfattar åtgärder som berör företag. Den breda regionpolitiken har haft en stor betydelse. Den nationella politiken är ofta regionaliserad och många av den ekonomiska tillväxtpolitikens metoder har sammankopplats med regionpolitiken.

I Norge pågår ett omfattande reformarbete som är inriktat på den offentliga regionala förvaltningen och organisationen. I juli 2000 färdigställdes ett kommittébetänkande om arbetsfördelningen på olika förvaltningsnivåer (NOU 2000:22 Om uppgavefordelningen mellom stat, region og kommunene). På denna grund avlät regeringen i april 2001 propositioner till stortinget om förnyande av regionförvaltningen, regionpolitiken och

företagsstöden (St.meld.nr. 34, 2000-2001) och i mars 2001 om behörighetsförhållandena mellan kommunerna, landskapen och staten (St.meld.nr. 31, 2000-2001: Kommunene, fylke, stat – en bedre oppgavefordeling).

Enligt förslagen förblir syftet med regionpolitiken oförändrat. Samhällsstrukturen bibehålls i stort sett oförändrad och levnadsförhållandena skall vara likvärdiga i hela landet. I regionpolitiken skall enligt förslaget beaktas de förhållanden som råder i olika delar av landet samt näringslivets nya behov. Samhällena skall vara tillräckligt starka för att klara av de påfrestningar som förändringen medför. Det blir allt viktigare att upprätthålla och bygga vidare på den välfärdsrelaterade infrastrukturen samt att utforma en fungerande etableringspolitik för den offentliga sektorn. De statliga arbetsplatserna skall fördelas jämnt mellan regionerna. Utbyggnaden av den infrastruktur som behövs för datakommunikationerna ges hög prioritet inom regionpolitiken. Stor vikt läggs vid utvecklingen av tätorter med tillväxtpotential. Företagsstöd riktas till konkurrenskraftiga, innovativa och långsiktiga företag samt till företagssamarbete.

Utgångspunkten för förnyandet av den offentliga sektorn är att bevara ett fungerande välfärdsamhälle. Från landskapen överförs uppgifter till statens regionförvaltning (specialsjukvården). Regionförvaltningen koordineras, effektiveras och görs överskådligare. Till kommunerna delegeras nya uppgifter.

Landskapens ansvar för den regionala utvecklingen utökas. De ges större självständighet för att de bättre skall kunna anpassa sina åtgärder till de faktiska förhållandena. Landskapens roll förstärks i flera avseenden. Avsikten är ge landskapsplaneringen ökad betydelse och samtidigt utreda om den kan ges bindande styrningsverkan. Avsikten är att i större utsträckning involvera kommunerna och staten i planeringsprocessen. Landskapsplanen skall enligt förslaget alltjämnt godkännas på regeringsnivå. Avsikten är också att utöka landskapens möjligheter att påverka de regionala nätverkslösningarna. Om planen är bindande kan landskapet direkt påverka vissa

investeringar. Landskapet svarar inom sitt område för miljövården och även för jordbruksförvaltningen. Avsikten är också att till landskapen överföra koordineringen av åtgärder för utveckling av näringslivet. Landskapen skall utföra sina uppgifter i samarbete med de regionala parterna, dvs. statens regionförvaltningsmyndigheter, kommunerna, sakkunnigorganisationerna och företagen.

Frankrike

Frankrike har en stark centralistisk tradition både när det gäller politik och när det gäller ekonomi. Under de senaste åren har man genom regionpolitiska åtgärder försökt påverka Paris-centreringen samt landets indelning i en nordlig, industrialiserad del och i en sydlig jordbruksdominerad del (politique d'aménagement du territoire). Miljö- och regionutvecklingsministeriet svarar för den regionala utvecklingen.

Det centrala ämbetsverket för regionpolitiken DATAR (Délégation à l'aménagement du territoire et l'action régionale) inrättades 1963. Ministerkommittén för den regionala utvecklingen (CIAT) fastställer utvecklingsmålen och fattar de viktigaste besluten.

Frankrikes 22 regioner och 4 transoceana regioner är centrala när det gäller genomförandet av utvecklingsåtgärder. Varje region har en prefekt som högsta statliga myndighet. Regionrådet (conseil régional) har närmast en rådgivande funktion. Landets 100 departement, som utgör följande regionala nivå, representerar NUTS IV - nivån. Generalrådet (conseil général) är deras representativa organ. Frankrike har ett stort antal kommuner (36 763).

Regionerna, departementen och kommunerna beviljas utvecklingsanslag ur speciella fonder. Bland dessa kan nämnas den nationella fonden för utveckling av landsbygden och urbana områden (FNAFU), fonden för ekonomisk och social utveckling (FDES), interventionsfonden för natur- och miljöskydd (FIANE) samt regionutvecklingsfonden (FIAT), som deltar i finansieringen av projekt tillsammans med region- och lokalförvaltningen samt den privata sektorn.

Inom varje område uppgörs ett förslag som läggs till grund för utvecklingsavtal som utarbetas i samråd med de statliga

myndigheterna (contrat de État-région "CPER"). De första avtalen ingicks år 1984. Den fjärde omgångens avtal trädde i kraft år 2000 och gäller i sju år. De statliga prioriteringarna i avtalen är: en hållbar utveckling, sysselsättning och social integration. Andra prioriterade områden är högre utbildning, teknologi och forskning. Såväl staten som regionerna prioriterar byggandet av järnvägar. Ett viktigt regionpolitiskt instrument är byggandet av snabba tågförbindelser (TGV) mellan Paris och landets övriga centra. Avsikten är att man på en dag skall kunna resa tur och retur mellan Paris och landets övriga centra. Den senaste förbindelsen, till Marseille, öppnades sommaren 2001.

DATAR behandlar framförallt stora projekt och prioriterar regioncentra. Dess åtgärder är i första hand inriktade på universitet och forskning samt på att utveckla högteknologisk industri. Staten har också decentraliserat vissa av sina egna funktioner. Den urbana politiken har en framträdande roll i Frankrike. Åren 1993-1997 genomfördes det första stadsavtalsförfarandet. År 1999 stiftades en regionutvecklingslag (la loi d'orientation du 25 juillet 1999, pour l'aménagement & le développement durable du territoire "LOADDT"), som innebär att avtalsförfarandet (contrat d'agglomération) förnyas. Riktlinjerna för den urbana utvecklingen fastställs på lång sikt (20 år). Avtalen är strategiska till sin karaktär och reglerar den avtalsslutande stadens och statens finansiering för utvecklingsåtgärder. Huvudvikten läggs vid den sociala och ekonomiska kohesionen. Under perioden 2000-2006 tillämpas 247 stadsavtal. Dessa gäller stora, medelstora och små städer och kan omfatta synnerligen vidsträckt områden. Frankrike är det EU-land som kanske mest konsekvent har tillämpat den europeiska regionplaneringsstrategin (ESDP) i praktiken. Det urbana nätverket med dess många centra utgör stommen i den regionala utvecklingen. Man överväger att utveckla planeringsförfarandet så att de regionala och urbana avtalsförfarandena sammanslås till ett enda förfarande.

Sverige

I Sverige är länsstyrelserna de centrala aktörerna när det gäller regionpolitiken.

Landet är indelat i 21 län. Länsstyrelserna har två viktiga uppgiftsområden. De svarar för den statliga förvaltningen i länen. Till de centrala statliga uppgifterna hör naturskyddet, jordbruket samt uppgifterna i samband med regionpolitiken och den regionala näringspolitiken. Kostnaderna för dessa uppgifter utgör 70-80 % av länsstyrelsernas utgifter. Länsstyrelserna svarar också för att länen utvecklas enligt de nationellt uppställda målen samt med beaktande av de regionala förhållandena och förutsättningarna. Ett viktigt mål i samband med förnyandet av länsförvaltningen år 1991 var att länsstyrelserna i större utsträckning skall svara för utvecklingen av länet. En orsak till reformen var kommunernas bristfälliga samarbete när det gällde länsutvecklingen.

Bestämmelser om länsstyrelsernas uppgifter i detta avseende ingår i förordningen om regionalt utvecklingsarbete (1998:1634). Uppgifterna består av planering, projektverksamhet, samordning, förhandlingar, uppföljning och utvärdering. En viktig samordningsuppgift består i att sköra utarbetande av regionala tillväxtavtal. Tillväxtavtalen uppgörs i samarbete med flera parter, bl.a. lokala företagargrupper och kommuner. Avtalen gäller såväl lokala och regionala som statliga åtgärder samt finansieringen av dem. De statliga åtgärderna godkänns av regeringen eller riksdagen. De första treåriga tillväxtavtalen uppgjordes för perioden 2000-2002. I regionförvaltningen deltar från statens sida, utöver länsstyrelserna, näringsdepartementet som drar upp riktlinjerna för regionpolitiken och förberedande behandlar de regionala stödsystemen, samt verket för näringslivsutveckling (NUTEK) som administrerar åtgärderna.

I Sverige inledde man i början av år 1997 i fyra län försöksverksamhet för att få till stånd en starkare representativ koppling till det regionala utvecklingsarbetet samt ett effektivare utnyttjande av länens resurser. Försöksverksamheten är baserad på lagen om försöksverksamhet med ändrad regional ansvarsfördelning (1996:1414) som är i kraft till år 2002. I försökslänen inrättas regionala självstyrelseorgan med varierande sammansättning. I två försökslän utgörs självstyrelseorganet av landstinget. I ett försökslän tillämpas en

regionförbundsmodell, som innebär att medlemmarna väljs av kommunfullmäktige och landstingen. Det regionala självstyrelseorganet svarar för den regionala utvecklingen inom länet. I uppgifterna ingår att utarbeta ett regionalt utvecklingsprogram. I lagen finns bestämmelser om det regionala utvecklingsprogrammets innehåll. Utvecklingsprogrammet skall beaktas av alla myndigheter inom försökslänet. I förordningen om regionalt utvecklingsarbete finns också bestämmelser om övriga uppgifter i samband med den regionala utvecklingen. Det regionala självstyrelseorganet svarar för samordningen av försökslänens tillväxtavtal. I syfte att förverkliga de regionpolitiska målsättningarna kan självstyrelseorganen bevilja finansiering av de medel anvisats dem samt av vissa statliga regionutvecklingsmedel som har överförts från försökslänens länsstyrelser till självstyrelseorganen. Medlen kan användas t.ex. för företagsstöd, för medfinansiering av Europeiska gemenskapens strukturfondsprogram, för finansiering av tillväxtavtal samt för regionalt projektarbete. Länsstyrelsens uppgifter i försökslänet består av uppföljning och utvärdering av verksamheten.

I Sverige inriktas de regionalpolitiska åtgärderna för det första på områden där det finns ett permanent behov av särskilda insatser. Sådana områden är närmast glesbygdsområden där befolkningsunderlaget är så litet att det är svårt att upprätthålla samhälleliga funktioner (t.ex. sjukvård, skola, post och dagligvarubutiker). För det andra inriktas regionalpolitiska åtgärder på områden som genomgår strukturomvandling och som har en ensidig näringsstruktur. För det tredje inriktas regionalpolitiska åtgärder på tillväxtområden där det görs insatser för att avhjälpa tillväxtrelaterade problem.

Delvis på basis av de positiva erfarenheterna av försökslänen gav Sveriges regering hösten 2001 en proposition om en politik för tillväxt och livskraft i hela landet (Prop. 2001/02:4). Enligt propositionen utgörs den nationella tillväxten av summan av den tillväxt som skapas lokalt och regionalt i alla delar av landet. Av denna anledning är det viktigt att potentialen i de förutsättningar som finns lokalt och regionalt tas till vara. För att en enhetlig politik skall kunna skapas och utvecklas i hela landet bildas ett nytt

politikområde som kan anpassas till de regionala behoven och förutsättningarna: regional utvecklings-politik. Den lokala och regionala nivåns engagemang är en avgörande faktor för utveckling. Därför föreslår regeringen att i samtliga län skall inrättas kommunala samverkansorgan för den regionala utvecklingen. Enligt förslaget skall länets kommuner och landsting välja sina representanter till organet. En av samverkansorganets uppgifter skall vara att utarbeta program för länets utveckling. Programmet är tänkt att kunna fungera som ett paraplydokument för olika former av utvecklingsåtgärder, t.ex. för regionala tillväxtavtal eller regionala tillväxtprogram samt för länsplaner som avser den regionala grundstrukturen.

Den regionala utvecklingspolitiken skall omfatta regional strukturpolitik, regional stimulanspolitik och regional välfärdspolitik. För vissa sektorer av den offentliga politiken gäller enligt propositionen ett tydligt regionalt utvecklingsansvar. Till dessa sektorer hör politikområden som har en stor betydelse för den regionala utvecklingen, dvs. områdenas utvecklingspolitik, näringspolitik, arbetsmarknadspolitik, utbildningspolitik, transportpolitik, de delar av forskningspolitiken som avser utveckling av innovationssystem samt kulturpolitik.

Regeringen anser att en sektorsövergripande helhetssyn skall utvecklas. En tydligt ansvarsfördelning utvecklas mellan staten och den kommunala nivån, vilket förutsätter nära samverkan. Den nationella regionutvecklingspolitiken skall i så stor utsträckning som möjligt samordnas med EG:s struktur- och regionalpolitik. De regionala tillväxtavtalen och de tillväxtprogram som utarbetas för perioden 2004-2007 förblir de huvudsakliga instrumenten för den nya politiken. Avsikten är att förlänga de nuvarande tillväxtavtalens giltighetstid till år 2003. Regionala utvecklingsåtgärder vidtas i hela landet. Åtgärderna syftar sammantaget till starkare regioner och kommuner, ökad kunskap och kompetens samt till stärkt företagsamhet och ett utvecklat entreprenörskap. Särskild uppmärksamhet skall i fortsättningen ägnas lokal utveckling och attraktivare livsmiljö samt en god servicenivå. I januari 2002 godkände riksdagen propositionens centrala delar.

Tyskland

I Tyskland är det delstaterna (art. 30 i grundlagen) samt kommunerna och kommunförbunden (art. 28 i grundlagen) som har det primära ansvaret för regionpolitiken. Ekonomi- och

teknologiministeriet (Bundesministerium für Wirtschaft und Technologie) svarar för koordineringen av regionpolitiken. Förbundsregeringen har efter 1969 års grundlagsreform i enlighet med art. 91 a i grundlagen i samråd med delstaterna utarbetat utvecklingsprogram som skall fastställas årligen (Rahmenplan der Gemeinschaftsaufgabe Verbesserung der regionalen Wirtschaftsstruktur).

Förbundsregeringen deltar i utarbetandet och finansieringen av ramplanen. Förbundsstaten och delstaterna svarar för varsin hälft av finansieringen. Delstaterna ansvarar för genomförandet av programmen. Målet är att skapa sådana förhållanden att delstaterna på egen hand kan klara av strukturförändringar. Förbundsstaten kan i vissa situationer ge kompletterande stöd. Stöd kan ges om en strukturförändring leder till att antalet arbetsplatser minskar snabbare än nya uppkommer eller om arbetsplatserna minskar inom en viss sektor. Tilläggsstöd kan dessutom ges i sådana fall då arbetsplatserna minskar i stora företag eller då arbetskraft med en viss typ av utbildning drabbas av arbetslöshet. Delstaterna svarar för Europeiska gemenskapens region- och strukturpolitiska åtgärder.

Syftet med regionpolitiken är att skapa likvärdiga levnads- och arbetsförhållanden inom samtliga regioner. Vid sidan av systemet för utjämning av den offentliga ekonomin är det regionpolitiska stödet den enda politikformen för utjämning av regionala skillnader. Delstaterna utarbetar regionala utvecklingsplaner (regionale Förderprogramme) som inte behöver omfatta samtliga sektorer. I dessa definieras målsättningarna och utvecklingsprojekten. Denna modell har redan använts i 30 år. Modellen justeras årligen, men i grunden är förfarandet oförändrat.

Inom regionpolitiken pågår en diskussion om delstaternas utjämningssystem, det s.k. solidaritetsavtalet. Det är fråga om att förnya Solidarpakt I som sträcker sig till slutet av år 2004 samt om att utarbeta Solidarpakt II. De som drar nytta av system är de fattiga östliga

delstaterna, som de sydliga och västliga delstaterna är skyldiga att betala s.k. solidaritetsstöd.

Danmark

Danmark bedriver en regionpolitik som skiljer sig från de övriga nordiska ländernas. Inom Danmarks regionpolitik är regionplaneringen och dimensionen stad-landsbygd centrala. Efter år 1991 intas regionstöd i budgeten endast till den del som de behövs för den nationella finansieringen EG:s strukturfondsprogram.

Regionstöden hör till näringsministeriets verksamhetsområde. Regionstödsärendena sköts av det under ministeriet lydande näringsverket. Centralförvaltningens roll i samband med regionutvecklingen har fortgående minskat. Ansvaret har överförts till kommunerna och landskapen. Danmark har 14 landskap (amtkommuner). Dessa svarar bl.a. för regionplaneringen och för den regionala industripolitiken samt behandlar frågor som gäller EG:s strukturfondsstöd.

För den statliga förvaltningen svarar statens regionförvaltning som är indelad i 14 regioner. Regionerna motsvarar de geografiska landskapen.

I Danmark förändras regionpolitiken i två avseenden. Hittills har regionutvecklingen inskränkt sig till EG:s strukturfondsprogram, men i dagens läge planeras rent nationella åtgärder. För det andra börjar inrikesministeriet genomföra regionalpolitiska åtgärder vid sidan av miljöministeriet och näringsministeriet.

EG:s regionpolitik och strukturfonderna

Gemenskapens regionpolitik kan anses ha börjat med inrättandet av Europeiska regionala utvecklingsfonden och Regionala kommittén år 1975. Den rättsliga grunden för regionpolitiken skrevs in i EG-fördraget då till detta genom Europeiska enhetsakten år 1987 fogades artiklar om ekonomisk och social harmonisering. Dessa innebär att den i fördragets ingress nämnda utjämningen av regionala skillnader blir en uttrycklig skyldighet i gemenskapens verksamhet. Europeiska enhetsakten låg också till grund för den strukturfondsreform som genomfördes år 1988.

En förutsättning för en fungerande inre marknad ansågs vara en viss

överensstämmelse i utvecklingsnivån mellan medlemsstaternas regioner. Enligt artikel 158 i EG-fördraget skall gemenskapen, för att främja en harmonisk utveckling inom hela gemenskapen, utveckla och fullfölja sin verksamhet för att stärka sin ekonomiska och sociala sammanhållning. Gemenskapen skall särskilt sträva efter att minska skillnaderna mellan de olika regionernas utvecklingsnivåer och eftersläpningen i de minst gynnade regionerna eller öarna, inbegripet landsbygdsområdena.

Innebörden av den ekonomiska och sociala sammanhållningen behandlas också i artiklarna 159-161 i EG-fördraget. Enligt artikel 159 skall medlemsstaterna bedriva och samordna sin ekonomiska politik i syfte att uppnå de mål som anges i artikel 158. Vid utformningen och utförandet av gemenskapens politik och åtgärder och vid genomförandet av den inre marknaden skall de beakta målen i artikel 158 och bidra till att dessa uppnås. Gemenskapen skall även understödja strävandena att uppnå mål genom de åtgärder som den vidtar genom strukturfonderna (utvecklingssektionen vid Europeiska utvecklings- och garantifonden för jordbruket, nedan EUGFJ, Europeiska socialfonden, nedan ESF, och Europeiska regionala utvecklingsfonden), Europeiska investeringsbanken och andra befintliga finansieringsorgan.

Enligt artikel 160 i EG-fördraget är Europeiska regionala utvecklingsfondens syfte att bistå med att avhjälpa de viktigaste regionala obalanserna i gemenskapen genom att delta i utvecklingen och den strukturella anpassningen av regioner som utvecklas långsammare samt i omstruktureringen av industriregioner på tillbakagång. Rådet kan närmare definiera de ovan nämnda strukturfondernas uppgifter och primära mål samt överhuvudtaget bestämma reglerna för fondernas organisation och samverkan. De närmare rättsliga förutsättningarna för den regionpolitik som är gemensam för samtliga strukturfonder fastställs för en programperiod i sänder genom en förordning som rådet skall godkänna enhälligt. Den rättsliga grunden regleras artikel 161 i EG-fördraget.

De allmänna reglerna för programperioden 2000-2006 har fastställts i samband med Agenda 2000 -reformen. Europeiska gemenskapernas kommission gav den 15 juli 1997 dokumentet Agenda 2000, som behandlar unionens framtida utmaningar,

t.ex. utvecklingen av unionens program, de utmaningar som en utvidgning för med sig samt de nya finansiella ramarna för åren 2000-2006. I samband med utvecklingen av politiken behandlas i dokumentet förnyandet av strukturfondernas verksamhet för programperioden 2000-2006. I samband därmed gav kommissionen den 18 mars 1998 ett förslag till rådets förordning om allmänna bestämmelser för strukturfonderna (KOM(1998) 131 slutlig). På basis av kommissionens förslag gav rådet förordningen (EG) nr 1260/1999 av den 21 juni 1999 om allmänna bestämmelser för strukturfonderna, nedan den allmänna förordningen. Samtidigt gavs följande förordningar för fonderna: parlamentets och rådets förordning (EG) nr 1783/1999 om Europeiska regionala utvecklingsfonden, parlamentets och rådets förordning (EG) nr 1784/1999 om Europeiska socialfonden, rådets förordning (EG) nr 1263/1999 om fonden för fiskets utveckling samt rådets förordning (EG) nr 1257/1999 om stöd från Europeiska utvecklings- och garantifonden för jordbruket (EUGFJ) till utveckling av landsbygden och om ändring och upphävande av vissa förordningar. I samband med dessa målsättningar bibehålls i den allmänna förordningen den ekonomiska och sociala sammanhållningens i politiskt hänseende primära ställning. Det viktigaste syftet med de åtgärder som finansieras genom strukturfonderna är att stödja skapandet av förutsättningar som gör det möjligt att genom tillväxt, konkurrenskraft och sysselsättning garantera en hållbar ekonomisk utveckling.

Bestämmelsernas uppbyggnad har förnyats så att i den allmänna förordningen definieras de allmänna principerna för strukturfonderna, dvs. fondernas primära mål och uppgifter, de allmänna strukturerna, samordningen mellan fonderna samt mellan fonderna och övriga finansieringsinstrument, programarbetet och finansförvaltningen samt de för effektiviteten förutsatta instrumenten för uppföljningen av programmen samt för övervakningen av genomförandet. I förordningen om respektive fond behandlas fondens egna regler, huvudsakligen de som gäller fondens verksamhetsområde. De principer som genomfördes i samband med strukturfondsreformen år 1988 styr fortfarande strukturfondernas verksamhet. Fondernas verksamhet inriktas så långt som

möjligt på vissa tyngdpunktsområden. Stödet kanaliseras via programmen och inte till enskilda åtgärder. Gemenskapen kan med sina åtgärder komplettera eller bidra till en medlemsstats åtgärder. Partnerskap är en av de viktigaste principerna för fondernas verksamhet. De åtgärder som finansieras genom fonderna planeras i nära samarbete mellan kommissionen och medlemsstaten samt de organ som medlemsstaten har utsett. Sådana organ är framförallt region- och lokalmyndigheter, representanter för näringslivet och arbetsmarknaden samt övriga parter. Åtgärder som delfinansieras av gemenskapen skall dessutom stämma överens med gemenskapens politik och rättsregler.

Syftet med Agenda2000 -reformen är att förbättra och förenkla principerna och öka öppenheten. Strävan efter effektivitet är central. Bättre effektivitet kan uppnås genom att förtydliga av kommissionens och medlemsstaternas ansvarsområden och genom att sprida förvaltningen av stödåtgärderna mellan medlemsländerna. Definitionen av stödberättigande utgifter har också getts en exaktare utformning. Utgångspunkten är den att det i förordningarna om fonderna, liksom under den senast avslutade finansieringsperioden, finns bestämmelser om tillämpningsområdet. Detta utgör i fråga om varje stödåtgärd grunden för definitionen av de åtgärdsenheter som finansieras ur fonderna. I övrigt tillämpas de nationella bestämmelserna på stödberättigande utgifter, utom i det fall att kommissionen skall fastställa gemensamma bestämmelser om stödberättigande utgifter.

Med stöd av den allmänna förordningen har givits kommissionens förordning (EG) nr 1685/2000 om närmare bestämmelser för genomförandet av rådets förordning (EG) nr 1260/1999 avseende stödberättigande utgifter i samband med insatser som medfinansieras av strukturfonderna. Förordningen ersätter kommissionens beslut från 1997 om stödberättigande kostnader. I en bilaga till förordningen finns regler om stödberättigande utgifter.

Genom gemenskapens strukturfonder, sammanhållningsfonden, garantisektionen vid EUGFJ, Europeiska investeringsbanken och andra befintliga finansieringsorgan skall de allmänna mål uppnås som nämns i artiklarna 158 och 160 i EG-fördraget. Enligt

den allmänna förordningen skall strukturfonderna, Europeiska investeringsbanken och de andra befintliga finansieringsorganen vart och ett på lämpligt sätt bidra till att tre huvudmål uppnås. Under den senaste finansieringsperioden som upphörde 1999 var målen sju. Avsikten är att ytterligare öka centraliseringen genom att minska antalet primära mål. Det första målet är att främja utvecklingen och den strukturella anpassningen av regioner som släpar efter i utvecklingen (mål 1). Till detta mål hör också mål 6 som genomfördes i Finland och Sverige åren 1994-1999. Det andra målet är att stödja den ekonomiska och sociala omställningen i regioner med strukturella problem (mål 2). Det tredje målet är att stödja anpassningen och moderniseringen av politiken och systemen när det gäller utbildning, yrkesutbildning och sysselsättning (mål 3). Målen 1 och 2 genomförs inom särskilt definierade regioner. Mål 3 genomförs utanför regioner eller områden som omfattas av mål 1. I arbetet för att uppnå dessa mål skall gemenskapen bidra till en harmonisk, balanserad och hållbar utveckling av den ekonomiska verksamheten, utveckling av sysselsättningen och de mänskliga resurserna, miljöskyddet och miljövården, eliminering av sociala skillnader och främjandet av jämställdhet mellan kvinnor och män.

Utöver bestämmelserna om de primära målen innehåller den allmänna förordningen också bestämmelser om gemenskapsinitiativ som genomförs på initiativ av kommissionen och vilkas syfte är att komplettera åtgärder som vidtas i enlighet med de primära målen. Under den nya programperioden som började år 2000 är gemenskapsinitiativen fyra. De avser gränsregionalt samarbete (Interreg), utveckling av städer (Urban), landsbygdens utveckling (Leader) och främjandet av jämställdheten på arbetsmarknaden (Equal). Varje gemenskapsinitiativ finansieras av en enda fond, vars verksamhetsområde genom kommissionens beslut kan utvidgas in på andra fonders verksamhetsområde om detta är nödvändigt för genomförandet av åtgärderna. Gemenskapsinitiativen behandlas närmare i regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om den nationella förvaltningen av programmen för strukturfonderna (RP 179/2000 rd, s.3-7).

I den allmänna förordningens avdelning II finns bestämmelser om programplanering. Bestämmelserna gäller programmets geografiska omfattning, varaktighet och översyn, förberedelse och godkännande samt programplaneringens närmare innehåll. I den allmänna förordningen har programplaneringen delats upp så att kommissionen på förslag av medlemsstaterna godkänner strategierna och prioriteringarna för hur programplaneringen skall utvecklas samt i anslutning därtill detaljerade bestämmelser om gemenskapens finansieringsstöd och verkställigheten av detta. Medlemsstaterna beslutar om tillämpningen och bär det slutliga ansvaret för programarbetets detaljerade innehåll samt för förvaltningen av programmen. Målprogrammen och gemenskapsinitiativprogrammen genomförs i Finland i regel som ett samlat programdokument. Detta innehåller bl.a. en redogörelse för strategin och riktlinjerna, en generell beskrivning av de planerade åtgärderna, en riktgivande finansieringsplan samt bestämmelser om verkställigheten av det samlade programdokumentet.

Medlemsstaterna utarbetar och godkänner i syfte att genomföra programstrategin och riktlinjerna ett dokument, dvs. en komplettering av programdokumentet som skall sändas till kommissionen för kännedom. Kännetecknande för den decentraliserade programplaneringen är att varje medlemsstat för administreringen av programmet utser en förvaltningsmyndighet som enligt den allmänna förordningen ansvarar för att förvaltningen och genomförandet sker effektivt och på ett korrekt sätt samt särskilt för de uppgifter som nämns i artikel 34.1 i den allmänna förordningen.

En av förvaltningsmyndighetens centrala uppgifter är att säkerställa att de insatser eller projekt som finansieras enligt stödformen genomförs på ett korrekt sätt, särskilt genom interna kontrollåtgärder enligt principerna för en sund ekonomisk förvaltning. Den decentraliserade modellen innebär att ett syfte med den allmänna förordningen också är att utvidga och fördjupa partnerskapet. Medlemsstaten skall säkerställa att alla berörda parter deltar i de olika skedena av programarbetet, inom den tidsfrist som har utsatts för varje skede. Partnerskapet omfattar förberedelse, finansiering,

uppföljning och utvärdering av programmet. I den allmänna förordningen understryks medlemsstatens ansvar för den finansiella kontrollen. Enligt artikel 38 i den allmänna förordningen skall ansvaret för den finansiella kontrollen av stödet i första hand ligga hos medlemsstaterna. Enligt artikel 39 i den allmänna förordningen skall medlemsstaterna ha det huvudsakliga ansvaret för att utreda oegentligheter genom att agera vid alla uppenbara betydande ändringar som påverkar sättet och villkoren för utformning eller övervakning av stöd och genomföra de nödvändiga finansiella korrigeringarna. I artikeln finns också bestämmelser om kommissionens rätt att göra finansiella korrigeringar.

Med stöd av den allmänna förordningen har kommissionen antagit förordning (EG) nr 438/2001 om genomförandebestämmelser till rådets förordning (EG) nr 1260/1999 beträffande förvaltnings- och kontrollsystemen för stöd som beviljas inom ramen för strukturfonderna. Förordningen trädde i kraft den 10 mars 2001. I förordningen finns bestämmelser om förvaltnings- och kontrollsystem, om attestering av utgifter, om urvalskontroll av insatser, om deklaration om att en stödform avslutats samt om form och innehåll i den räkenskapsinformation som skall finnas tillgänglig och översändas till kommissionen på begäran. Genom förordningen upphävdes kommissionens förordning (EG) nr 2064/1997 om fastställande av närmare bestämmelser för genomförandet av rådets förordning (EEG) nr 4253/1988 i fråga om medlemsstaternas finansiella kontroll av verksamhet som samfinansieras av strukturfonderna. I anslutning till förvaltnings- och kontrollsystemen har kommissionen antagit förordning (EG) nr 1681/1994 om oriktigheter och återvinning av belopp som felaktigt har utbetalats i samband med finansieringen av strukturpolitiken och om organisationen av ett informationssystem på detta område. I förordningen föreskrivs om medlemsstaternas anmälnings- och rapporteringsskyldigheter.

Med stöd av den allmänna förordningen har kommissionen dessutom antagit förordning (EG) nr 448/2001 om genomförandebestämmelser till rådets förordning (EG) nr 1260/1999 beträffande förfarandet för finansiella korrigeringar av

stöd som beviljas inom ramen för strukturfonderna. I förordningen finns bestämmelser om vad medlemsstaterna skall beakta när de med stöd av artikel 39 i den allmänna förordningen gör finansiella korrigeringar samt bestämmelser om storleken av och förfarandet vid de finansiella korrigeringar som kommissionen får göra. Förordningen trädde i kraft den 10 mars 2001.

Rådet har antagit förordning (EG, Euratom) nr 2988/95 om skydd av Europeiska gemenskapernas finansiella intressen, nedan oegentlighetsförordningen. I förordningen finns allmänna bestämmelser om kontroller och om administrativa åtgärder och sanktioner rörande oegentligheter i förhållande till gemensprätten. Begreppet oegentlighet definieras i förordningen. Enligt artikel 5 kan oegentligheter som begås uppsåtligt eller som orsakas av oaktsamhet medföra bl.a. betalning av administrativa böter eller betalning av ett belopp som överstiger de summor som otillbörligen har mottagits eller som inte betalats samt, i förekommande fall, ränta. Till oegentlighetsförordningen ansluter sig rådets förordning (Euratom, EG) nr 2185/96 om de kontroller och inspektioner på platsen som kommissionen utför för att skydda europeiska gemenskapernas finansiella intressen mot bedrägerier och andra oegentligheter. I förordningen föreskrivs om de allmänna förpliktelser som från medlemsstaternas synpunkt gäller biträdande av kommissionen vid kontroller.

Praxis

För den nya programperioden 2000-2006 utarbetades för Finland fyra regionala och ett horisontalt mål 3-program. För mål 1 uppgjordes två program. norra Finlands mål 1-program omfattar landskapet Lappland och delar av landskapen Norra Österbotten, Mellersta Österbotten och Mellersta Finland. Östra Finlands mål 1-program omfattar landskapen Södra Savolax, Kajanaland, Norra Karelen och Norra Savolax. Två program uppgjordes också för mål 2. Södra Finlands mål 2-program omfattar landskapen Södra Karelen, Centrala Tavastland och Östra Tavastland samt delar av landskapen Östra Nyland, Kymmenedalen, Nyland och Egentliga Finland. Till mål 2-programet för västra Finland hör områden av landskapen

Södra Österbotten, Mellersta Österbotten, Mellersta Finland, Birkaland, Österbotten, Norra Österbotten och Satakunda. Kommissionen godkände de regionala målprogrammen samt mål 3-programmet år 2000. För programmen har dessutom utarbetats kompletteringar till programdokumenten.

Utöver målprogrammen har i Finland uppgjorts gemenskapsinitiativprogram och program för innovativa åtgärder. I anslutning till Interreg-programmet uppgjordes sammanlagt åtta regionala program som godkändes av kommissionen. Dessa var programmen för Södra Finlands skärgård, Sydöstra Finland, Karelen, Kvarken-MittSkandia, Nordkalotten, Skärgården III A samt III B programmen för Östersjön och Norra periferin. Av övriga gemenskapsinitiativprogram har uppgjorts ett Leader+-program, ett Equal-program samt ett Urban-program, som kommissionen har godkänt.

För utvecklingen av landsbygden har uppgjorts ett regionalt utvecklingsprogram som avser områden utanför mål 1-programmet. Utanför programområdet blir endast de 12 största städernas planeområden vilket i praktiken innebär att hela Finland, med avvikelse från den föregående programperioden, omfattas av den programbaserade verksamheten för landsbygdens utveckling. Det regionala utvecklingsprogrammet för landsbygden innehåller i stor utsträckning samma åtgärder som mål 5b-programmet innehöll under den föregående programperioden. Dessutom har under programperioden 2000-2006 den enligt Leader+ -programmet på aktionsgrupper baserade arbetsmetoden utökats med sju nationellt finansierade aktionsgrupper. Det är möjligt att finansiera aktionsgrupper också genom mål 1-program och genom det regionala programmet för landsbygdens utveckling.

För landskapet Åland har uppgjorts ett separat mål 2 -program och motsvarande utvecklingsprogram för landsbygden. Kommissionen godkände programmen år 2000

2.3. Bedömning av nuläget

Då lagen om regional utveckling trädde i kraft höll Finland på att återhämta sig från

den ekonomiska recessionen i början av 1990-talet. Bruttonationalprodukten började utvecklas i en positiv riktning år 1994 och därefter har den ekonomiska uppgången fortsatt in på det nya millenniet. USA:s avtagande ekonomiska tillväxt under år 2001 har emellertid försämrat de ekonomiska utsikterna också i Finland. Den ekonomiska tillväxten har blivit klart långsammare.

Med avseende på den regionala utvecklingen kan tiden efter den ekonomiska recessionen granskas utgående från olika ekonomiska nyckeltal. Efter recessionen började regionernas produktion växa vid olika tidpunkter. Tillväxttakten varierade mellan olika branscher och regioner. I samtliga landskap har man emellertid redan uppnått samma produktionsnivå som före recessionen.

Sysselsättningsläget har återhämtat sig långsammare än produktionen. År 2000 fanns det ca 150 000 färre arbetstillfällen i vårt land än år 1999. Endast i Helsingfors-, Tammerfors-, Åbo-, Uleåborgs-, Jyväskylä- och Saloregionerna – och i några enstaka kommuner – har samma antal arbetstillfällen som före recessionen uppnåts. I Kajanaland, Lappland, Norra Karelen och Södra Savolax ligger sysselsättningen fortfarande på en ca 20 % lägre nivå än före recessionen. Arbetslösheten har minskat ännu långsammare än antalet arbetstillfällen har ökat. Enligt en arbetskraftsundersökning var antalet arbetslösa år 2000 fortfarande 240 000 personer och arbetslöshetsgraden 19,3 %. Arbetslöshetsgraden varierade landskapsvis från Nylands 5 % till Lapplands 16 %. Enligt arbetsförmedlingsstatistiken var antalet arbetslösa arbetssökande 321 000 år 2000. Under recessionsåren ökade arbetslösheten mest i städerna. Även om antalet arbetslösa arbetssökande i samtliga kommuner har minskat under de fem senaste åren, finns det i samtliga kommuner ca en och en halv gång flera arbetslösa än i början av 1999-talet. Sysselsättningsgraden, dvs. den andel av befolkningen i arbetsför ålder som har arbete, är fortfarande lägre än år 1990. Som nationellt mål har uppställts en sysselsättningsgrad på 70 %. År 2000 var sysselsättningsgraden 66 %. Landskapsvis varierade sysselsättningsgraden från Norra Karelens, Kajanalands och Lapplands 58 % till Nylands 74 %.

Utvecklingen efter recessionen har kännetecknats av flyttningsrörelsen till

landets största tillväxtcentra, dvs. Helsingfors-, Uleåborgs-, Tammerfors-, Åbo- och Jyväskylä- regionerna. Utflyttningen från de mindre stadsregionerna och landsbygden har varit större än man kunnat prognostisera på basis av den faktiska arbetsplatsutvecklingen. De som flyttat har för det mesta varit unga personer. Man har flyttat till orter där det finns arbete och studieplatser samt till orter som också i framtiden antas ha service, arbetsplatser och livskraft. Enligt prognoserna kommer det inte att ske några större förändringar i den interna flyttningsrörelsen under de närmaste åren. Den kommer sålunda att fortsätta med oförminskad styrka.

Bidragande orsaker till den ekonomiska strukturuomvandlingen och till centraliseringen av regionstrukturen har varit den europeiska integrationsutvecklingen samt överhuvudtaget ekonomins globalisering och datateknologins utveckling. Den ökade sysselsättningen förefaller ha ett samband med den växande informationssektorn. Informationssektorns snabba tillväxt ser ut att leda till flera arbetstillfällen också inom andra branscher. Även andra skäl kan anföras för en centralisering av regionstrukturen. En bidragande orsak till centraliseringsutvecklingen är det minskade antalet arbetstillfällen inom jordbruket. Inom jordbruket pågår en långsiktig strukturuomvandling som inte visar några tecken på att avta. De nedskärningar i den offentliga ekonomin som gjordes under recessionen drabbade hårdast de mindre kommunerna och det traditionella utvecklingsområdet, åtminstone i fråga om utvecklingen av antalet arbetstillfällen. Även om den snabba förändringen i den offentliga ekonomin sammanhängde med recessionen, kommer den offentliga sektorn att utvecklas i samma riktning också i framtiden. Jordbrukets tillbakagång och nedskärningarna inom den offentliga sektorn har hårdast drabbat landsbygdsområdena. Inom de i fråga om sysselsättningsutvecklingen mest eftersatta ekonomiska regionernas jordbruk bortföll ca en tredjedel av arbetstillfällena under perioden 1993-1998. Detta har haft en stor betydelse för regionernas totala sysselsättning, eftersom jordbruket också efter bortfallet har en synnerligen stor betydelse på dessa områden. Eftersom Finland har en relativt liten och

öppen ekonomi har landet redan länge varit beroende av den internationella ekonomin. Anslutningen till Europeiska unionen har ytterligare ökat vårt beroende av de europeiska marknaderna. I samma riktning verkar den tekniska utvecklingen, som ytterligare ökar vårt beroende av de internationella marknaderna. Know-how, kunnande, innovativitet samt förmågan att snabbt reagera på förändringar i marknadsläget har en avgörande betydelse i dagens verksamhetsmiljö. Produktionen måste vara internationellt konkurrenskraftig. En konkurrenskraftig produktion garanterar också den ekonomiska tillväxten, som är en förutsättning för befolkningens välfärd. Den nationella politiken skapar förutsättningar för konkurrenskraften. Avvecklingen av gränshindren innebär att regionerna direkt konkurrerar om investeringar och arbetskraft. Därför måste regionpolitiken stödja regionernas konkurrenskraft.

Utvecklingen av regionerna är i framtiden förenad med många utmaningar. Sysselsättningen och dess utveckling har fortfarande en central betydelse för den regionala utvecklingen. Då företagen anpassar sig till den internationella ekonomin, den hårdnande konkurrensen och teknologins utveckling måste också regionerna hitta sina starka sidor. Regioncentra spelar en viktig roll som en samlande faktor för regionernas kunnande, växelverkan och nätverk. Regioncentra är också viktiga för den omgivande landsbygdens livskraft. Regionerna måste oundgängligen samarbeta och skapa en fruktbar växelverkan mellan centra och landsbygden. De största stadsregionerna spelar dessutom en särskild roll i det avseendet att internationella ekonomiska kontakter sköts via dem.

Det är skäl att satsa resurser för landsbygdens livskraft. Eftersom landsbygdsbefolkningens medelålder redan är hög får en tilltagande flyttningsrörelse allvarliga konsekvenser för landsbygdens livskraft och för möjligheterna att trygga servicen för den kvarvarande befolkningen. Problemet med en åldrande befolkning är överhuvudtaget en klart regional företeelse. Efter den förra recessionen är arbetslöshetssiffrorna fortfarande höga inom alla områden. Redan nu råder det emellertid samtidigt brist på arbetskraft. Arbetsmarknaden är segmenterad. I

informationssamhället är kunnandet en faktor som delar upp arbetsmarknaden på ett nytt sätt. De stora stadsregionernas arbetsmarknad skiljer sig från t.ex. landsbygdens arbetsmarknad. En förutsättning för en fungerande arbetsmarknad är att man förstår de processer som sker på olika områden. Därför måste arbetskrafts- och näringspolitiken vara regionalt och lokalt inriktad. Produktionsteknologins utveckling och de snabba strukturella förändringar som sker inom olika branscher förutsätter att arbetskraften kan anpassa sig och vid behov omskola sig. Arbetslöshet leder i värsta fall till social marginalisering. Den efter recessionsåren ökade arbetslösheten och långtidsarbetslösheten har lett till marginalisering både på landsbygden och i städerna.

Syftet med den gällande lagen om regional utveckling är att främja utvecklingen av landets regioner genom deras egna initiativ och att balansera den regionala utvecklingen. För att dessa mål skall kunna nås fastställer lagen fyra tyngdpunktsområden. Till följd av den utveckling som skedde under 1990-talet och de nya utmaningar som regionpolitiken ställs inför, måste lagens syften omdefinieras och preciseras så att de motsvarar de framtida krav som förändringarna i verksamhetsmiljön ställer. Den regionala utvecklingen har inte varit balanserad. I framtiden accentueras regionernas betydelse, vilket innebär att landskapsförbunden alltjämnt kommer att spela en central roll som regionala utvecklingsmyndigheter. Inom landskapen får dessutom de olika områdena och ekonomiska regionerna en större betydelse, i och med att den regionala konkurrenskraften blir allt viktigare för regionernas ekonomiska utveckling. Samarbetet mellan landskapen får en mera framträdande roll. Målen måste utformas med beaktande också av EG:s region- och strukturpolitiska mål.

I den gällande regionalutvecklingslagen har beredningen och genomförandet av regionpolitiken organiserats på programbasis. Efter anslutningen till Europeiska gemenskapen har utveckling på programbasis inte förekommit i någon större utsträckning. Myndigheterna har varit tvungna att inrikta sina resurser på strukturfondsverksamheten. Av lagen har inte klart framgått de inbördes relationerna mellan programmen.

Programmen har också delvis varit överlappande. Det är skäl att förtydliga programmens innehåll. Den ändring av regionalutvecklingsförordningen som gjordes år 1996 innebar att man övergick till ett system där ett enda regionalt utvecklingsprogram uppgörs per landskap. Det är skäl att bibehålla detta system som har bidragit till att förtydliga programförfarandet. Däremot har samordningen med övriga program och i synnerhet EU-programmen varit bristfällig. Även om 1996 års reform har bidragit till att förtydliga relationerna mellan programmen, är det skäl att ytterligare förtydliga programstrukturen. Det sätt på vilket programavtalen uppgjorts har också varierat avsevärt mellan de olika landskapsförbunden.

I landskapen har inte utvecklats några vedertagna former för utarbetandet av de regionala utvecklingsprogrammen. Detta beror delvis på att det i lagen inte finns några bestämmelser om för hur lång tid programmen skall utarbetas. Delvis av samma orsak har uppföljningen av programmen liksom även jämförbarheten varit bristfällig.

Enligt den gällande lagen skall statsrådet besluta om målprogrammen och om sammanjämkning av dem. I praktiken har förfarandet utvecklats så att statsrådet i sitt beslut om målprogrammen har behandlat de allmänna regionpolitiska linjedragningarna. Till denna del är det nödvändigt att ändra bestämmelserna så att de stämmer överens med nuvarande praxis. Det är skäl att ändra bestämmelserna också för att förbättra samordningen mellan centralförvaltningens och den regionala nivåns programarbete.

Det finns ett behov att bredda programarbetet innehållsmässigt. Den fortsatta kraftiga inflyttningen till ett fåtal stora centra orsakar kostnader i båda ändorna av flyttningsströmmen. Utflyttningsområdenas resurser blir ofullständigt utnyttjade medan inflyttningsområdena drabbas av ett ökat kostnadstryck, t.ex. till följd av planläggning och den service som måste ordnas för inflyttarna. De befintliga resurserna blir sålunda inte effektivt utnyttjade. Programarbetet borde inriktas på att utarbeta program som mera balanserat stöder den regionala struktur som centra bildar.

Det har ansetts vara en brist i programarbetet att det regionala utvecklingsprogrammet inte överhuvudtaget befattat sig med

finansieringen eller att det endast innehåller en allmän finansiell kalkyl. Det kan också anses vara en brist att man inom landskapens programarbete inte i tillräcklig utsträckning har känt till fakta om den regionala fördelningen av åtgärderna för utveckling av olika förvaltningsområden. I statsbudgeten har på senaste tid för olika förvaltningsområden ansetts regionutvecklingspengar, vilkas användning inom respektive region enligt den gällande lagen skall samordnas och styras i programavtalen. I praktiken har man emellertid inte förfarit på detta sätt. För styrningen av regionutvecklingspengar har inte uppkommit någon fungerande praxis. De programavtal som har uppgjorts inom regionerna har gällt enskilda projekt eller projekthelheter. Regionutvecklingspengarna har inte på det sätt som avses i den gällande lagen styrts i programavtal. Det finns inte heller någon vedertagen praxis för de årliga besluten om de allmänna grunderna för styrningen av regionutvecklingspengarna. Definitionen av begreppet utvecklingspengar är alltför snäv. Det omfattar för närvarande inte i tillräcklig utsträckning sådana i budgeten upptagna anslag som har betydelse för regionutvecklingen.

En förutsättning för att programarbetet skall kunna effektiviseras är att planeringen av förvaltningsområdenas regionala utveckling förnyas. Det är skäl att effektivisera uppföljningen och utvärderingen av de mål som inom olika förvaltningsområden har uppställts för regionutvecklingen. Det nuvarande utvärderingssystemet är bristfälligt.

I lagen beaktas de ändringar som har gjorts i den nationella lagstiftningen och i EG-lagstiftningen. I markanvändnings- och bygglagen (132/1999) som trädde den 1 januari 2000 finns bestämmelser om planeringen på landskapsnivå. Enligt lagen omfattar planeringen på landskapsnivå en landskapsöversikt, en landskapsplan som styr annan områdesplanering och ett regionalt utvecklingsprogram. Landskapsöversikten skall beaktas i lagen. Lagen innehåller inga bestämmelser om utarbetandet av EU-program, om programmens innehåll eller om ändring av programmen. Det är skäl att ändra lagen också i detta avseende.

Statsunderstödslagen (688/2001) trädde i kraft den 1 september 2001. Lagen gäller statsunderstöd som beviljas av anslag i

statsbudgeten.

Sådana landskapsutvecklingspengar som avses i den gällande regionalutvecklingslagen är statsunderstöd i den bemärkelse som avses i statsunderstödslagen. Det är sålunda ändamålsenligt att i tillämpliga delar beakta statsunderstödslagen i finansieringsbestämmelserna.

Bestämmelserna i den gällande regionalutvecklingsförordningen gäller huvudsakligen beviljande, utbetalning och övervakning av finansieringen. När lagen år 2000 ändrades, närmast på grund av de brådskande ändringsbehov som föranleddes av Interreg- och Urban-programmen, togs i lagen in bestämmelser om finansiering och övervakning av dessa program. Ändringarna har lett till att lagen blivit svårtolkad från författningsteknisk synpunkt. I sin nuvarande utformning motsvara lagstiftningen inte heller de krav som den nya grundlagen ställer. Också på dessa grunder är det skäl att förnya lagstiftningen.

3. Propositionens mål och de viktigaste förslagen

3.1. Mål

Avsikten med reformen är att effektivisera de åtgärder för utveckling av regionerna, som finansieras med nationella medel. Detta skall genomföras på ett sådant sätt att behörighetsförhållandena mellan de myndigheter som påverkar utvecklingen av regionerna bibehålls sådana de är enligt den gällande lagstiftningen. Flera skäl kan anföras för en effektivisering av åtgärderna. Ett skäl är den regionala utveckling som har skett under det senaste decenniet. Den bristfälliga balansen i den förändring som har skett i den regionala strukturen, i förening med den åtföljande kraftiga flyttningsrörelsen, förutsätter att de olika förvaltningsområdena samordnar sina åtgärder. På så sätt kan regionerna ges möjligheter att utveckla en bättre och mera balanserad regionstruktur, samtidigt som de olägenheter som förändringen av regionstrukturen medför kan minskas. Effektiviseringen behövs dessutom för att Europeiska gemenskapens strukturfondsprogram har delvis åsidosatt det programarbete för utveckling av regionerna som finansieras uteslutande med nationella medel. En eventuell utvidgning av

Europeiska unionen under de närmaste åren kommer också att leda till att finansieringen ur Europeiska gemenskapens strukturfonder inte längre ökar och att det efter följande strukturfondsreform redan blir svårt att upprätthålla den nuvarande nivån. Det är därför skäl att utveckla de nationella planeringssystemen och programpolitiken så att det finns beredskap för ändringen.

Vid lagrevideringen har beaktats vissa centrala principer när det gäller den statliga centralförvaltningen. Ett syfte med centralförvaltningsreformen är att öka det programmatiska inslaget i regeringsarbetet. Med ett planeringsdokument som sammanställs utgående från de i regeringsprogrammet angivna centrala politiska målen, dvs. med hjälp av den förnyade projektportföljen, kan regeringen årligen utvärdera resultaten och vid behov omdirigera verksamheten och resurserna. Planeringsdokumentet kunde innehålla tväradministrativa politiska program som har sammanställts av de från hela regeringens synpunkt viktigaste uppgiftshelheterna, samt till dessa hörande projekt. De för centralförvaltningsreformen uppställda målen kan nås bl.a. genom att förfarandet med ramprogram förnyas. En förutsättning för att de tväradministrativa programmen skall kunna hållas ihop anses vara att de deltagande ministerierna bereder dem gemensamt och behandlar dem i samråd med finansministeriet samt att de ministrar som ansvarar för programmen koordinerar sitt arbete. Varje deltagande ministerium borde förbinda sig att utgående från sina budgetamar anvisa de anslag som behövs för tväradministrativa program och projekt. Lagrevideringen är ett fristående projekt och förutsätter inte att centralförvaltningsreformen genomförs.

Dessutom borde i statsbudgeten eller i en bilaga till den tas in uppgifter om de tväradministrativa programmen och om finansieringen av dem. På så sätt kan uppföljningen ordnas.

I propositionen föreslås att lagens målsättningar preciseras så att de bättre motsvarar de krav som den förändrade verksamhetsmiljön ställer. Syftet med lagen är enligt förslaget att skapa förutsättningar för ekonomisk tillväxt. Denna skall baseras på kunnande som garanterar regionernas konkurrenskraft och välfärd samt på en hållbar utveckling, på utveckling av

näringsverksamheten samt på förbättring av sysselsättningsläget. Faktorer som påverkar konkurrenskraften i en internationell och öppen ekonomi är framförallt utveckling av företagsamheten och förbättring av kunnandet. Ett viktigt mål är också att förbättra sysselsättningsläget. Samtidigt eftersträvas utjämning av de skillnader i utvecklingsnivån som råder mellan landets olika delar samt förbättring av befolkningens levnadsförhållanden. Regionerna skall utvecklas med beaktande av de möjligheter och utvecklingsbehov som sammanhänger med olikheterna i deras befolknings- och näringsstruktur samt i deras regionala struktur. Dessutom skall de mål beaktas som uppställs för Europeiska gemenskapens regionala och strukturella politik.

Syftet med revideringen av lagstiftningen om regional utveckling är att effektivisera och förbättra den regionpolitiska planeringen och programpolitiken. Målet är också att förtydliga och förenkla programarbetet så att de överlappningar som förekommer i verksamheten kan reduceras. Liksom enligt den gällande lagen om regional utveckling skall planeringen baseras på programarbetet. Regionerna spelar en central roll i programarbetet. Regionernas roll understryks i och med att den regionala konkurrenskraften utvecklas. Liksom för närvarande skall landskapsförbunden fungera som regionala utvecklingsmyndigheter.

Avsikten är att utveckla programarbetet innehållsmässigt. För att balansera den regionala utvecklingen skall programarbetet utveckla en balanserad regionstruktur genom att utvecklingsåtgärder inriktas på regioncentra med omgivande landsbygdsområden. Ett syfte med reformen är att styra utvecklingen av regionerna på landskaps- och riksnivån så att utvecklingsarbetet bildar en interaktiv helhet tillsammans med åtgärderna för att utveckla region- och centralförvaltningen. De ministerier som påverkar den regionala utvecklingen definierar målen för den regionala utvecklingen i samband med planeringen av det egna förvaltningsområdet. Ministerierna definierar också sina utvecklingsåtgärder och finansieringen av dem samt de regionala principerna för inriktningen av finansieringen. Också statsrådets ställning när det gäller samordningen och styrningen av regionutvecklingsarbetet skall förtydligas

och förstärkas. Avsikten är att förtydliga programarbetet genom att i lagen ta in bestämmelser om utarbetandet och genomförandet av programmen. Det är också meningen att öka programarbetets planmässighet och förbättra dess jämförbarhet genom att i lagen ta in närmare bestämmelser om tidsplaneringen av programarbetet, dvs. om dess början och slut. Det är viktigt att bestämmelserna om finansieringen utformas med beaktande av grundlagen. Enligt grundlagen skall genom lag utfärdas bestämmelser om grunderna för individens rättigheter och skyldigheter samt om frågor som enligt grundlagen i övrigt hör till området för lag. Den gällande regionalutvecklingsförordningens bestämmelser om beviljande, utbetalning och övervakning av understöd föreslås bli intagna i lagen. Syftet med lagen är också att förtydliga bestämmelserna om finansieringen. I bestämmelserna beaktas de krav som de olika programmen ställer på finansieringen. Avsikten är emellertid att bibehålla de centrala principerna för finansieringen. I bestämmelserna beaktas dessutom de ändringar som har gjorts i EG-lagstiftningen och i den nationella lagstiftningen.

Avsikten med lagförslaget är att dra in den regionutvecklingsdelegation som avses i den gällande lagen. Delegationens uppgift har enligt den gällande lagen varit att som en remissinstans delta i beredningen av de beslut som avses i lagen, att följa den internationella utvecklingen på området samt att följa hur lagens mål uppnås. Delegationens verksamhet har närmast varit av informativ karaktär. Inom det system som avses i lagförslaget sker den politiska styrningen av regionutvecklingen genom de riksomfattande mål som statsrådet fastställer. På regionplanet förverkligas den politiska styrningen genom att landskapsprogrammen godkänns av fullmäktige för landskapsförbunden. För de särskilda program som avses i lagförslaget kan dessutom vid behov utses samarbetsgrupper, med uppgift att bereda, samordna och utvärdera programmen. Arbetsgrupperna kan sammansättas med beaktande av att för programarbetet viktiga sakkunnig- och forskningsorganisationer är representerade, vilket underlättar genomförandet av programmen och främjar olika intressegruppers engagemang i

programarbetet. Enligt förslaget utses samarbetsgruppernas ordförande och medlemmar av statsrådet. När det gäller sammansättningen kan också eventuella politiska och andra behov beaktas.

3.2. De viktigaste förslagen

I den nya regionutvecklingslagen föreslås bestämmelser om de myndigheter som svarar för utvecklingen av regionerna samt om det utvecklingsrelaterade programarbetet. Lagen skall enligt förslaget tillämpas på utarbetandet och samordningen av utvecklingsprogrammen samt på genomförandet och övervakningen av programmen. Lagen skall gälla såväl nationella som av EU delfinansierade regionala program.

Enligt förslaget skall kommunerna och staten ansvara för utvecklingen av regionerna. Landskapsförbunden skall fungera som regionutvecklingsmyndigheter i landskapen. Systemet föreslås som sådant bli överfört från den gällande lagen.

Enligt förslaget skall regionutvecklingen baseras på tidsbundna program. Avsikten är att effektivisera programarbetet så att genomförandet av programmet regelbundet följs upp och utvärderas. Samordningen av programmen förtydligas och förbättras. På regionnivå uppgörs ett landskapsprogram som har en central betydelse för planeringen. Landskapsprogrammet kompletteras av de specialprogram som statsrådet beslutat om. Dessa är. för närvarande regioncentraprogrammet, landsbygdsprogrammet, kunskapscentraprogrammet, och skärgårdsprogrammet. För genomförandet av de i lagen angivna programmen kan dessutom, liksom för närvarande, utarbetas programavtal. På centralförvaltningsnivå omfattar systemet de av statsrådet godkända riksomfattande målen samt de av ministerierna definierade målen och åtgärderna för regionutvecklingen. Dessutom omfattar programarbetet de EG:s regionala strukturfondsprogram.

Enligt den föreslagna lagen skall statsrådet godkänna de rikstäckande målen för utvecklingen av regionerna. Syftet är att precisera lagens målsättningar och att prioritera omständigheter som är viktiga för regionutvecklingen. Målsättningarna styr utarbetandet av programmen. Syftet med att uppställa målen är dessutom att styra

regionernas landskapsprogram och den planering av regionutvecklingen som skall utarbetas inom centralförvaltningens olika förvaltningsområden. De statliga myndigheterna skall i sin verksamhet beakta de mål som statsrådet har godkänt och främja uppnåendet av dem samt utvärdera åtgärdernas betydelse för utvecklingen av regionerna. Målen skall beaktas också vid utarbetandet av landskapsprogrammen och övriga program. Målsättningarna godkänns i början av regeringsperioden för en viss tid och de kan vid behov preciseras under regeringsperioden.

Enligt lagförslaget skall de ministerier som statsråden förordnat i anslutning till planeringen av respektive förvaltningsområde definiera målen och åtgärderna för utveckling av regionerna samt principerna för den regionala styrningen och finansieringen av åtgärderna. Planeringen av förvaltningsområdena innefattar också fastställandet av den årliga finansieringen av åtgärderna för att utveckla regionerna, som en del av förvaltningsområdets planering och verkställighetsåtgärder. Finansieringen fastställs i mån av möjlighet regionvis. Vid utvecklingen av regionerna skall de riksomfattande mål som statsrådet har godkänt beaktas, liksom även landskapsprogrammen och andra program som har betydelse i sammanhanget.

De bestämmelser som föreslås om landskapsprogrammet har en viktig betydelse för programarbetet. Inom varje landskap uppgörs ett landskapsprogram. Landskapsprogrammet innehåller på landskapets möjligheter och behov baserade utvecklingsmål, för landskapets utveckling väsentliga åtgärder för uppnående av målen samt en plan för finansiering av programmet. I landskapet Lapplands landskapsprogram skall ingå ett avsnitt om samekulturen. Landskapsprogrammet skall utarbetas med beaktande av de riksomfattande målen för utveckling av områdena, de mål och åtgärder som gäller den på förvaltningsområdena baserade regionutvecklingen samt övriga program som har samband med landskapet. Till denna kategori hör t.ex. kunskapscentra- och regioncentraprogrammen samt de av EU delfinansierade mål- och gemenskaps-initiativprogrammen. Vid utarbetandet av landskapsprogram skall dessutom beaktas den landskapsöversikt som avses i markanvändnings- och bygglagen

(132/1999). Landskapsprogrammet bereds i samarbete med kommunerna, de statliga myndigheterna, de sammanslutningar och organisationer som deltar i utvecklingen av regionerna samt med övriga motsvarande intressegrupper.

Landskapsprogrammet uppgörs för en fullmäktigeperiod, dvs. för fyra år i sänder. Det skall godkännas av landskapsförbundets högsta beslutande organ, i allmänhet av förbundsfullmäktige.

Landskapsprogrammet motsvarar delvis det nuvarande regionutvecklingsprogrammet. En viktig skillnad ligger emellertid däri att landskapsprogrammet också innehåller en finansieringsplan. Utgående från landskapsprogrammet uppgörs under ledning av landskapsförbundet en årlig genomförandeplan för landskapsprogrammet.

Planen innehåller förslag till de för genomförandet av landskapsprogrammet viktigaste åtgärderna samt en plan för finansieringen av dem. Den samarbetsgrupp som avses i strukturfondslagen skall godkänna genomförandeplanen. Därutöver skall landskapets samarbetsgrupp samordna genomförandet och finansieringen av landskapsprogrammet och de kompletterande specialprogrammen. Genomförandeplanen bereds i samarbete med de statliga myndigheterna, kommunerna och andra som deltar i finansieringen av landskapsprogrammet.

För genomförandet av landskapsprogrammet kan under ledning av landskapsförbundet utarbetas programavtal om genomförandet av sådana enskilda åtgärder och projekt som ingår i landskapsprogrammet. Den föreslagna regleringen överensstämmer till denna del med gällande lagstiftning. Enligt förslaget kan programavtal utarbetas också för genomförandet av de särskilda och regionala målprogrammen.

Enligt lagförslaget kan statsrådet besluta om specialprogram som preciserar landskapsprogrammen. Dessa skall samordnas med landskapsprogrammet.

I lagen föreslås vidare bestämmelser om utarbetande, godkännande och ändring av Europeiska gemenskapens regionala strukturfondsprogram. I syfte att effektivisera programarbetet föreslås i lagen också bestämmelser om övervakning, bedömning och utvärdering av programmen.

I fråga om finansieringen föreslås bestämmelser om beviljande och utbetalning

av stöd samt om justering och annan övervakning av stöd. Avsikten är att landskapsförbunden och inrikesministeriet skall verka som de statsbidragsmyndigheter som avses i statsunderstödslagen. I detta syfte föreslås i lagen hänvisningar till statsunderstödslagen, i den mån sådana är behövliga.

4. Propositionens verkningar

4.1. Ekonomiska verkningar

4.1.1. Verknings för hushåll och enskilda personer

Propositionen har inga direkta ekonomiska verkningar för hushåll och enskilda personer. De i lagförslaget uppställda målen, dvs. ekonomisk tillväxt, utveckling av företagsverksamheten och kunnandet samt förbättring av sysselsättningsläget i hela landet, kommer emellertid indirekt att förbättra hushållens ställning. Propositionen syftar bl.a. till att utjämna skillnaderna i regionernas utvecklingsnivå och till att förbättra befolkningens levnadsförhållanden. De avsedda åtgärderna förbättrar situationen för de hushåll och medborgargrupper som har det sämst ställt i ekonomiskt hänseende. I enlighet med propositionen prioriteras utvecklingen av de mänskliga resurserna och förebyggandet av social marginalisering. Jämställdheten mellan könen kan förbättras genom programfinansiering av projekt mot könsdiskriminering. Genom programmen kan bl.a. förutsättningarna för kvinnors företagsverksamhet främjas. Ett syfte med propositionen är att utveckla landsbygdens och skärgårdens livskraft. Levnadsförhållandena för den på dessa områden bosatta befolkningen kommer sålunda att ägnas särskild uppmärksamhet. Genom att landskapens målsättningar beaktas och utkomstförutsättningarna förbättras i enlighet med de mål som uppställs i propositionen kan också medborgarnas grundläggande fri- och rättigheter tillgodoses i större utsträckning. Också en utökad medbestämmanderätt för medborgarna verkar i denna riktning.

4.1.2. Verknings för näringslivet

Ett syfte med propositionen är att stödja näringslivets utveckling. I detta syfte anvisas

i stadsbudgeten anslag för aktivering och utveckling av företagsverksamhet samt för främjande och utnyttjande av kunnandet och den senaste teknologin. Åtgärderna för förbättrande av förutsättningarna för företagsverksamhet samt finansieringen av dessa åtgärder främjar också i andra avseenden näringslivets verksamhetsbetingelser. Till denna kategori hör bl.a. åtgärder för att upprätthålla och förbättra de grundläggande produktiva strukturerna.

I statsbudgeten för år 2001 anvisades inom handels- och industriministeriets förvaltningsområde ca 1,3 miljarder mark för finansiering av regionutvecklingsåtgärder. Dessa åtgärder utgörs i regel av olika former av stöd för företag samt av konsultationer för utveckling av företagsverksamhet. Genom noggrannare styrning och differentiering av stöden i enlighet med regionernas olika typer av problem, utvecklingsbehov och -möjligheter samt i enlighet med efterfrågan, kan finansieringens effekt förbättras. Vid finansieringen fästs särskilt avseende vid små och medelstora företags behov samt vid finansiering av forskning, kunnande och teknologi.

4.1.3. Statsekonomiska verkningar

Propositionen leder inte till att statens utgifter ökar. För statliga regionutvecklingsåtgärder anvisas i statsbudgeten anslag inom olika förvaltningsområden. I 2001 års budget uppgick denna finansiering till sammanlagt ca 13,7 miljarder mark (2,4 miljarder euro). Av denna summa anslogs 3,8 miljarder mark (639 miljoner euro) eller 28 % för genomförandet av EG:s strukturfondsprogram. Strategin för utvecklingen av regionerna innebär att åtgärderna styrs och differentieras utgående från regionernas problem, utvecklingsbehov och möjligheter. En effektivare styrning förbättrar resultaten av åtgärderna och möjliggör också kostnadsinbesparingar. I den mån som regionutvecklingsåtgärderna förbättrar balansen i produktionen, sysselsättningen och regionstrukturen, resulterar de också i avsevärda statsekonomiska inbesparingar.

4.1.4. Verknings för kommuner och samkommuner

Propositionen har inga direkta kommunalekonomiska verkningar. Ett syfte med propositionen är att främja kommunernas samarbete när det gäller utvecklingen av regionerna. I statsbudgeten reserveras anslag för utveckling av det kommunala samarbete med avseende på de ekonomiska regionerna. Kostnaderna kan minskas genom att de ekonomiska regionerna samarbetar i frågor som gäller utvecklingsplanering, serviceproduktion och olika projekt. Samarbetet har således positiva verkningar för kommunernas och samkommunernas ekonomi.

Landskapsprogrammet utarbetas och genomförs i samverkan mellan landskapet, kommunerna, staten och den privata sektorn. Genom att anlita flera finansieringskällor kan också enskilda kommuner effektivt genomföra sådana på sin utveckling och ekonomi positivt inverkan projekt, som det inte annars vore möjligt att genomföra eller som skulle medföra stora kostnader.

Om regionutvecklingsåtgärderna i produktions- och sysselsättningshänseende samt vad gäller region- och samhällsstrukturen förbättrar balansen mellan och inom landskapen, blir resultatet avsevärda kommunalekonomiska inbesparingar.

4.1.5. Verknningar för övriga parter

Övriga berörda parter som deltar i regionernas utveckling är t.ex. regionala utvecklings- och näringsbolag som huvudsakligen ägs av kommuner. Sådana skulle också vara skolnings- och forskningsinstitutioner. Propositionen har inga direkta verkningar för övriga berörda parter som deltar i regionernas utveckling. Indirekt kan den emellertid framförallt på sikt få betydande positiva verkningar för forsknings- och utvecklingsverksamheten, eftersom avsikten med utvecklingen av regionerna är att stödja regional specialisering, kunskaps- och ny teknologi samt befintliga kluster och uppkomsten av nya kluster.

4.1.6. Samhälleliga verkningar

Ett syfte med propositionen är att stödja den ekonomiska tillväxten som garanterar landets konkurrenskraft och välbefinnande. Detta

eftersträvas framförallt genom differentiering och effektiv styrning av de statliga regionutvecklingsåtgärderna. En bättre balanserad regional tillväxt och ett optimalt nyttjande av produktionsfaktorerna är det bästa sättet att främja den totalekonomiska tillväxten. Kostnaderna för att åstadkomma en i regionalt hänseende jämnare fördelad produktion, sysselsättning och regionstruktur är betydligt mindre än de inbesparingar som en bättre regional balans medför. De åtgärder som behövs för att förverkliga propositionens syfte har samhällsekonomiskt positiva verkningar.

4.2. Verknningar i fråga om organisation och personal

Propositionen påverkar inte uppgiftsfördelningen mellan staten och kommunerna och inte heller behörighetsförhållandena mellan olika myndigheter. Det planeringssystem för regionutvecklingen som föreslås i propositionen ger planeringsförfarandet fastare former och för planeringen och beslutsfattandet närmare varandra. Planeringen leder till bättre samarbete mellan myndigheterna samt mellan andra parter som deltar i utvecklingen av regionerna. Genom att planeringsförfarandet får fastare former förstärks informationsbasen och effektiviserar genomförandet av programmen, samtidigt som projektresultaten blir bättre och övervakningen av programmen effektivare. Propositionen är framförallt ägnad att klarlägga den finansiella planeringen av regionutvecklingen, såväl inom landskapen som inom den statliga region- och centralförvaltningen.

Då den faktiska tyngdpunkten i planeringsförfarandet i och med den effektivare nationella programpolitiken förskjuts i riktning mot regionnivån, kan det uppkomma ett visst behov av tilläggspersonal vid landskapsförbunden samt vid arbetskrafts- och näringscentralerna. Landskapsförbunden kan behöva tilläggsresurser för utarbetandet av sin årliga genomförandeplan samt för den regelbundna utvärdering som ingår i programarbetet. Inom centralförvaltningen kan de regionpolitiska koordinerings- och planeringssuppgifterna åtminstone i arbetets begynnelse skede förutsätta omorganisering av personalresurserna. Som helhet kommer

reformen emellertid inte att ha några betydande verkningar i fråga om organisationen och personalen.

4.3. Miljökonsekvenser

Ett syfte med propositionen är att skapa förutsättningar för en hållbar utveckling i landskapen. Med miljökonsekvenser avses de eventuella verkningarna på människors hälsa, levnadsförhållanden och trivsel samt på marken, vattnet, luften, klimatet, växtligheten och organismer och för växelverkan mellan dessa samt för naturens mångfald. Vidare avses verkningarna på samhällsstrukturen, byggnader, landskapet, stadsbilden och kulturarvet samt på utnyttjandet av naturresurserna.

Eventuella miljökonsekvenser uppkommer av att landskapsprogram och i dem ingående projekt genomförs.

Det för regionutvecklingen centrala programmet, dvs. landskapsprogrammet är en del av den planering på landskapsnivå som avses i 25 § i markanvändnings- och bygglagen. Landskapsprogrammet är sålunda integrerat med planeringen av markanvändningen. Vid planeringen kan därför effektivt beaktas de riksomfattande och regionala målen för områdesanvändningen.

I det skede då landskapsprogrammet utarbetas skall miljökonsekvenserna bedömas i tillräcklig utsträckning, vilket innebär att miljösynpunkter kan beaktas redan i ett tidigt skede. De i programmet ingående projekt som förutsätter det, skall bedömas enligt lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning (448/1994) nedan MKB-lagen. I fråga om projekt på vilka det i MKB-lagen föreskrivna förfarandet inte tillämpas, men som kan ha skadliga konsekvenser för miljön, är det skäl att skapa en praxis som innebär att miljökonsekvenserna kan bedömas utgående från sådana principer som tillämpas vid genomförandet av regionala strukturfondsprogram. Erfarenheterna av dessa program har visat att det genom projekten varit möjligt att i många avseenden förbättra miljöns kvalitet, bl.a. i fråga om marken, vattnet, samhällsstrukturen, byggnader, landskapet och kulturarvet. Det kan antas att propositionen kommer att ha positiva inverknings på miljön

4.4. Verkningar på olika medborgargrupper ställning

Propositionen kommer inte att direkt påverka olika medborgargrupper ställning. Programmen skall genomföras med beaktande av jämställdheten mellan kvinnor och män. De organ som administrerar programmen skall beakta jämställdhetssynpunkter i enlighet med lagen om jämställdhet mellan kvinnor och män (609/1986). Programmen innefattar också åtgärder som syftar till att förbättra olika medborgargrupper ställning. Detta kommer tydligast till synes i landskapsprogrammet, som bereds i samarbete med de medborgarorganisationer som kan påverka utvecklingen av regionerna. Ett avsnitt i programmet syftar till att främja samekulturen och samenäringarna.

4.5. Verkningar på den regionala utvecklingen

4.5.1. Verkningar på regionerna

Utgångspunkten för utvecklingen av regionerna är totalekonomisk, vilket innebär att utvecklingen skall stödja en ekonomisk tillväxt som garanterar landets konkurrenskraft och välfärd. Eftersom målsättningen är överensstämmande med den som gäller för landets utveckling i övrigt, kommer propositionen att inverka positivt på hela rikets utveckling.

Regionutvecklingsåtgärderna baseras på de möjligheter som regionernas befolknings-, närings- och regionstruktur erbjuder samt på de därmed sammanhängande utvecklingsbehoven. Avsikten är att genom styrning av åtgärderna utveckla regionernas specialområden, vilket bl.a. förutsätter ett utvecklat samarbete mellan landskapen och de ekonomiska regionerna samt fördjupar arbetsfördelningen mellan regionerna. Det är också möjligt för storregioner att specialisera sig. Storregionerna är samverkansområden för landskapsförbunden.

Syftet med propositionen är överhuvudtaget att i landets samtliga delar skapa förutsättningar för en utveckling som beaktar landskapens mål. Landskapsprogrammet är ett viktigt utvecklingsinstrument när det gäller att inrikta och samordna regionutvecklingsåtgärder och andra program som skall genomföras i landskapet. En viktig

del av landskapsprogrammet är den årliga genomförandeplanen, vari anges de regionutvecklingsåtgärder som skall genomföras inom olika förvaltningsområden samt den finansiering som behövs för genomförandet. Då planeringssystemet får fastare former blir det möjligt att styra åtgärderna i enlighet med landskapens specialisering, vilket stöder den regionekonomiska tillväxten och ökar åtgärdernas effekt. Genom den tillväxt som åstadkoms med en effektiv styrning av åtgärderna utjämnas skillnaderna i landskapens utvecklingsnivå samt förbättras landskapens konkurrenskraft och befolkningens sociala sammanhållning.

Ett syfte med propositionen är att främja det kommunala samarbetet när det gäller regionutvecklingen. Vid sidan av landskapsindelningen har indelningen i ekonomiska regioner fått en stor betydelse för uppföljningen och planeringen av regionutvecklingen. De ekonomiska regionerna bildar en funktionell helhet och kommunerna inom en ekonomisk region hör i allmänhet till samma arbetsmarknadsområde. De ekonomiska regionernas växande betydelse kan också härledas från det faktum att samarbetet mellan kommunerna huvudsakligen är organiserat eller håller på att organiseras utgående ifrån indelningen i ekonomiska regioner. Samarbetet utsträcks från näringspolitik till produktion av service av olika slag. En utgångspunkt för den nya regionutvecklingslagen är således att utveckla och styra regionutvecklingsåtgärderna så att det blir möjligt att bättre än för närvarande beakta de problem, utvecklingsbehov och möjligheter som sammanhänger med olika typer av ekonomiska regioner. Det blir därmed möjligt att förbättra de ekonomiska regionernas konkurrenskraft och befolkningens sociala sammanhållning.

4.5.2. Verknings på regionutvecklingsobjekten och -faktorerna

En arbetsgrupp har utrett de föreslagna bestämmelsernas verkningar på den regionala utvecklingen (IM, Avdelningen för regional utveckling, publikation 8/2000). Enligt arbetsgruppens rapport påverkar regionutvecklingen invånarna och välfärden, infrastrukturen, servicestrukturen, den

regionala ekonomin och näringsverksamheten samt förvaltningen. Dessa objekt består av flera delfaktorer. Regionutvecklingsobjekten påverkas bl.a. genom statliga regionutvecklingsåtgärder, för vilka anslag reserveras i statsbudgeten. I statsbudgeten för år 2001 uppgick denna finansiering till sammanlagt 13,7 miljarder mark.

Regionutvecklingsåtgärderna kan ha en positiv betydelse för befolkningen och dess välbefinnande. De kan resultera i ett minskat flyttningsbehov och överhuvudtaget i bättre förutsättningar för en balanserad utveckling av befolkningsstrukturen. Åtgärderna kan också ha en positiv inverkan på sysselsättningsläget och därmed på inkomstbildningen samt leda till att de sociala, hälsomässiga, och kulturella förhållandena utvecklas. Befolkningens välbefinnande kan dessutom påverkas genom förbättrade boendeförhållanden samt genom ökad säkerhet och bättre möjligheter till medbestämmande.

Genom effektivare styrning och differentiering av regionutvecklingsåtgärderna förbättrar propositionen det infrastrukturella kapacitetsutnyttjandet. En effektiv styrning och differentiering av åtgärderna i förening med en förbättrad region- och samhällsstruktur har en positiv inverkan på den regionala ekonomins och näringsverksamhetens utveckling genom främjande av förutsättningarna för företagsverksamhet, genom förbättring av de regionala arbetsmarknadernas kvalitet och balans, genom förstärkning av den kommunala ekonomin samt genom ökning av den regionala bruttonationalprodukten. Propositionen orsakar inga institutionella förändringar inom förvaltningen, men genom att den effektiviserar samarbetet mellan olika aktörer påverkar den verksamhetsresultaten i en positiv riktning.

5. Beredning och utlåtanden

5.1. Beredningsskeden och -material

För beredningen av propositionen tillsatte inrikesministeriet den 13 december 2000 en arbetsgrupp för förnyandet av lagstiftningen om regional utveckling. Till arbetsgruppen utsågs företrädare för ministerierna, statsrådets kansli, landskapsförbunden, arbetskrafts- och näringscentralerna och

Finlands Kommunförbund. Arbetsgruppens mandattid bestämdes börja den 13 december 2000 och sluta den 31 augusti 2001. Mandattiden förlängdes först till den 30 november 2001 och sedan till den 8 februari 2002. Arbetsgruppen gav sitt betänkande och ett i form av en proposition avfattat förslag till regionutvecklingslag den 11 februari 2002.

Arbetsgruppen ordnade tre möten för att höra berörda parter, den 16 februari 2001, den 29 maj 2001 och den 31 oktober 2001. I det första mötet deltog företrädare för Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK rf, Industrins och Arbetsgivarnas Centralförbund, AKAVA rf, Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf, Tjänstemannacentralorganisationen FTFC rf samt sametinget. Reformens allmänna utgångspunkter och mål konstaterades vara bra. I ställningstagandena framhölls vikten av att utveckla hela landets konkurrenskraft. Centrala faktorer för konkurrenskraften konstaterades vara utbildning, kunnande, företagsamhet och en fungerande arbetsmarknad. Det ansågs också vara viktigt att trygga den i grundlagen förutsatta grundläggande servicen samt att dra försorg om eftersatta regioners utvecklingsförutsättningar. Vidare framhölls vikten av att effektivisera regionpolitiken. Denna kunde påverkas t.ex. genom att systemet görs överskådligare och bättre fungerande samt genom planering av finansieringen. Det ansågs viktigt att olika förvaltningsområden deltog i regionutvecklingen och definierade målen för denna.

I det andra mötet deltog Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK rf, AKAVA rf, Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf, Tjänstemannacentralorganisationen FTFC rf, Centralhandelskammaren samt Företagarna i Finland rf. I ställningstagandena uppmärksammades också vikten av att tillväxtcentras utvecklingsförutsättningar tryggas då lagens syften definieras. Dessutom underströks betydelsen av att samarbetet och utbyggnaden av nätverken främjas på många plan. Det framhölls att organisationernas och övriga i regionutvecklingen deltagande intressegruppers påverkningsmöjligheter måste tryggas också inom den nationella

regionpolitiken, som ett konkret partnerskap inom ramen för EU-programarbetet. Det ansågs viktigt att klarlägga relationerna mellan planeringssystemet och programmen, även om detta mål är svårt att uppnå i en nätverksbaserad verksamhetsmiljö.

I det tredje mötet som hölls den sista oktober deltog representanter för Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK rf, Industrins och Arbetsgivarnas Centralförbund, AKAVA rf, Centralhandelskammaren, Företagarna i Finland rf, Servicearbetsgivarna rf, Finlands Naturskyddsförbund rf, Tjänstemannacentralorganisationen FTFC rf samt för justitieministeriet. I ställningstagandena underströks vikten av ett bredbasigt partnerskap samt tryggheten av växelverkan och påverkansmöjligheterna. Man understödde förslaget att landskapets samarbetsgrupp skall tillmätas betydelse som ett strategiskt samarbetsorgan också inom den nationella regionpolitiken. Man ville förtydliga landskapsprogrammets styrande verkan i förhållande till de övriga program som genomförs inom regionerna. Inrikesministeriet har gjort en sammananställning på tillfällen där parter har hörts.

5.2. Utlåtanden

Förslaget har varit ute på remiss, som resulterade i 55 skriftliga utlåtanden. Utlåtanden inkom från handels- och industriministeriet, kommunikationsministeriet, jord- och skogsbruksministeriet, justitieministeriet, undervisningsministeriet, inrikesministeriets kommun-, förvaltnings- och polisavdelningar, arbetsministeriet, utrikesministeriet, finansministeriet, finansministeriet, miljöministeriet, landskapsförbunden (15), Tavastehus arbetskrafts- och näringscentral, de övriga arbetskrafts- och näringscentralerna (ett gemensamt utlåtande), Sjöfartsverket, Vägförvaltningen, Luftfartsverket, de regionala miljöcentralerna (6), länsstyrelserna i Södra, Östra och Västra Finland samt i Uleåborgs och Lapplands län, Statens revisionsverk, regionalutvecklingsdelegationen, företagsstödsdelegationen, Finlands Kommunförbund, Sametinget, Kvinnoorganisationer i samarbete – NYTKIS

rf, Centraförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK rf, Centralhandelskammaren, Industrins och Arbetsgivarnas Centraförbund, Servicearbetsgivarna rf. Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf, Tjänstemannacentralorganisationen FTFC rf och AKAVA gav ett gemensamt utlåtande.

I utlåtandena anses det överlag vara bra att den regionala lagstiftningen revideras i överensstämmelse med regionutvecklingens framtida krav. Revideringen anses vara motiverad. Vidare ställer man sig bakom lagförslagets allmänna målsättning att effektivisera regionutvecklingen.

Utgångspunkterna för lagförslaget anses vara korrekta och välmotiverade. I vissa utlåtanden anses det att målet alltså borde vara att främja en balanserad regional utveckling. De föreslagna ändringarna i programarbetet ökar planmässigheten och gör det lättare att jämföra programmen och framförallt landskapsprogrammen sinsemellan. Den omständigheten att finansieringen inkluderas i landskapsprogrammet anses effektivisera planeringen och innebära en klar förbättring jämfört med nuläget. Det anses också vara bra att kopplingen mellan centraförvaltningens programfinansiering via statsbudgeten, som hittills varit diffus, blir klarare reglerad i landskapsprogrammets genomförandeplaner. Endast i ett utlåtande anses det att det inte är ändamålsenligt att bygga upp nya och omfattande system för planering, övervakning, bedömning och utvärdering.

I utlåtandena konstateras också att propositionen närmast är inriktad på administrativa reformer av planeringssystemet, medan substansfrågorna får bli politiskt styrda. Förhållandet mellan de föreslagna lagen och lagen om den nationella förvaltningen av strukturfonderna har ansetts vara oklart och vidare har det ansetts att bestämmelserna om strukturfondsprogrammen borde tas in i den nämnda lagen. I vissa utlåtanden framförs också åsikten att antalet program fortfarande är alltför stort. Eftersom planeringssystemet anses vara tungrovt uttrycker man farhågor om dess funktion.

Det anses vara oklart i vilken mån programmen och planerna är rättsligt bindande. I flera utlåtanden anser man att landskapsförbundets högsta beslutande organ

borde godkänna genomförandeplanen för landskapsprogrammet eller å andra sidan att landskapsförbundet och de finansierande myndigheterna borde ingå ett avtal om att godkänna genomförandeplanen. Landskapets samarbetsgrupp borde ha till uppgift att utarbeta genomförandeplanen och samordna de olika programmen.

I flera utlåtanden anser man att finansieringsbestämmelserna delvis överlappar bestämmelserna om andra stödsystem, bl.a. lagen om företagsstöd. Vidare anses det att statsunderstödslagen som en allmän lag kan tillämpas också på understöd som beviljas av anslag för regionutveckling och att det därför inte behövs några undantagsbestämmelser.

På inrikesministeriet har man utarbetat en sammanfattning av utlåtandena.

6. Andra omständigheter som inverkat på propositionen

6.1. Statsunderstödslagen

Statsunderstödslagen trädde i kraft den 1 september 2001. Lagen tillämpas på statsunderstöd som beviljas av anslag som tagits in i statsbudgeten eller av medel i en statlig fond utanför statsbudgeten. I lagens 3 § föreskrivs att om det i någon annan lag finns bestämmelser som avviker från denna lag skall de iakttas i stället för denna lag. Enligt detaljmotiveringen till 3 § i regeringens proposition med förslag till statsunderstödslag och lag om ändring 7 c § lagen om statsbudgeten (RP 63/2001 rd), åsidosätts statsunderstödslagen i sin helhet om avsikten är att någon annan lag skall innehålla heltäckande bestämmelser om något statsunderstöd och förfarandena i anslutning därtill. Vidare konstateras i motiveringen att angående stödsystem som helt eller delvis finansieras ur Europeiska gemenskapens strukturfonder och med Europeiska unionens andra medel och till dem hörande statsunderstöd som beviljas ur statsbudgeten eller en statlig fond utanför statsbudgeten, gäller på grund av den föreslagna statsunderstödslagens sekundära natur vad som bestäms i lagen om finansiering av landsbygdsnäringsar, lagen om finansiering av renhushållning och naturnäringsar samt lagen om den nationella förvaltningen av programmen för strukturfonderna. I finansutskottets

betänkande om propositionen (FiUB 9/2001 rd) konstateras att lagstiftningen bör vara tydlig och att det måste framgå klart vilken lag som gäller i förekommande fall. Vidare konstaterar utskottet att det finns flera lagar t.ex. om finansiering av företagsamhet som den nya statsunderstödslagen är subsidiär i förhållande till. Utskottet anser också att den speciallagstiftning som eventuellt behövs bör samordnas med den föreslagna statsunderstödslagen i så hög grad som möjligt. Onödiga och grundlösa undantag från den allmänna lagstiftningen och överlappande bestämmelser bör så långt som möjligt undvikas. Dessa omständigheter har beaktas vid utformningen av lagförslaget.

6.2. Bestämmelser om miljökonsekvensbedömning

Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/42/EG om bedömning av vissa planers och programs miljöpåverkan trädde i kraft den 21 juli 2001. Medlemsländerna skall genomföra direktivet före den 21 juli 2001. Den av direktivet följande skyldigheten att utföra en miljöbedömning under utarbetandet av en plan eller ett program gäller högst sannolikt också sådana program och planer som avses i den föreslagna regionutvecklingslagen. Direktivets tillämpningsområde kommer i likhet med bedömningsförfarandet att preciseras i samband med förberedelserna inför det nationella genomförandet av direktivet. Miljöministeriet har tillsatt en arbetsgrupp för ändamålet.

DETALJMOTIVERING

1. Motivering till lagförslagen

1 kap. Allmänna bestämmelser

1 §. *Mål.* I denna paragraf föreslås bestämmelser om lagens syfte. Syftet med lagen föreslås bli så ändrat att det bättre motsvarar de krav som den förändrade verksamhetsmiljön ställer. I den föreslagna paragrafens 1 mom. nämns två centrala och generella mål som har samband med regionutvecklingen. Det ena målet är att skapa förutsättningar för regionernas ekonomiska tillväxt och det andra är att minska skillnaderna i utvecklingsnivån mellan olika regioner. I paragrafens 2 mom. beskrivs de omständigheter som skall beaktas vid inriktningen av statens regionutvecklingsåtgärder.

Enligt paragrafens 1 mom. är syftet med lagen att skapa förutsättningar för en ekonomisk tillväxt som är baserad på kunnskap och en hållbar utveckling som garanterar regionernas konkurrenskraft och välfärd, för utveckling av näringsverksamheten och för förbättring av sysselsättningsläget. Den ekonomiska tillväxten har varit en central faktor i Finlands utveckling till en modern välfärdsstat. Kunnskapen är en viktig tillväxtfaktor. Därför bör målet för regionutvecklingen också vara att det vidtas åtgärder som främjar den ekonomiska tillväxten och kunnskapen. Som en följd av internationaliserings- och integrationsutvecklingen har staterna kommit att spela en mindre roll medan regionernas betydelse har ökat i motsvarande grad. Ländernas olika regioner har i allt större utsträckning börjat konkurrera direkt med varandra. Som konkurrensfaktorer nämns i den ekonomivetenskapliga litteraturen det mänskliga kapitalet och innovativiteten, koncentrationen av regionernas befolkning, produktionsverksamhet och service samt regionernas tillgänglighet. Regionernas konkurrenskraft har accentuerats inom Europeiska unionen, där det gränsöverskridande regionala samarbetet har ökat i omfattning. I det internationella

umgänget har de statliga gränsernas betydelse minskat också på andra håll i världen. Regionernas betydelse understryks av det faktum att besluten allt oftare kommer till inom nätverk bestående av olika typer av regionala aktörer, t.ex. företag, kommuner, regionala myndigheter samt utbildnings- och forskningsinstitutioner.

Ekonomisk tillväxt är det bästa sättet att främja sysselsättningen. Faktorer som inverkar på den ekonomiska tillväxten är framförallt befolkningens utbildningsnivå och företagets investeringar. Investeringarna är av en avgörande betydelse för att ny teknologi skall kunna tas i bruk. Genom att stödja företagsverksamhetens utveckling och kunnskapen skapas förutsättningar för Finlands konkurrenskraft på internationella marknader. På så sätt kan också den ekonomiska tillväxten främjas. Syftet med regionutvecklingen bör vara en hållbar utveckling. Avsikten med åtgärderna är att främja lösningar som gör det möjligt att åstadkomma en från regionernas synpunkt kontinuerlig utveckling genom att regionernas naturliga utvecklingsförutsättningar stöds. Stöd borde inte beviljas för att främja en artificiell, enbart subventionsbaserad utveckling. Principen för en hållbar utveckling bygger på ett hållbart utnyttjande av naturtillgångarna och på miljöskyddsprincipen. En hållbar utveckling innefattar också en social dimension. En socialt hållbar utveckling förutsätter bl.a. att en rättvis samhällsutveckling och de sanitära förhållandena främjas.

Det andra målet är enligt lagförslaget att minska skillnaderna i regionernas utvecklingsnivå och att förbättra befolkningens levnadsförhållanden. Minskning av skillnaderna i utvecklingsnivå är också ett primärt mål för Europeiska gemenskapens strukturfonder. Utgångspunkten för åtgärder som vidtas för att minska skillnaderna i utvecklingsnivå bör vara att förbättra den regionala konkurrenskraften. Detta innebär att en region skall utvecklas utgående från sina egna möjligheter och behov. I målsättningen ingår också att regionens elementära infrastruktur och tillgången på olika former

av service samt moderna data- och trafikförbindelser tryggas. Regionernas infrastruktur bör emellertid inte likriktas i alla avseenden, utan den skall göra det möjligt att skapa en gynnsam miljö för företagsverksamhet, med beaktande av respektive områdens samhällsstruktur och de krav som denna ställer. Avsikten är att minska skillnaderna i regionernas utvecklingsnivå också på så sätt att befolkningens levnadsförhållanden förbättras. Detta mål accentueras när det gäller regioner som har blivit eller håller på att bli efter i utvecklingen eller vilkas ekonomiska utgångsläge är sådant att det drar ned på utvecklingstakten. I sådana regioner är arbetslösheten och den sociala utslagningen stora problem. För att komma till rätta med problemen är det viktigt att utveckla företagsverksamheten och satsa på kunnandet.

I paragrafens 2 mom. föreslås en bestämmelse enligt vilken regionutvecklingsåtgärder vidtas med beaktande av de med olikheterna i områdenas befolknings-, närings- och regionstruktur sammanhängande möjligheterna och utvecklingsbehoven. Enligt denna bestämmelse skall åtgärderna inriktas med beaktande av de olika faktorer som påverkar regionernas konkurrenskraft. Åtgärderna kan variera mellan regionerna, beroende på deras olikheter och utvecklingsmöjligheter. Med åtgärder avses överhuvudtaget både statliga och kommunala åtgärder som genomförs inom ramen för regionutvecklingsprogram. Vidare föreslås i momentet en bestämmelse om att Europeiska gemenskapens region- och strukturpolitiska mål skall beaktas vid regionutvecklingen. Härmed avses målsättningarna i fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen samt i den allmänna förordningen. Viktiga målsättningar är avskaffande av diskriminering samt främjande av jämställdheten mellan kvinnor och män. Viktiga är också de mål som har uppställts för den nationella regionutvecklingen och för det därtill anslutna programarbetet.

2 §. *Tillämpningsområde.* I denna paragraf föreslås bestämmelser om lagens tillämpningsområde. Enligt paragrafens 1 mom. skall lagen tillämpas på regionutveckling, på utarbetandet och genomförandet av regionutvecklingsplaner och -program samt på samordningen och

övervakningen av planerna och programmen. I den gällande lagen finns ingen uttrycklig bestämmelse om tillämpningsområdet. Tillämpningsområdet framgår emellertid indirekt av t.ex. 3 § i den gällande regionalutvecklingslagen. När det gäller utarbetandet och övervakningen av planer och program för regionutveckling föreslås inga ändringar i den gällande bestämmelsen om tillämpningsområdet. Med program avses såväl nationella som av Europeiska gemenskapens delfinansierade regionala strukturfondsprogram. I paragrafen föreslås dessutom att lagen skall tillämpas också på genomförandet av planer och program. Utgångspunkten är den att varje förvaltningsområde själv skall dra försorg om genomförandet av programmet till den del som programmet förutsätter användning av det ifrågavarande förvaltningsområdets anslag, som har anvisats i budgeten. Avsikten är emellertid att landskapsprogrammet skall innehålla också en finansieringsplan som särskilt utformas som en årlig genomförandeplan för landskapsprogrammet. Med genomförande avses att varje förvaltningsområde är skyldigt att verkställa, förverkliga och följa upp den del av programmet som förvaltningsområdet finansierar.

Enligt paragrafens 1 mom. skall särskilt föreskrivas om genomförandet av program som delfinansieras av Europeiska gemenskapens strukturfonder samt om förvaltningen av strukturfondernas finansiering och motsvarande nationella medfinansiering. I strukturfondslagen finns bestämmelser om förvaltningen av strukturfondsprogram samt om samordning av genomförandet. Bestämmelserna gäller huvudsakligen förvaltnings- och betalningsmyndigheterna samt de uppgifter som dessa har i förhållande till förvaltningsområdena. I lagen har dessutom tagits in bestämmelser om avbrytande och återkrav av finansiering från strukturfonderna och motsvarande statlig finansiering. För varje program har utsetts en förvaltningsmyndighet med uppgift att svara för att förvaltningen och genomförandet av stödåtgärderna genomförs effektivt och klanderfritt. Med stödåtgärd avses enligt den allmänna förordningen operativa program, samlade programdokument, program för gemenskapsinitiativ samt tekniskt stöd och stöd till innovativa åtgärder. Enligt 17 § i

strukturfondslagen finns i varje landskap en samarbetsgrupp som skall samordna genomförandet av strukturfondsprogrammen för mål 1, 2 och 3 med de åtgärder som inverkar på den regionala utvecklingen. Utbetalningsmyndighetens huvudsakliga uppgift är att anhålla om utbetalning hos kommissionen, bekräfta de utgifter som specificeras i anhållan om utbetalning samt motta strukturfondsmedlen. I lagen finns dessutom närmare bestämmelser om landskapets samarbetsgrupp och dennas medlemmar, om samarbetsgruppens sekretariat och beslutsfattande samt om förvaltningsförfarandet och uppgifterna. För genomförandet av gemenskapsinitiativprogrammen Interreg och Urban finns en förvaltningskommitté som tillsätts av inrikesministeriet. I lagen finns dessutom närmare bestämmelser om förvaltningskommitténs uppgifter och sekretariat. Däremot gäller lagen inte utarbetandet och godkännandet av regionala strukturfondsprogram.

Enligt den föreslagna paragrafens 2 mom. skall lagen tillämpas då stöd inom inrikesministeriets förvaltningsområde beviljas av ett statligt anslag som i statsbudgeten har upptagits för regionutvecklingsprojekt. Lagen skall tillämpas också på stöd som beviljas av medel från Europeiska gemenskapens strukturfonder och på motsvarande stöd av nationella statliga medel, om inte annat följer av Europeiska gemenskapens lagstiftning. Med medel från Europeiska gemenskapens strukturfonder avses i denna lag Europeiska regionutvecklingsfondens och Europeiska socialfondens medel.

Strukturfondslagen gäller inte beviljande av medel inom inrikesministeriets förvaltningsområde.

Enligt detaljmotiveringen har lagens 22 §, varit föreskrivs om finansiering av projekt och om därtill anslutna uppgifter, närmast en informativ betydelse och paragrafens syfte är att förtydliga förhållandet mellan dem som beviljar finansiering och landskapets samarbetsgrupp. Detta framgår också av bestämmelserna som gäller det ansvar som den som beviljar strukturfondsmedel har för övervakningen och granskningen. I lagen och förordningen om regional utveckling finns bestämmelser om den rätt som ett förbund på landskapsnivå, nedan landskapsförbund, har att granska användningen av

strukturfondsmedel som förbundet har beviljat.

Enligt paragrafens 3 mom. skall den föreslagna lagen inom inrikesministeriets förvaltningsområde tillämpas också på stöd som beviljas för regionutvecklingsprojekt utanför Finland. Bestämmelsen gäller framförallt Interreg-program i vilka utöver Finland deltar också andra medlemsstater av Europeiska unionen.

Bestämmelser om den föreslagna lagens tillämpning på Åland finns i självstyrelselagen för Åland (1144/1991). Lagen skall inom landskapet inte tillämpas på ärenden i vilka landskapet har lagstiftningsbehörighet enligt 18 § i självstyrelselagen. Å andra sidan skall rikets lagstiftning tillämpas i ärenden i vilka lagstiftningsbehörigheten enligt självstyrelselagen tillkommer riket. Inom de områden som berörs av de i lagförslaget nämnda programmen, är landskapet åtminstone i huvudsak behörigt i lagstiftningsärenden. Till denna del skall den föreslagna lagen inte tillämpas i landskapet Åland. På eventuella program som omfattas av rikets lagstiftningsbehörighet skall lagen däremot tillämpas också i landskapet Åland. Om man vill att förvaltningsuppgifter i samband med dessa program skall överföras på landskapets självstyrelsemyndigheter, skall för ändamålet utfärdas en sådan överenskommelseförordning som avses i 32 § i självstyrelselagen.

3 §. *Definitioner.* I denna paragraf föreslås definitioner av sådana för lagen centrala begrepp, som inte definieras i respektive paragraf. Enligt paragrafens 1 punkt avses med region i lagen om landskapsindelning nämnda landskapsområden eller verksamhetsområden för statens regionförvaltningsmyndigheter. Med verksamhetsområden för statens regionförvaltningsmyndigheter avses t.ex. arbetskrafts- och näringscentralers eller miljöcentralers verksamhetsområden. Dessa sammanfaller i praktiken i stor utsträckning med landskapen. Enligt paragrafens 2 punkt avses med regionala strukturfondsprogram mål 1 och 2 -programmen för Europeiska gemenskapens strukturfonder, gemenskapsinitiativprogrammen Interreg och Urban samt sådana program för innovativa åtgärder och tekniskt stöd som finansieras från Europeiska regionutvecklingsfonden. De regionala strukturfondsprogrammen

definieras också i strukturfondslagen. Den föreslagna definitionen avviker emellertid från definitionen i strukturfondslagen i det avseendet att den omfattar också gemenskapsinitiativprogrammen Interreg och Urban samt de program för tekniskt stöd och stöd till innovativa åtgärder som finansieras från Europeiska regionutvecklingsfonden.

Enligt paragrafens 3 punkt avses med strukturfondsmedel sådana medel som Europeiska gemenskapernas kommission har beviljat Finland av gemenskapens budgetmedel. I paragrafens 4 punkt föreslås en definition av begreppet nationell offentlig medfinansiering. Därmed avses en mot Europeiska gemenskapens strukturfondsmedel svarande finansieringsandel som betalas av staten, kommunerna och övriga offentliga sammanslutningar. Motsvarande definition finns i strukturfondslagen.

4 §. *Ansvar för regionutvecklingen.* I denna paragraf föreslås bestämmelser om kommunernas och statens ansvar för regionutvecklingen. Till innehållet motsvarar paragrafen bestämmelsen om regionalt utvecklingsansvar i den gällande lagens 2 §. Enligt den föreslagna paragrafens 1 mom. ansvarar kommunerna och staten för regionutvecklingen enligt vad som föreskrivs i denna lag. Enligt 2 mom. svarar landskapsförbundet i egenskap av regionutvecklingsmyndighet för regionutvecklingsuppgifterna i landskapet. Termen regional utvecklingsmyndighet har i lagförslaget ersatts med termen regionutvecklingsmyndighet, som bättre beskriver ett resultatnriktat utvecklingsarbete.

Den gällande lagens 2 § 1 mom. togs in i lagen på förslag av förvaltningsutskottet (FöUB 20/1993 rd). Bestämmelsen ingick inte i regeringens proposition med förslag till lagar om regional utveckling och om ändring av lagen om främjande av skärgårdens utveckling (RP 99/1993 rd). Förvaltningsutskottet ansåg att 2 § i den föreslagna formen understryker kommunernas betydelse för den regionala utvecklingen, men att den samtidigt anger att som den regionala utvecklingsmyndigheten verkar landskapsförbundet, inom vilket kommunerna sköter uppgifterna i samarbete med varandra. Kommunernas betydelse för utvecklingen av sitt område har också understrukits i andra sammanhang. Enligt 1 §

3 mom. i kommunallagen (365/1995) skall kommunen sträva efter att främja sina invånares välfärd och en hållbar utveckling inom sitt område.

I den gällande kommunallagen finns bestämmelser om samarbete mellan kommuner i 10 kap. Enligt kommunallagen kan kommunerna komma överens om att anförtro en annan kommun att sköta en uppgift för en eller flera kommuners räkning eller att uppgiften skall skötas av en samkommun. Kommunernas samarbete kan vara frivilligt eller obligatoriskt. Huvudregeln är att samarbetet är frivilligt. Samarbetet kan vara obligatoriskt närmast med stöd av speciallagstiftning, t.ex. när det gäller specialiserad sjukvård och specialomsorger.

Regionala utvecklingsmyndigheter är enligt den gällande lagen om regional utveckling landskapsförbunden. Dessa är till sin rättsliga karaktär samkommuner som kommunerna inom landskapet måste höra till. Till denna del föreslås inga ändringar i den gällande lagstiftningen. Med landskap avses liksom för närvarande ett landskap som definieras i 1 § lagen om landskapsindelning (1159/1997). I lagens 7 § föreslås bestämmelser om landskapsförbund. Motsvarande bestämmelse om samkommuner med obligatoriskt medlemskap finns i 26 § i markanvändnings- och bygglagen (132/1999). Enligt denna bestämmelse hör uppgiften att utarbeta landskapsplanen och sköta annan planering på landskapsnivå till en samkommun (förbund på landskapsnivå), där regionens kommuner skall vara medlemmar. I 86 a § kommunallagen finns bestämmelser om sammansättningen och valet av organ för landskapsförbund.

5 §. *Planering av regionutvecklingen.* I paragrafen ingår en allmän bestämmelse om planeringen av regionutvecklingen. Paragrafen är informativ till sin karaktär. I den konstateras i korthet vilka program som enligt den föreslagna lagen skall utarbetas för regionutvecklingen och vad programmen skall innehålla. Program som skall utarbetas enligt paragrafens 1 mom. är ett landskapsprogram i vilket målen för utvecklingen av landskapet anges, specialprogram som godkänns av statsrådet samt Europeiska gemenskapens regionala strukturfondsprogram. Programmens närmare innehåll framgår av respektive

paragraf. Utöver de nämnda programmen skall i landskapet uppgöras en sådan landskapsöversikt som avses i markanvändnings- och bygglagen.

I paragrafens 2 mom. föreslås att vederbörande ministerium för sitt förvaltningsområde skall definiera målen och åtgärderna för regionutvecklingen i samband med planeringen av ministeriets förvaltningsområde. Statsrådet skulle enligt förslaget godkänna de riksomfattande målen för regionutvecklingen samt besluta om uppgörande av särskilda program för genomförandet av dem.

Enligt den föreslagna paragrafens 3 mom. kan genomförandet av de program som avses i denna lag finansieras med anslag som för ändamålet anvisats i statsbudgeten och inom gränser för beviljade fullmakter. Vid finansieringen av program och planer är det fråga om bidrag som är beroende av prövning och som beviljas i enlighet med det stödsystem som gäller inom respektive förvaltningsområde.

2 kap. Myndigheter

6 §. *Inrikesministeriets uppgifter.* I lagen föreslås bestämmelser om inrikesministeriets uppgifter inom det planeringssystem som avses i lagförslaget. Motsvarande bestämmelse i den gällande lagen finns i 9 § 3 mom. om myndigheternas samarbete. Enligt 1 § i den gällande regionalutvecklingsförordningen svarar vederbörande ministerium för beredningen av målprogram, i samarbete med de övriga ministerierna och de regionala utvecklingsmyndigheterna. Med vederbörande ministerium avses i bestämmelsen inrikesministeriet, till vars verksamhetsområde ärendet hör enligt reglementet för statsrådet. Enligt lagförslaget preciseras inrikesministeriets uppgifter i samband med programarbetet. Det föreslås att inrikesministeriet skall svara för beredningen av de rikstäckande målen för regionutvecklingen i samverkan med övriga ministerier och landskapsförbunden. I lagförslaget 9 § finns bestämmelser om de rikstäckande målen för regionutvecklingen. Beredningen av målen motsvarar för närvarande de uppgifter som har samband med utarbetandet av målprogram. Dessutom skall inrikesministeriet enligt förslaget svara för utarbetandet av landskapsprogram och

övriga program samt för genomförandet, samordningen, övervakningen och utvärderingen i samarbete med övriga ministerier och landskapsförbund, med beaktande av vad som föreskrivs i 18 §. Med övriga ministerier avses ministerier vilkas åtgärder och finansiering påverkar regionutvecklingen.

Med övriga program avses i paragrafens 1 mom. Europeiska gemenskapernas regionala strukturfondsprogram och särskilda program. De särskilda programmen är sådana program som avses i lagförslaget 14 §. I lagförslaget 18 § finns bl.a. en bestämmelse enligt vilken utvärderingen och övervakningen av de särskilda programmen ankommer på det behöriga ministeriet. Avsikten med hänvisningen till 18 § är att avgränsa inrikesministeriets uppgifter enligt 6 § så att de gäller de särskilda program som hör till dess verksamhetsområde. Utarbetandet av program och samordningen av genomförandet hör samman med reformens syfte att förtydliga förhållandena mellan de olika programmen. Som en uppgift för inrikesministeriet kan t.ex. komma i fråga att för koordineringen göra ett sammandrag av de genomförandeplaner som avses i lagförslaget 11 §. Samordningsuppgiften har också samband med den finansieringsplan för landskapsprogrammet som avses i lagförslaget 10 § 1 mom. I fråga om Europeiska gemenskapens regionala strukturfondsprogram har inrikesministeriet i praktiken redan skött de nämnda uppgifterna. Motiveringen har varit att enligt reglementet för statsrådet omfattar inrikesministeriets verksamhetsområde regionutvecklingen och samordning av de därmed förknippade programmen samt av planeringen och genomförandet av dessa program. I syfte att eliminera programmens överlappning och förtydliga programstrukturen är det nödvändigt att särskilt vid utarbetandet av programmen men också senare, då programmen genomförs, sträva efter att effektivare samordna programmen med varandra. Enligt förslaget skall landskapsförbunden svara för samordningen på landskapsnivå. En bestämmelse om saken föreslås i 10 §. Dessutom föreslås att inrikesministeriet skall ansvara för övervakningen och utvärderingen av programmen i samarbete med övriga ministerier och landskapsförbunden. Vid beredningen av program och beslut som

påverkar regionutvecklingen skall ministeriet enligt förslaget samverka med landskapsförbunden. Samverkan kan smidigt ordnas så att ärendet under ledning av ministeriet behandlas i arbetsgrupper vilkas medlemmar företräder övriga ministerier och landskapsförbunden samt övriga parter som deltar i beredningen av programmen.

I den föreslagna paragrafens 2 mom. föreskrivs att inrikesministeriet skall verka som den statsbidragsmyndighet som avses i statsunderstödslagen, då det beviljar stöd som avses i 4 kap. Enligt statsunderstödslagen avses med en statsbidragsmyndighet den myndighet till vars uppgifter ärendet som gäller statsunderstödet i fråga hör enligt lagstiftningen. I statsunderstödslagen finns bestämmelser om statsbidragsmyndighetens behörighet men inte om vilken myndighet som i det enskilda fallet utövar statsbidragsmyndighetens behörighet. Bestämmelsen har samband med de i lagförslaget 4 kap ingående bestämmelserna vilkas syfte är att statsunderstödslagen delvis skall tillämpas på beviljande av understöd. Inrikesministeriet kan med stöd av bestämmelsen i egenskap av statsbidragsmyndighet bevilja sådana stöd som avses i 4 kap, vilket stämmer överens med den gällande lagen.

Enligt den föreslagna paragrafens 3 mom. utfärdar inrikesministeriet vid behov anvisningar till landskapsförbunden om beredningen av landskapsprogram och övriga program som föreskrivs i denna lag samt om beviljande, utbetalning och övervakning av stöd. Bestämmelsen motsvarar gällande praxis. Motsvarande bestämmelser ingår i 19 § i regionalutvecklingsförordningen.

7 §. *Landskapsförbundens uppgifter*. I lagförslaget 7 § föreskrivs om de regionutvecklingsuppgifter som ankommer på landskapsförbunden. Bestämmelser om landskapsförbundens uppgifter finns i 3 § i den gällande regionalutvecklingslagen. Avsikten är att uppgifterna enligt lagförslaget i praktiken skall vara desamma som enligt den gällande lagen. Enligt bestämmelsen skall landskapsförbundet för det första svara för den allmänna utvecklingen av landskapet i samverkan med de statliga myndigheterna och fungera som den regionutvecklingsmyndighet i landskapet som avses i 4 §. Med statliga myndigheter avses närmast sådana regionala myndigheter

som arbetskraft- och näringscentralerna, miljöcentralerna och länsstyrelserna. Uppgiften är allmän till sin karaktär och omfattar alla ärenden som har samband med regionutveckling. Till landskapsutvecklingen hör framförallt ansvaret för utarbetandet av det till landskapsplaneringen hörande landskapsprogrammet i samverkan med övriga statliga myndigheter, samordning av programmet med övriga program som gäller landskapets område samt godkännande av landskapsprogrammet. När det gäller programarbetet och framförallt utarbetandet av program accentueras samarbetet mellan kommunerna, de ekonomiska regionerna, de statliga myndigheterna, regionens näringsliv och arbetsmarknadsorganisationerna samt med övriga parter som deltar i programarbetet. Till landskapsprogrammets beredning hör samordningen av olika program. Sådana program är såväl Europeiska gemenskapens regionala strukturfondsprogram som de särskilda programmen. Bestämmelser om dem finns i lagförslaget 13 och 14 §. Landskapsförbundet skall enligt förslaget på basis av landskapsprogrammet utarbeta genomförandeplanen för det årliga landskapsprogrammet i samverkan med de statliga myndigheterna och kommunerna samt med övriga parter som deltagit i finansieringen av landskapsprogrammet. I lagförslaget 11 § föreskrivs om genomförandeplanen.

I den föreslagna paragrafens 4 punkt föreskrivs att landskapsförbundet inom landskapet svarar för utarbetandet av förslag till Europeiska gemenskapens regionala strukturfondsprogram.

Samarbetet mellan de ekonomiska regionerna har blivit allt viktigare för regionutvecklingen. Allt flera små kommuner har svårigheter att ordna den service som krävs. Kommuner som har gemensamma intressen kan slå ihop sina resurser och åstadkomma lösningar som ingen av kommunerna ensam skulle klara av. Ett naturligt forum för samarbete mellan kommuner som har gemensamma målsättningar är den ekonomiska regionen. Åtgärder har i flera sammanhang vidtagits för att utvidga och fördjupa det frivilliga samarbetet mellan ekonomiska regioner. Vanligast är att kommunerna inom en ekonomisk region samarbetar när det gäller näringspolitik, intressebevakning,

programarbete och olika enskilda projekt. Av denna anledning föreslås att i den nya lagen, liksom i den gällande lagen, uttryckligen nämns att landskapsförbunden skall främja kommunernas regionala och övriga samarbete. Regionutvecklingen förutsätter ofta förberedelser och avgöranden inom ramen för omfattande regionala helheter. Också i fråga om landskapens gränsområden är det ofta skäl att tillämpa lösningar som vederbörande landskap har kommit överens om sinsemellan. Av denna anledning är det viktigt att varje landskap arbetar för att öka effektiviteten i samarbetet mellan landskapen. Landskapsförbunden skall dessutom främja samarbetet med sådana offentligrättsliga och privaträttsliga juridiska personer som är centrala från utvecklingens synpunkt. Med dem hänvisas till juridiska och privaträttsliga sammanslutningar och stiftelser. Här avses också sådana organisationer och stiftelser som Finvera Abp, näringslivets och arbetsmarknadens organisationer, miljövårdsorganisationer samt övriga sammanslutningar och stiftelser som påverkar utvecklingen av landskapen. För Europeiska gemenskapens strukturfondsprogram är partnerskap en viktig princip som förverkligas i olika skeden av programarbetet, dvs. vid beredningen, genomförandet och övervakningen. Också inom det nationella programarbetet och inom annat arbete som har samband med regionutvecklingen är det viktigt att partnerskapet utvidgas och fördjupas. Enligt förslaget skall landskapsförbunden dessutom följa utvecklingen i landskapet och dess delar. Denna uppgift, som är en oundgänglig del av den allmänna utvecklingsuppgiften, ankommer redan nu på landskapsförbunden. Avsikten är att övervakningen och utvärderingen inom det föreslagna planeringssystemet skall utökas i syfte att förbättra programmets effektivitet. Då den gällande regionalutvecklingslagen stiftades var Finland inte ännu medlem av Europeiska gemenskaperna. Inom Europeiska unionen håller de på invånarnas representativa system baserade regionala myndigheternas ställning på att förstärkas. Regionförvaltningen har bl.a. genom Regionala kommittén sammankopplats med systemet för beredning av Europeiska unionens ärenden. Också de övriga internationella kontakterna på regionnivå har blivit allt viktigare. I lagen föreslås, i

överensstämmelse med den gällande lagen, att landskapsförbunden skall sköta de internationella ärenden och kontakter som har samband med deras uppgifter.

Landskapsförbunden skall dessutom sköta andra uppgifter, enligt vad som föreskrivs i denna lag. Till denna kategori hör enligt förslaget alla de uppgifter och funktioner som ankommer på förbundet enligt detta lagförslag. Landskapsförbunden skall således t.ex. utarbeta programavtal för landskapsprogrammet.

Enligt den föreslagna paragrafens 2 mom. skall landskapsförbunden verka som sådana statsbidragsmyndigheter som avses i statsunderstödslagen, när de beviljas sådana stöd som avses i 4 kap. Som motivering hänvisas till det som ovan anförts i detaljmotiveringen till 6 § 2 mom.

8 §. *Regionutvecklingen enligt förvaltningsområden.* I denna paragraf föreslås bestämmelser om planeringen av regionutvecklingen förvaltningsområdesvis. Enligt lagförslaget skulle de ministerier som statsrådet har förordnat för viss tid definiera målen och åtgärderna för regionutvecklingen samt principerna för den regionala inriktningen och finansieringen av åtgärderna, med beaktande av målen för landskapsutvecklingen. Med uttrycket "för viss tid" avses i regel riksdagens normala valperiod, dvs. fyra år. Avsikten är att tiden skall fastställas efter det att statsrådet har beslutat om de rikstäckande målen för regionutvecklingen. Finansieringen skall enligt förslaget i mån av möjlighet fastställas årligen. Med målen för regionutvecklingen avses de i landskapsprogrammen angivna målsättningarna. Planeringen av regionutvecklingen gäller inte alla ministerier, t.ex. inte statsrådets kansli. Avsikten är att statsrådet med stöd av sin generella behörighet skall besluta vilka ministerier som utför den planering som avses i denna paragraf. Härvid kan de ministerier komma i fråga vilkas åtgärder har betydelse för regionutvecklingen. Till dessa ministerier hör åtminstone handels- och industriministeriet, kommunikationsministeriet, jord- och skogsbruksministeriet, undervisningsministeriet, inrikesministeriet, arbetsministeriet och miljöministeriet. Ärendet kan ingå t.ex. i det regionutvecklingsbeslut som statsrådet fattar med stöd av 9 §.

Planeringen av regionutvecklingen skall enligt förslaget utgöra en del av den övriga planering som görs förvaltningsområdesvis. Avsikten är att ministerierna skall definiera hur de vill utveckla regionerna. En viktig planeringsform är inom varje förvaltningsområde den verksamhets- och ekonomiplanering som görs i enlighet med förordningen om statsbudgeten. (1243/1992). Inom förvaltningsområdena förekommer dessutom andra former av planering, t.ex. undervisningsministeriets utvecklingsplan för utbildningen och för forskningen vid universiteten.

Det vore ändamålsenligt om planeringen av regionutvecklingen skulle följa samma tidtabell som verksamhets- och ekonomiplanen och om den kunde utgöra en del av denna. En möjlighet är också att planeringen av regionutvecklingen görs separat. Med regioner avses i allmänhet landskap. Genom att regionerna definieras kan planeringen också gälla arbetskraft- och näringscentralernas verksamhetsområden, som till vissa delar avviker från landskapsindelningen.

Principerna för inriktning av åtgärderna för regionutvecklingen hänförs enligt förslaget till de principer enligt vilka utvecklingsåtgärderna och finansieringen av dem kan delas upp regionvis. Det är inte nödvändigtvis möjligt att inom förvaltningsområdena på förhand styra finansieringen av samtliga åtgärder regionvis. Genom den regionvisa inriktningen av åtgärderna vill man försäkra sig om att landskapen för sin planering har tillgång till uppgifter om hur de åtgärder som vidtas inom olika statliga förvaltningsområden beräknas fördela sig mellan landskapen under programperioden. Uppgifterna behövs framförallt när landskapsprogrammet utarbetas. Programmet skall enligt förslaget också innehålla en bedömning av hur utvecklingsåtgärderna skall finansieras under hela programperioden. Finansieringsläget kan bedömas utgående från ramstyrning. Ramstyrningen innebär att regeringen förvaltningsområdesvis beslutar om de viktigaste linjedragningarna och resurserna samt godkänner grunderna för verksamhets- och ekonomiplanen för följande finansårs och de tre följande finansårs budget. Målen för regionutvecklingen skall om möjligt beaktas vid beredningen av

utgiftsramen för statsbudgeten. Utgiftsramen fastställs årligen i mars. Avsikten är att målsättningarna och åtgärderna skall definieras för fyra år i sänder.

Reformen av centralförvaltningen är förknippad med en rekommendation om att den politiska uppföljningen och granskningsprocessen när det gäller regeringens politiska program skall sammankopplas med tidtabellen för det årliga budgetramförfarandet på så sätt att regeringen behandlar sina politiska program och resursallokeringen som en helhet en gång per år. Genom den föreslagna bestämmelsen enligt vilken ministerierna skall fastställa de på regionutvecklingen inverkande målen och åtgärderna samt finansieringen, kan också de uppgifter tas fram som behövs för ramförfarandet. Det föreslagna systemet lämpar sig till denna del för en centralförvaltningsform, i det fall att regionutvecklingen tas upp i ett politiskt program. I samband med reformen av centralförvaltningen avgörs också frågan om hur regionutvecklingen skall organiseras inom centralförvaltningen.

Enligt reglementet för statsrådet skall vid statsrådets allmänna sammanträde handläggas och avgöras bl.a. fördelning av samhällspolitiskt betydande anslag eller principerna för fördelningen samt fördelning av anslag regionalt, om fördelningsgrunderna inte ingår i författningar eller föreskrifter eller i motiveringen till statsbudgeten och det inte är fråga om anslag som är avsedda för ämbetsverkens och inrättningarnas omkostnader. Med stöd av denna bestämmelse fattas beslut om fördelningen av regionpolitiskt viktiga anslag inom olika förvaltningsområden vid statsrådets allmänna sammanträde. Detta ingår i verkställigheten av statsbudgeten också inom det system som avses i den föreslagna lagen. Lagförslaget innehåller emellertid inga bestämmelser om saken. Det vore ändamålsenligt om fördelningen av anslag inom olika förvaltningsområden i så stor utsträckning som möjligt skulle ske samtidigt, efter att budgeten godkänts. Vid den regionala fördelningen skall enligt förslaget beaktas den genomförandeplan för landskapsprogrammet som avses i 11 §.

I paragrafens 2 mom. föreslås en bestämmelse enligt vilken genom förordning av statsrådet kan utfärdas närmare föreskrifter om planeringens innehåll och

tidtabell samt om planeringsförfarandet.

3 kap. Programarbete

9 §. *De rikstäckande målen för regionutvecklingen.* I denna paragraf föreslås bestämmelser om de rikstäckande målen för regionutvecklingen. Dessa skall enligt förslaget bestämmas av statsrådet. I det sammanhanget skall lagens syften beaktas. Avsikten är att statsrådet genom sitt beslut skall precisera lagens målsättningar eller fastställa regionutvecklingens tyngdpunktsområden på riksnivå. Statsrådet skall besluta om målsättningarna i början av regeringsperioden för viss tid. Därmed avses i regel riksdagens valperiod, dvs. fyra år. På detta sätt tryggas den politiska styrningen av regionutvecklingen. Målen kan också under regeringsperioden preciseras eller ändras om väsentliga förändringar i den regionala utvecklingen förutsätter detta. I statsrådets beslut om regionutveckling får enligt lagförslaget inte sökas ändring genom besvär. Beslutet innehåller nämligen inte någon sådan åtgärd varigenom ett ärende har avgjorts, som avses i 5 § förvaltningsprocesslagen (586/1996).

I statsrådets beslut skall enligt lagförslaget beaktas de i 1 § angivna målsättningarna gällande regionutveckling och minskning av skillnaderna mellan de olika regionernas utvecklingsnivåer. Avsikten är att i lagen inte närmare skall individualiseras vad beslutet skall innehålla, utan att statsrådet skall ha möjligt att flexibelt, enligt lagens målsättningar beakta de centrala regionpolitiska problemen. Statsrådet kan med stöd av bestämmelsen besluta om åtgärder som syftar till att utveckla kunnandet eller företagsverksamheten. Statsrådet kan också besluta om målsättningarna för utveckling av centra eller för utveckling av landsbygdens och skärgårdens livskraft. Statsrådet kan också ställa upp mål för minskning av skillnaderna mellan regionernas utvecklingsnivåer samt för utveckling av särskilda problemområden. Regionutvecklingsåtgärder kan också vidtas i fråga om statens egen förvaltning. I samband med att statsförvaltningen reformeras och utvecklas kan dess funktioner omplaceras. Statsrådet kan sålunda ställa upp mål för hur vissa statliga funktioner skall placeras med avseende på regionutvecklingen. Den statliga lokalförvaltningen producerar tjänster som

framförallt företagare behöver men som är nödvändiga för praktiskt taget alla medborgare. Dessa tjänster produceras framförallt av arbetskrafts- och näringscentralerna samt av miljöcentralerna. Tillgången varierar mellan förvaltningsområdena. Till följd av den ekonomiska situationen och av ekonomiska skäl har det inom flera förvaltningsområden förekommit att verksamhetsställen har stängts eller öppethållningstiderna begränsats samt att serviceutbudet har inskränkts. När det gäller de statliga lokalförvaltningsmyndigheternas verksamhetsområden och verksamhetsställen är det i allmänhet vederbörande statliga regionförvaltningsmyndighet som har beslutanderätt medan beslutanderätten när det gäller lokalförvaltningsmyndigheternas filialer av olika slag tillkommer myndigheten själv eller vederbörande regionförvaltningsmyndighet. I anslutning till det nämnda beslutsförfarandet behandlar riksdagen som bäst regeringens proposition med förslag till lag om behörighet vid placering av statliga enheter och funktioner (RP 237/2001 rd). Enligt propositionen har organiseringen av beslutanderätten i sista hand som mål att förbättra regeringens möjligheter att genom sina beslut om placeringen av enheter och funktioner bidra till en balanserad utveckling i regionerna, påverka sysselsättningen i olika delar av landet samt trygga tillgången på arbetskraft till statens uppgifter på lång sikt. Statsrådet fattade i november 2001 ett principbeslut om strategin för placeringen av statliga funktioner. Enligt den föreslagna bestämmelsen kan statsrådet med beaktande av principbeslutet ställa upp allmänna mål som har samband med regionaliseringen av statliga funktioner.

Enligt den föreslagna paragrafens 2 mom. kan statsrådet för uppnåendet av de mål för regionutvecklingen som det har beslutat om inleda helt nya särskilda program eller precisera och effektivisera redan befintliga program. Statsrådet skall enligt förslaget uppställa målen för programarbetet samt definiera de övriga förutsättningarna för utarbetandet av programmen. Närmare bestämmelser om utarbetandet och godkännandet av programmen föreslås i lagens 14 §.

Enligt den föreslagna paragrafens 3 mom. skall de statliga myndigheterna i sin

verksamhet beakta de rikstäckande målen för regionutvecklingen, främja uppnåendet av målet och utvärdera resultaten av sina åtgärder från regionutvecklingens synpunkt. Målsättningarna bör i synnerhet beaktas i samband med den förvaltningsområdesvisa regionutveckling som föreslås bli reglerad i lagens 8 §.

10 §. *Landskapsprogram.* I denna paragraf föreslås bestämmelser om hur landskapsprogram skall utarbetas och vad de skall innehålla samt om beredningen och godkännandet av landskapsprogram. Enligt den föreslagna paragrafens 1 mom. skall landskapsförbunden utarbeta ett tidsbundet landskapsprogram för landskapets område. I paragrafen ingår en allmän beskrivning av landskapsprogrammets innehåll. Landskapsprogrammet skall uppta på landskapets möjligheter och behov baserade utvecklingsmål, för landskapets utveckling väsentliga åtgärder för uppnående av målen samt en plan för finansiering av landskapsprogrammet. Landskapsprogrammet och dess finansieringsplan är riktgivande och i den formen har betydelse då myndigheterna för sina respektive verksamhetsområden bereder beslut och finansiering av besluten. I fråga om innehållet är avsikten att de åtgärder som gäller landskapets utveckling skall indelas på ett för landskapet ändamålsenligt sätt, i grupper och verksamhetslinjer. Till denna del motsvarar indelningen uppbyggnaden av de strukturfondsprogram som medfinansieras från Europeiska gemenskapens strukturfonder. I programmet kan också upptas projekt som är väsentliga för landskapets utveckling. Väsentlighetskravet kan uppfyllas i sådana fall då ett projekt från finansieringssynpunkt är betydande i relation till programmets finansiering eller om det annars innebär en från landskapets synpunkt viktig och central utvecklingsåtgärd. Huvudregeln är emellertid den att de olika förvaltningsområdenas åtgärder i programmet skall beskrivas på ett allmännare plan. Separata programavtal kan ingås om genomförandet av enskilda program. Förfarandet motsvarar det som regleras i den gällande lagen och en bestämmelse om förfarandet föreslås i lagens 16 §. I fråga om statens olika förvaltningsområden kan grunderna att uppskatta finansieringsbeloppen fås utgående från den finansieringskalkyl som ingår i den på

förvaltningsområden baserade planeringen enligt 8 §.

I landskapsprogrammet skall enligt lagförslaget ingå en plan för finansiering av programmet. Avsikten är att landskapsprogrammet skall uppta den statliga medfinansieringen enligt förvaltningsområden samt kommunernas finansiering och den beräknade privata finansieringen. I finansieringsplanen granskas den sammanlagda finansiering som behövs för landskapets regionala utveckling. Av denna anledning upptar den också den finansiering som landskapet får genom de regionala strukturfondsprogrammen och särskilda programmen. Enligt lagförslaget 8 § skall målsättningarna för landskapens utveckling, som framgår ur landskapsprogrammen beaktas vid ministeriernas planering av regionutvecklingen för de olika förvaltningsområdena. Avsikten med landskapsprogrammets finansieringsplaner är att på medellång sikt påverka förvaltningsområdenas utgiftsramar. Avsikten är att finansieringsplanerna skall beaktas vid beredningen av förvaltningsområdenas rambudgetering. I praktiken skall inrikesministeriet med stöd av lagförslaget 6 § sammanställa planerna och ställa dem till övriga ministeriers förfogande. Enligt den föreslagna paragrafens 1 mom. skall i landskapsprogrammet för landskapet Lappland ingå ett avsnitt om samekulturen. I grundlagen finns bestämmelser om samernas rätt till sitt språk och sin kultur. Enligt sametingslagen (974/1995) skall samerna såsom ett urfolk tillförsäkras kulturell autonomi i ärenden som angår deras språk och kultur. Den kulturella autonomi innebär att de traditionella samenäringarna skyddas. Till sametinget hör de ärenden som angår samernas språk och kultur samt deras ställning som urfolk. Avsikten är att sametinget skall svara för beredningen av avsnittet om samekulturen. Till övriga delar skall beredningen enligt den föreslagna paragrafens 3 mom. ske i samarbete med kommunerna, de statliga myndigheterna, de sammanslutningar och organisationer som deltar i regionutvecklingen samt med övriga motsvarande aktörer.

I paragrafens 2 mom. föreslås en bestämmelse om landskapsprogrammets förhållande till de rikstäckande målen för regionutvecklingen samt till övriga program

som gäller landskapets område. Enligt lagförslaget skall landskapsprogrammet utarbetas med beaktande av de rikstäckande mål för regionutvecklingen som statsrådet har godkänt. Avsikten med dessa mål är att styra programarbetet i samband regionutvecklingen. Av den anledningen föreslås en bestämmelse om att målen skall beaktas när landskapsprogrammen utarbetas. Avsikten är att landskapsprogrammets innehåll inte skall kunna stå i strid med de rikstäckande målen för regionutvecklingen. Dessutom är det skäl att beakta den planering av regionutvecklingen som sker inom olika förvaltningsområden, de övriga program som gäller landskapen samt den landskapsöversikt som avses i 25 § i markanvändnings- och bygglagen. Avsikten med bestämmelsen är att ange landskapsprogrammets ställning i förhållande till annan planering som gäller regionutveckling samt i förhållande till programarbetet. Landskapsprogrammet är såtillvida ett allmänt program för landskapets område, att de övriga programmen gällande landskapets områden enligt förslaget skall samordnas med landskapsprogrammet. Med övriga program avses Europeiska gemenskapens regionala strukturfondsprogram och särskilda program. Samordningen innebär att till den del som övriga program innehåller åtgärder som berör landskapets område, skall dessa beaktas i landskapsprogrammet. De övriga programmen kan inte stå i konflikt med landskapsprogrammet. På detta sätt minskas överlappningarna mellan olika program. I 25 § i markanvändnings- och bygglagen, som anger uppgifterna för planeringen på landskapsnivå, föreskrivs om landskapsöversikten. Enligt bestämmelsen omfattar planeringen på landskapsnivå en landskapsöversikt, en landskapsplan som styr annan områdesplanering och ett regionalt utvecklingsprogram. Det sist nämnda är liktydigt med ett landskapsprogram. Vid planeringen på landskapsnivå beaktas de riksomfattande målen som samordnas med landskapets mål och de lokala målen för områdesanvändningen. I landskapsöversikten anges den utveckling som eftersträvas i landskapet. I landskapsplanen anges principerna för områdesanvändningen och samhällsstrukturen samt anges de områden som är nödvändiga med tanke på landskapets utveckling. I markanvändnings- och bygglagen finns inga mera detaljerade

bestämmelser om landskapsöversiktens innehåll eller om dess uppgörande.

Arbetsgruppen för landskapsplanering ger i sitt förslag (514/2001) rekommendationer till landskapsförbunden om en god landskapsplanering samt till myndigheterna och övriga intressegrupper om deltagandet i utarbetandet av landskapsöversikten. Enligt arbetsgruppen är de viktigaste utgångspunkterna på riksnivå för landskapsöversikten statsrådets beslut om de rikstäckande målen för områdesanvändningen samt om målen för regionutvecklingen. Landskapsöversikten är en del av planeringen på lång sikt, dvs. 20-30 år. Översikten skall enligt förslaget utarbetas och uppdateras för en fullmäktigeperiod i sänder. I landskapsöversikten görs en övergripande granskning av landskapets utveckling och samordnas olika strategier. I översikten definieras också de stora utvecklingslinjerna i förhållande till den prognostiserade framtiden och till landskapets resurser. Avsikten är att de framtidsprognoser och långsiktiga målsättningar som ingår i landskapsöversikten skall styra de åtgärder för de närmaste åren som definieras i landskapsprogrammet. Avsikten är också att processerna för utarbetande av landskapsöversikten, den landskapsplan som styr annan områdesplanering och landskapsprogrammet skall kunna integreras med varandra samt bygga samma fakta underlag och utnyttja samma informationskanaler. På detta sätt kan också landskapsprogrammet och den landskapsplan som styr annan områdesplanering kopplas till varandra. Till denna del är det å ena sidan vara möjligt att de i landskapsprogrammet definierade utvecklingsåtgärderna läggs till grund för de förutsättningar för områdesanvändningen som skapas i landskapsplanen. Å andra sidan kan landskapsplanen genomföras med hjälp av landskapsprogrammet.

Enligt den föreslagna paragrafens 3 mom. skall landskapsprogrammet beredas i samarbete med de kommunala och statliga myndigheterna samt med de sammanslutningar och organisationer som deltar i regionutvecklingen samt med övriga motsvarande aktörer. Med myndigheter avses huvudsakligen olika förvaltningsområdens regionförvaltningsmyndigheter, såsom arbetskrafts- och näringscentraler,

miljöcentraler och länsstyrelser. Inom de förvaltningsområden där det inte finns någon egentlig regionförvaltning, kommer centralförvaltningsmyndigheterna i fråga. Organisationer som deltar i regionutvecklingen är t.ex. näringslivets organisationer och arbetsmarknadsorganisationerna samt miljö- och jämställdhetsorganisationerna. Med övriga motsvarande parter avses olika medborgarorganisationer som deltar i diskussionen om regionutvecklingen. I landskapet Lappland deltar också sametinget i utarbetandet av programmet. Landskapsprogrammet skall enligt förslaget utarbetas för en kommunfullmäktigeperiod, dvs. för 4 år i sänder. Landskapsprogrammet skall godkännas av det högsta beslutande organet på landskapsnivå. Det högsta slutande organet är i allmänhet landskapets förbundsfullmäktige. Dessutom föreslås att landskapsprogrammet vid behov skall justeras.

I paragrafens 4 mom. föreslås en bestämmelse enligt vilken de statliga myndigheterna i sin verksamhet skall beakta landskapsprogrammen, främja genomförandet av dem samt utvärdera betydelsen av sina åtgärder för regionutvecklingen. Bestämmelsen beskriver landskapsprogrammets ställning och bindande verkan i förhållande till de statliga region- och centralförvaltningsmyndigheterna. Landskapsprogrammet är till sin natur ett styrande, strategiskt dokument. Landskapsprogrammets styrande effekt på myndigheterna uppkommer genom processen för utarbetande av programmet, i form av en förbindelse att förverkliga landskapets gemensamt överenskomna vilja. Med myndigheter avses huvudsakligen statliga lokal- och regionalförvaltningsmyndigheter. Inom alla förvaltningsområden finns det inte egentliga regionförvaltningsmyndigheter, vilket innebär att med myndigheter avses också centralförvaltningsmyndigheterna som fattar beslut som påverkar regionutvecklingen. Enligt bestämmelsen skall de statliga myndigheterna beakta landskapsprogrammen. Dessutom skall myndigheterna genom sin verksamhet främja genomförandet av programmen. Utgångspunkten är således den att de statliga myndigheterna inte kan handla i strid med landskapsprogrammets målsättningar. Under vissa förutsättningar är en avvikelse från

landskapsprogrammet emellertid möjlig. Om detta föreslås en bestämmelse i 37 §.

I paragrafens 5 mom. föreslås en bestämmelse enligt vilken genom förordning av statsrådet kan utfärdas närmare föreskrifter om förfarandet för utarbetande av landskapsprogrammet samt om tidtabellen. Bestämmelser som har samband med utarbetande är t.ex. de som gäller landskapsprogrammets allmänna uppbyggnad. Detta är nödvändigt för att programmen skall kunna jämföras med varandra.

11 §. *Landskapsprogrammets genomförandeplan.* I denna paragraf föreslås bestämmelser om utarbetande av genomförandeplanen för landskapsprogrammet och om programmets innehåll. Enligt lagförslaget skall en årlig genomförandeplan för landskapsprogrammet utarbetas under ledning av landskapsförbundet. Planen skall innehålla ett förslag till landskapsprogram och om genomförandet av de särskilda program som preciserar landskapsprogrammet samt en beräkning av hur programmen skall finansieras. I likhet med landskapsprogrammet skall genomförandeplanen vara riktgivande och inte ha någon rättsligt bindande verkan. Planens styrande verkan uppkommer under processen då den utarbetas. Avsikten är att utarbetandet av genomförandeplanen skall kunna påverka statsbudgeten. Med beaktande av denna målsättning är det av en central betydelse att det föreslagna förfarandet beaktar också omständigheter i samband med den verksamhet som sker på de olika förvaltningsområdenas regionnivå samt ekonomiplaneringen och budgetförfarandet. Inom flera förvaltningsområden uppställs målen för den regionala myndigheten varje år på hösten, då också resurstilldelningen sker. T.ex. i fråga om arbetskrafts- och näringscentralerna sker detta i oktober-november. Resultatet av inkomstförhandlingarna läggs till grund för vederbörande ministeriers beredning av propositionen om den regionala fördelningen av anslagen, innan den behandlas av statsrådet. En av landskapsförbundet uppgjord promemoria har också lagts till grund för förhandlingarna. I detta sammanhang behandlas också följande års ramförhandlingar och resultatmålen för uppgörandet av budgetförslaget. Avsikten är

att genomförandeplanen för landskapsprogrammet skall bli klar för höstens förhandlingar. Genomförandeplanen fyller sålunda tre funktioner. När parterna utarbetar genomförandeplanen förhandlar de om de för utvecklingen av regionen centrala åtgärder och om finansieringen av dem. För det andra försöker man genom genomförandeplanen påverka den regionala fördelning av anslag och anslagsfullmakter som med stöd av budgeten genomförs i början av följande år och som i fråga om de olika förvaltningsområdena hänförs till statsrådets allmänna sammanträde på det sätt som nämns ovan i detaljmotiveringen till 8 §. För det tredje försöker man genom genomförandeplanen påverka beredningen av följande års budgetförslag. Avsikten är att genomförandeplanens styrande verkan skall framkomma inom varje förvaltningsområde, som en del av den övriga planeringen och resultatstyrningen.

Genomförandeplanen beaktas föregående höst i samband med de resultatsamtal som förs inom olika förvaltningsområden och den skall enligt förslaget stå till förfogande vid beredningen av budgetramen för följande år. Avsikten är att genom en förordning av statsrådet utfärda närmare föreskrifter om tidtabellen.

I fråga om beredningen av genomförandeplanen för landskapsprogrammet föreslås att den skall ske i samarbete med statens regionförvaltningsmyndigheter, kommunerna och övriga aktörer som deltar i finansieringen av landskapsprogrammet.

Enligt den föreslagna paragrafens 2 mom. kan genom förordning av statsrådet utfärdas närmare föreskrifter om förfarandet av utarbetandet av genomförandeplanen för landskapsprogrammet samt om tidtabellen. I samband med utarbetandet beaktas t.ex. bestämmelserna om genomförandeplanens allmänna uppbyggnad.

12 §. *Landskapets samarbetsgrupps uppgifter.* I paragrafen föreslås bestämmelser om de uppgifter som ankommer på landskapets samarbetsgrupp. Enligt den föreslagna paragrafens 1 mom. skall landskapets samarbetsgrupp, som avses i 17 § i strukturfondslagen, samordna genomförandet och finansieringen av landskapsprogrammet och de kompletterande särskilda programmen som är avsedda i lagens 14 §. I detta syfte skall landskapets

samarbetsgrupp godkänna den genomförandeplan för landskapsprogrammet som avses i 11 §. Bestämmelser om landskapets samarbetsgrupp finns i 21 § i strukturfondslagen. Landskapets samarbetsgrupp behandlar och godkänner bland annat landskapets samarbetsdokument för regionala målprogram. Erfarenheterna visar att landskapets samarbetsgrupper har uppfattats som fungerande organ när det gäller samordningen av och inriktningen av Europeiska gemenskapens strukturfonders finansiering och motsvarande nationella finansiering mellan olika statliga myndigheter, landskapsförbund samt övriga aktörer som deltar i finansieringen av programmen. Det är därför ändamålsenligt att landskapets samarbetsgrupp behandlar också genomförandeplanen för landskapsprogrammet. För landskapets samarbetsgrupp finns enligt 19 § i strukturfondslagen ett sekretariat som under tjänsteansvar skall sköta de berednings-, föredragnings- och verkställighetsuppgifter som har samband med samarbetsgruppens ärenden. Av denna anledning skall beredningen av genomförandeplanen enligt förslaget ske också i samarbete med sekretariatet. Genomförandeplanen kan vid behov granskas, om detta är motiverat t.ex. med tanke på övervakningen. I lagen föreslås emellertid inte någon bestämmelse om saken.

13 §. *Europeiska gemenskapens regionala strukturfondsprogram.* I 13 § föreslås bestämmelser om beredningen av Europeiska gemenskapens regionala strukturfondsprogram samt om förfarandet vid behandlingen och ändringen av programmen. Med stöd av lagförslagets 2 § om tillämpningsområdet föreskrivs i strukturfondslagen om förvaltningen av program som finansieras från Europeiska gemenskapens strukturfonder samt om samordningen till av genomförandet. I fråga om tillämpningsområdet måste 16 § i strukturfondslagen beaktas. Enligt den skall på beredningen av regionala strukturfondsprogram tillämpas de förfaranden som föreskrivs i lagen om regional utveckling, om inte annat följer av någon annan lag. I paragrafens 1 mom. föreslås bestämmelser om den beredning av förslag till regionala strukturfondsprogram som sker på regionnivå. Paragrafens 2 mom. gäller beredningen av programförslagen inom centralförvaltningen

samt godkännandet av programmen. I paragrafens 3 mom. föreskrivs om ändring av program och programkomplement. Enligt den föreslagna paragrafens 1 mom. gäller bestämmelsen regionala strukturfondsprogram. Dessa definieras i lagförslaget 3 §. Bestämmelsen tillämpas inte på mål 3-program och inte heller på gemenskapsinitiativprogrammen Leader+ eller Equal. Programmen skall uppta de frågor som förutsatts i Europeiska gemenskapens lagstiftning om Europeiska gemenskapens strukturfonder. Med hänvisningen avses bestämmelserna i den allmänna förordningen. Programförslagen bereds i samarbete med de statliga myndigheterna, kommunerna samt övriga offentligt rättsliga och privat rättsliga juridiska personer som deltar i genomförandet av programmen. Med statliga myndigheter avses såväl centralförvaltningens som regionförvaltningens myndigheter. Vid beredningen av programmen skall dessutom beaktas lagförslaget 6 §, enligt vilken inrikesministeriet svarar för samordningen av beredningen och genomförandet av de program som avses i denna lag. Med program avses i bestämmelsen också regionala strukturfondsprogram.

I den föreslagna paragrafens 2 mom. förskrivs om förfarandet vid godkännande av regionala strukturfondsprogram och om den fortsatta beredningen av förslag till sådana. Enligt bestämmelsen skall inrikesministeriet förbereda i samverkan med övriga ministerier och landskapsförbunden samt övriga sammanslutningar och organisationer som deltar i genomförandet av programmen, på basis av de förslag som avses i 1 mom. av de programförslag som föreläggs statsrådet. Dessutom föreslås i momentet att statsrådet skall besluta om överlämnande av andra programförslag än sådana som gäller Europeiska regionutvecklingsfodens innovativa åtgärder till Europeiska gemenskapernas kommission för godkännande. Programmen som gäller innovativa åtgärder tillställs kommissionen för godkännande utan behandling av statsrådet.

I paragrafens 3 mom. föreslås en bestämmelse enligt vilken i fråga om ändring av programdokument i tillämpliga delar iakttas vad som i 1 mom. föreskrivs om utarbetande av programförslag. Enligt den allmänna förordningen kan

övervakningskommittén för förvaltningsmyndigheten föreslå anpassning eller justering av en stödåtgärd. Förvaltningsmyndigheten skall också underrätta kommissionen om granskningen efter det att den har fått övervakningskommitténs godkännande. Avsikten är att ändringar i programdokumentet skall föras till statsrådet för behandling i sådana fall då ändringarna innebär att statens ansvar för finansieringen av programmet ökar eller då ansvarsförhållandena mellan olika förvaltningsområden ändras, förutsatt att ändringarna är betydande.

I paragrafens 3 mom. föreslås dessutom en bestämmelse enligt vilken statsrådet beslutar om ändring av ett programkomplement om ändringen gäller statlig motfinansiering. Enligt den allmänna förordningen skall medlemsstaten eller förvaltningsmyndigheten bekräfta programkomplementet med övervakningskommitténs samtycke. Till den i 25 § i strukturfondslagen avsedda övervakningskommitténs uppgifter hör enligt den allmänna förordningen att bekräfta och anpassa programkomplement. I ett programkomplement kan bl.a. avtalas om finansiering av åtgärdshelheter i programmet. Med stöd av dokumentet bestäms olika statliga förvaltningsområdens finansieringsandelar när det gäller åtgärdshelheterna. Av denna anledning och i syfte att förtydliga den nationella behandlingen föreslås att ändringar i programkomplement efter övervakningskommitténs beslut skall behandlas av statsrådet, i det fall att statens motfinansiering ökas. Ett programkomplement behöver inte föras till statsrådet för godkännande, eftersom det stämmer överens med programdokumentet. Det räcker i så fall att statsrådet har godkänt programdokumentförslaget.

14 §. *Särskilda program.* I 14 § föreslås bestämmelser om utarbetande och godkännande av särskilda program. Enligt lagförslaget föreslås i paragrafens 1 mom. en bestämmelse enligt vilken särskilda tidsbundna program kan utarbetas för genomförande av rikstäckande mål för regionutvecklingen. I paragrafen föreslås att de särskilda programmen skall samordnas med landskapsprogrammen. Med mål för regionutvecklingen avses enligt 9 § sådana mål som statsrådet har bestämt. Programmen

skall enligt förslaget godkännas av statsrådet. Programförslag kan utarbetas av kommunerna och av övriga offentligt rättsliga sammanslutningar samt av privat rättsliga sammanslutningar och stiftelser. Inom ramen för ett regioncentralt program kan de till ekonomisk region hörande eller övriga kommuner i regionen tillsammans utarbeta ett programförslag för den ekonomiska regionen eller för någon annan region. Kommunernas samarbete vid utarbetandet av programmet kan vara baserat på kommunallagen eller också kan det baseras på något frivilligt avtal. Med privat rättsliga eller offentligt rättsliga sammanslutningar avses sådana sammanslutningar med rättshandlingsförmåga som har inrättats och administreras av staten, kommuner eller andra offentligt rättsliga sammanslutningar eller av privata organisationer. Dessa sammanslutningar kan utarbeta och genomföra närmast regioncentralt och kunskapscentralt program.

Enligt den föreslagna paragrafens 1 mom. skall de särskilda programmen samordnas med landskapsprogrammen. Bestämmelsen fastställer samtidigt förhållandet mellan landskapsprogrammet och de särskilda programmen. Det är skäl att landskapen överväger att utarbeta särskilda program för sina övergripande mål och behov. De särskilda programmen skall vara anpassade till landskapsprogrammets mål. Deras syfte är att precisera landskapsprogrammet med avseende på vissa teman eller delområden, såsom är fallet med kunskapscentralt programmet. De kan också gälla områden som är snävare än ett landskap, t.ex. ekonomiska regioner, vilket är fallet med regioncentralt programmet. Parterna i ett särskilt program kan delvis avvika från landskapsprogrammet. T.ex. inom ett kunskapscentralt program har sålunda den privata sektorn en avsevärd betydelse, särskilt när det gäller genomförandet av programmet. I de särskilda programmen är huvudvikten ofta lagd vid projekt, medan landskapsprogrammen omfattar större helheter och verksamhetslinjer samt åtgärder inom dem. Särskilda program är ofta också innovativa till sin karaktär. Nya tillvägagångssätt utprovas först i avgränsade särskilda program, från vilka de senare kan överföras till andra programförfaranden. Det landsbygdspolitiska helhetsprogrammet innehåller både centralförvaltningens

åtgärder gällande en omfattande landsbygdspolitik och åtgärder på regionnivå.

Särskilda program är enligt den föreslagna paragrafens 2 mom. regioncentralt programmet, det landskapspolitiska helhetsprogrammet, kunskapscentralt programmet och skärgårdsprogrammet. I lagförslaget 15 § föreskrivs om programmets målsättningar.

Enligt den föreslagna paragrafens 3 mom. kan statsrådet med stöd av 9 § besluta om andra särskilda program än sådana som avses i 2 mom. Sådana program som avses i paragrafens 2 mom. har genomförts redan under den nuvarande lagens giltighetstid. Avsikten är emellertid inte att förteckningen över särskilda program skall vara uttömmande utan statsrådet kan besluta också om andra regionutvecklingsprogram.

I paragrafens 4 mom. föreslås en bestämmelse enligt vilken genom förordning av statsrådet kan utfärdas närmare föreskrifter om programmets innehåll samt om förfarandet då programmen utarbetas.

15 §. *De särskilda programmets mål.* I denna paragraf föreslås bestämmelser om målen för särskilda program. Enligt den föreslagna paragrafens 1 mom. är syftet med regioncentralt program att utveckla regioncentrals starka punkter, specialisering och samarbete, i syfte att förstärka det av regioncentra bestående nätverket som täcker samtliga landskap. Regioncentra utgörs av funktionellt enhetliga stadsregioner som är baserade på pendling, boende, serviceproduktion och efterfrågan.

I paragrafens 2 mom. föreslås en bestämmelse om målen för det landsbygdspolitiska helhetsprogrammet. Det landsbygdspolitiska helhetsprogrammet har som mål att förnya näringarna och göra dem mångsidigare samt att trygga och utveckla servicen på landsbygden genom samordning av de landsbygdsinriktade åtgärder som vidtas inom olika förvaltningsområden.

Enligt paragrafens 3 mom. är syftet med kunskapscentralt programmet att förbättra förutsättningarna för etablering och utveckling av internationellt konkurrenskraftig företagsverksamhet som kräver. Genom programmet stöds regional specialisering och arbetsfördelning mellan kunskapscentra.

Enligt paragrafens 4 mom. genomförs skärgårdsprogrammet i sådan skärgård som

avses i 3 § i lagen om främjande av skärgårdens utveckling (494/1981), i syfte att främja lagens målsättningar.

16 §. *Programavtal.* I denna paragraf föreslås en bestämmelse om programavtal. Enligt bestämmelsen kan programavtal utarbetas för genomförande av de program som avses i lagen. I dessa kan avtalas om genomförande av programenliga åtgärder och projekt. Programavtal utarbetas för finansiering av avtalade åtgärder, med de deltagande kommunerna, statliga myndigheterna samt med övriga juridiska personer som deltar i utvecklingen av regionen. Programavtalet är till sin juridiska karaktär en specificerad avsiktsplan enligt parternas gemensamma åsikt. Det skall enligt förslaget utarbetas för viss tid. Längden av denna tid är beroende av hur lång tid åtgärderna tar i anspråk. De bestämmelser som gäller uppgörandet av ett programavtal för genomförandet av landskapsprogram motsvarar i sak bestämmelserna i den gällande lagen. Detta programavtal som preciserar landskapsprogrammet utarbetas under ledning av landskapsförbundet.

Programavtalsförfarandet kan enligt förslaget utnyttjas också för särskilda program och regionala strukturfondsprogram. Det kan komma i fråga t.ex. då ett program har utformats så att det till sin karaktär motsvarar ett allmänt måldokument. Bestämmelser om genomförandet kan tas in i ett särskilt programavtal. Avsikten är att programavtalsförfarandet skall tas i bruk i samband med regioncentraprogram. Avtalet skall enligt förslaget utarbetas av dem som anges i bestämmelsen, i samverkan med landskapsförbundet som allmän regionutvecklingsmyndighet.

I paragrafens 2 mom. föreslås en bestämmelse enligt vilken genom förordning av statsrådet kan utfärdas närmare föreskrifter om förfarandet av utarbetandet av programavtal.

17 §. *Samarbetsgrupper.* I paragrafen föreslås bestämmelser om samarbetsgrupper. Enligt paragrafen kan samarbetsgrupper tillsättas för utarbetandet, samordningen och utvärdering av sådana särskilda program som avses i denna lag. Avsikten är att samarbetsgrupperna skall verka i samband med det ministerium till vars verksamhetsområde programmet hör. Samarbetsgrupper har redan tillsatts inom vissa program, t.ex. i samband med

regioncentraprogram, kunskapscentraprogram och landsbygdsprogram. I lagen föreslås bestämmelser om samarbetsgrupperna. I statsrådets förordning om utveckling av landsbygden (609/2000) finns bestämmelser om den i samband med jord- och skogsbruksministeriet verksamma samarbetsgruppen för landsbygdspolitik.

I paragrafens 1 mom. föreslås bestämmelser om samarbetsgruppens sammansättning och om tillsättningen av den. I samarbetsgrupperna skulle dessutom finnas företrädare för ministerier samt för sammanslutningar och stiftelser som har en avsevärd betydelse för regionutvecklingen. Samarbetsgruppernas ordförande och andra medlemmar utnämns av statsrådet.

Enligt den föreslagna paragrafens 2 mom. kan genom förordning av statsrådet utfärdas närmare föreskrifter om samarbetsgruppernas sammansättning, arbetssätt och uppgifter.

18 §. *Bedömning, utvärdering och övervakning av programmen.* I denna paragraf föreslås bestämmelser om bedömningen, övervakningen och utvärderingen av programmen. Avsikten är att effektivisera övervakningen av framförallt de nationella programmens genomförande och att skapa ett förfarande för regelbunden utvärdering av programmen. I 1 mom. föreslås en bestämmelse om förhandsbedömning i det skede då programmen utarbetas. I paragrafens 2 mom. föreslås allmänna bestämmelser om utvärderingen och om ansvaret för att programmen blir utvärderade. I den föreslagna paragrafens 3 mom. föreskrivs om övervakningen.

Program kan i allmänhet förhandsbedömas eller utvärderas i efterskott. Enligt den föreslagna paragrafens 1 mom. skall sådana program som avses i lagen bedömas medan de utarbetas enligt vad som särskilt föreskrivs om deras bedömning. Det är då fråga om förhandsbedömning. Med bedömning avses i bestämmelsen miljökonsekvensbedömning och sådan förhandsbedömning som förutsätts i regionala strukturfondsprogram. Bestämmelser om miljökonsekvensbedömning finns i lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning (468/1994). Enligt lagens 24 § skall miljökonsekvenserna utredas och bedömas i tillräcklig mån när en myndighet bereder planer och program, vilkas genomförande kan ha betydande

miljökonsekvenser. Den i lagrummet angivna skyldigheten att göra miljökonsekvensbedömning gäller alla sådana program och planer som avses i detta lagförslag. För miljökonsekvensbedömningen svarar den myndigheter som i övrigt svarar för utarbetandet av programmet eller planen. Denna myndighet skall också se till att bedömningen är tillräckligt omfattande och baserad på sakliga grunder. Avsikten är att bedömningen skall utgöra en del av processen för utarbetande av det ifrågavarande programmet eller av den ifrågavarande planen. I den allmänna förordningen föreskrivs om förhandsbedömning av regionala strukturfondsprogram.

Enligt den föreslagna paragrafens 2 mom. skall oberoende utvärderare bedöma eller utvärdera de program som avses i denna lag så att varje program bedöms eller utvärderas åtminstone en gång. De utomstående utvärderarna får inte ha några anknytningar till det program som bedömningen eller utvärderingen gäller. Syftet med bedömningen eller utvärderingen är dessutom att bedöma de uppnådda målen och resultaten samt att lägga grunden för programmet för den nya programperioden. Det är därför skäl att tidsmässigt förlägga bedömningen eller utvärderingen så att den information som den ger kan utnyttjas under följande programperiod. Bedömningens eller utvärderingens tidtabell påverkas också av den tid som programmet tar i anspråk. Landskapsprogrammen utarbetas per fullmäktigeperiod, dvs. för fyra år i sänder. För landskapsprogrammen räcker det med en bedömning eller utvärdering. I sådana fall då programperioden är längre, t.ex. när det gäller kunskapscentraprogram, kan utvärderingarna per programperiod vara två till antalet dvs. en mellanutvärdering och en slutlig utvärdering. Resultaten av deras bedömning/mellanutvärderingen kan utnyttjas under den senare hälften av programperioden. Ansvariga för bedömningen och utvärderingen är enligt lagförslaget landskapsförbunden när det gäller landskapsprogram, vederbörande ministerier när det gäller målen för regionutvecklingen inom olika förvaltningsområden samt de behöriga ministerierna när det gäller sådana särskilda program som avses i 14 §. I paragrafens 2 mom. föreslås dessutom en bestämmelse

enligt vilken särskilda bestämmelser utfärdas om bedömning och utvärdering av sådana program som avses i 13 §.

I paragrafens 3 mom. föreslås en bestämmelse om övervakningen. Enligt bestämmelsen skall de myndigheter som finansierar landskapsprogrammen till landskapsförbunden sända sådana uppgifter om landskapsprogrammets genomförande som behövs för övervakning av programresultaten. Avsikten är att genom förordning av statsrådet skall utfärdas närmare bestämmelser om uppgifternas innehåll samt om förfarandet. Ministerierna svarar för övervakningen av de mål som avses i 8 §. Dessutom föreslås att de behöriga ministerierna skall svara för övervakningen av förverkligandet av särskilda programmets mål.

I paragrafens 4 mom. föreslås en bestämmelse enligt vilken genom förordning av statsrådet kan utfärdas närmare föreskrifter om de nyckeltal som skall användas och de förfaranden som skall iaktas vid bedömningen, utvärderingen och övervakningen.

4 kap. Stöd som beviljas inom inrikesministeriets förvaltningsområde

19 §. *Utvecklingsprojekt.* I denna paragraf föreslås definitioner av de med tanke på lagförslaget 4 kap. centrala begrepp som inte har definierats i respektive bestämmelse. Enligt paragrafens 1 punkt avses med utvecklingsprojekt ett sådant tidsbundet, planmässigt projekt, inom vilket anläggningstillgångarnas andel kan utgöra högst hälften av de godtagbara totalkostnaderna. I sak motsvarar definitionen den gällande lagen. Enligt den gällande regionalutvecklingsförordningen kan maskin- och anläggningsanskaffningarna utgöra högst hälften av de totala godtagbara utgifterna för utvecklingsprojektet. I den föreslagna definitionen har uttrycket maskin- och anläggningsanskaffningar bytts ut mot anläggningstillgångar. Den sistnämnda termen definieras i bokförings- och skattelagstiftningen. Den är såtillvida mera omfattande än termen maskiner och anläggningar att den dessutom kan omfatta konstruktioner och byggnader samt anläggningstillgångar som inte är underkastade förslitning. Till den sistnämnda kategorin hör värdepapper och

markområden.

20 §. *Landskapsutvecklingspengar och regional fördelning av anslag.* I paragrafen föreslås en definition av begreppet landskapsutvecklingspengar. I paragrafens 1 mom. avses därmed statens i statsbudgeten upptagna nationella anslag som enbart är avsedda för regionutveckling.

Den föreslagna paragrafens bestämmelse om regional fördelning av anslag motsvarar 6 § 2 mom. i den gällande lagen. Enligt paragrafen upptas i statsbudgeten årligen ett anslag för de i lagen avsedda stöden. Dessutom föreslås att statsrådet skall besluta om fördelningen av anslaget regionalt. Bestämmelser om fördelning av strukturfondsmedel och motsvarande statlig medfinansiering har tagits in i förordningen om den nationella förvaltningen av programmen för strukturfonderna (1354/1999). I förordningens 4 § finns bestämmelser om fördelningen av medlen i strukturfonderna och av den statliga medfinansieringen samt om frister som anknyter till detta. Avsikten är att bestämmelsen fortsättningsvis skall tillämpas. Av denna anledning föreslås i lagen en bestämmelse enligt vilken vid fördelningen av strukturfondsmedel och motsvarande statliga medel som har samband med regionala strukturfondsprogram, dessutom skall iaktas vad som föreskrivs särskilt.

21 §. *Tillämpning av statsunderstödslagen.* I denna paragraf föreslås en hänvisning till statsunderstödslagen. Enligt bestämmelsen skall vid stöd som avses i denna lag iaktas vad som föreskrivs i statsunderstödslagen, om inte nedan föreskrivs något annat. Avsikten är att statsunderstödslagen enligt huvudregeln skall tillämpas när sådana stöd beviljas som avses i lagförslagets 4 kap. I sådana fall då lagförslaget innehåller en specialbestämmelse om stöd som beviljas, skall regionutvecklingslagen tillämpas. Specialbestämmelserna beror huvudsakligen på att de stöd som beviljas har karaktären av tidsbundna projektstöd, samt på stödets programbundenhet och på EG-lagstiftningen. Med stöd av bestämmelsen skall statsunderstödslagen tillämpas t.ex. på stödbeloppet, på de allmänna förutsättningarna för beviljande av stöd, på ansökan om stöd, på sökandens utredningsskyldighet, på stödbeslut, på utbetalning och användning av stöd, på stödmottagarens upplysningsskyldighet, på

statsbidragsmyndighetens övervakning, granskningsrätt och granskning, på handräckning, på avbrytande av utbetalningen, på återkrav av statsunderstöd, på ränta och dröjsmålsränta, på det solidariska ansvaret för stöd, på tidsfristen för återkrav och preskription av stöd som uteslutande beviljats av nationella medel, på kvittning, på rätten att få information, på skyldigheten att ge information samt på delgivning och verkställighet.

22 §. *Stödmottagare.* I denna paragraf föreslås en bestämmelse om stödmottagare. Enligt bestämmelsen kan stöd beviljas offentligrättsliga och privaträttsliga juridiska personer och fysiska personer. Med offentligrättsliga juridiska personer avses huvudsakligen kommuner. Bestämmelsen stämmer överens med den gällande lagen.

I paragrafens 2 mom. föreslås en bestämmelse enligt vilken stöd kan beviljas flera stödmottagare gemensamt. T.ex. i ett regioncentraprogram kan kommunerna inom en ekonomisk region gemensamt ansöka om stöd. Kommunernas samarbete är då baserat på ett frivilligt avtal.

23 §. *Användning av stöd.* I paragrafen föreslås bestämmelser om användning av stöd. Enligt bestämmelsen kan stöd beviljas inom gränser för anslag som har upptagits i statsbudgeten för utvecklingsprojekt som syftar till utveckling av regioner och främjande av näringspolitiskt samarbete mellan en regions kommuner (*regionalt utvecklingsstöd*) och för anskaffning av anläggningstillgångar, som kan gälla utveckling av en regions infrastruktur (*infrastrukturellt investeringsstöd*). Avsikten är att stödet i regel skall kunna användas för motsvarande ändamål som enligt den gällande lagen.

I lagen föreslås en ny definition av begreppet regionalt utvecklingsstöd. Avsikten med definitionen är att klargöra användningsobjekten. Enligt definitionen avses med regionalt utvecklingsstöd överhuvudtaget utvecklingsprojekt som syftar till utveckling av regioner. Begreppet utvecklingsprojekt definieras i lagförslagets 19 §. Regionalt utvecklingsstöd omfattar dessutom främjande av näringspolitiskt samarbete mellan en regions kommuner. En bestämmelse om detta syfte finns i 11 § den gällande regionalutvecklingsförordningen. Utvecklingsstöd kan beviljas enbart som nationellt stöd av

landskapsutvecklingspengar eller av strukturfondspengar i regionala strukturfondsprogram samt av motsvarande nationella medfinansiering. Närmare bestämmelser om användningsändamålen skall utfärdas genom förordning av statsrådet.

Regionalt utvecklingsstöd kan, liksom för närvarande, beviljas för projekt som avser utvecklande ett områdes näringsverksamhet samt för projekt som avser utveckling av interkommunalt näringspolitiskt samarbete. I syfte att främja det regionala näringspolitiska samarbetet mellan kommuner är det nödvändigt att genom regelbundna insatser fortsättningsvis stödja bildandet och utvecklandet av regionala utvecklingsbolag. Stödet kan beviljas i form av engångsbidrag eller som en kapitalplacering i ett utvecklingsbolag. Stöd kan beviljas också för regionutvecklingsprojekt som avser flera än ett område eller som är viktiga från hela rikets synpunkt. Det kan t.ex. vara fråga om projekt som gäller flera landskap. Utvecklingsstöd kan dessutom beviljas för förvaltningen av program som har utarbetats för utveckling av flera regioner. Det är då fråga om sådana särskilda program som avses i lagförslagets 14 §. För dessa program skall enligt förslaget särskilt reserveras budgetanslag till utveckling av programförvaltningen. Förvaltningen omfattar utveckling av samarbetet och förvaltningsstrukturerna mellan olika parter. I sådana fall då regionalt utvecklingsstöd beviljas ett enskilt företag och borde klassificeras som ett statsbidrag, skall stödet enligt förslaget förenas med de minimisvillkor.

Infrastrukturella investeringsstöd kan gälla t.ex. vägnät, hamnar, flygfält eller verksamhetslokaler, dvs. investeringar som kommunerna själva genomför. Med investeringsstöd som beviljas för infrastruktur kan dessutom finansieras ombyggnad av verksamhetslokaler i syfte att utveckla företagsverksamhet. I samband med investeringsstöd för infrastruktur kommer den offentliga motfinansieringen uteslutande från kommuner. Detta framgår i 28 § av propositionen. I syfte att trygga sakkunskapen är det skäl att inhämta utlåtande om projekten av den statliga myndighet som är behörig att på statens vägnar finansiera ifrågavarande projekt, om det anses nödvändigt.

Enligt den föreslagna paragrafens 2 mom. kan ett landskapsförbund använda regionalt utvecklingsstöd också till utvecklingsprojekt som förbundet genomför själv, vilket motsvarar nuvarande praxis. Ett sätt att genomföra projekt är att ingå ett leveransavtal med någon utomstående.

I paragrafens 3 mom. föreslås en bestämmelse enligt vilken inrikesministeriet kan använda en del av det för regionalt utvecklingsstöd reserverade anslaget till regionutvecklingsprojekt som gäller flera än ett område eller som är viktiga från hela rikets synpunkt. Bestämmelsen motsvarar gällande lag och föreslås inte bli ändrad. Dessutom kan inrikesministeriet använda stödet också för utvecklingsprojekt som det genomför själv. Också detta motsvarande gällande praxis.

I paragrafens 4 mom. föreslås en bestämmelse om att stödet inte för användas som allmänt stöd för verksamheten. Bestämmelsen motsvarar gällande lag. Dessutom föreslås en bestämmelse om att stöd beviljas som bidrag. Också enligt den gällande lagen har stöden varit bidrag, med undantag för kapitalplaceringar i utvecklingsbolag. Vidare föreslås i momentet en bestämmelse enligt vilken genom förordning av statsrådet föreskrivs närmare om stödets användningsändamål. Avsikten är att i förordningen skall föreskrivas om stödets användningsändamål samt om därmed sammanhängande godtagbara kostnader.

24 §. *Allmänna förutsättningar för beviljande av stöd.* I denna paragraf föreslås en bestämmelse om några allmänna förutsättningar för beviljande av stöd. Förutom de förutsättningar som har bestämts i paragrafen, är en allmän förutsättning för beviljandet av stöd vad som bestäms i 7 § statsunderstödslagen. I paragrafens 1 mom. föreskrivs om förutsättningarna i allmänhet och i 2 mom. särskilt om gemenskapsinitiativen Interreg och Urban samt om program för innovativa åtgärder. En allmän förutsättning för beviljande av stöd är att stödet är motiverat med avseende på de mål som har uppställts för användningen. Av bestämmelsen framgår att stöd alltid beviljas enligt myndighetsprövning. I sådana fall då ett stöddagande projekt ingår i ett regional strukturfondsprogram, är en förutsättning för beviljande av stöd dessutom att projektet är förenligt med gemenskapsrätten och

program.

Enligt paragrafens 2 mom. är en allmän förutsättning för beviljande av stöd inom gemenskapsinitiativprogrammen Interreg och Urban samt enligt Europeiska regionutvecklingsfondens program för innovativa åtgärder, utöver vad som föreskrivs i 1 mom, att förvaltningskommittén som är avsedd för verkställandet av programmet i enlighet 21 b § i strukturfondslagen har förordat finansiering av projektet. Bestämmelsen motsvarar 3 a § 2 mom, 3 c § 2 mom. och 3 e § 2 mom. i den gällande lagen.

25 §. *Godtagbara kostnader.* I denna paragraf föreslås en allmän bestämmelse om projekts godtagbara kostnader. Enligt bestämmelsen beviljas stöd enligt en kostnadskalkyl som har godkänts av den som beviljar stödet på basis av godtagbara, nödvändiga och rimliga utgifter. Från projektets godtagbara kostnader skall dras av inkomster som direkt härrör från eller har samband med det stöddagande projektet. Kostnaderna skall således vara nödvändiga för det användningsändamål som projektet avser. Dessutom förutsätts att kostnaderna är rimliga till sitt belopp. Härmed avses att de kostnader som hänför sig till de projektrelaterade utgiftsposterna inte får vara oskäligt höga. Utgifter som klart överstiger vad som är gängse bör inte godkännas. Vid bedömningen av om utgifterna är godtagbara skall enligt paragrafen utöver det som stadgas i denna lag dessutom beaktas vad som i Europeiska gemenskapens lagstiftning föreskrivs om stödberättigade utgifter. Med bestämmelsen avses den allmänna förordningen och kommissionens förordning (EG) nr 1685/2000 om närmare bestämmelser för genomförandet av rådets förordning (EG) nr 1260/1999 avseende stödberättigande utgifter i samband med insatser som medfinansieras av strukturfonderna. Förordningen tillämpas särskilt på de regionala strukturfondsprogrammen. Avsikten är att förordningen skall gälla också för användningen av helt nationella, medel såvida det inte finns särskilda skäl att inte göra så.

Enligt den föreslagna paragrafens 2 mom. skall genom förordning av statsrådet utfärdas närmare föreskrifter om godtagbara kostnader.

26 §. *Stödets belopp.* I denna paragraf

föreslås en bestämmelse om stödets belopp och ansökningstidens betydelse i stödets belopp. Enligt i mom. får stöd som beviljas inte täcka det fulla beloppet av de kostnader som orsakas av det stöddagande projektet. Den som ansöker om stöd skall själv delta i projektets kostnader. Bestämmelsen motsvarar den praxis som följer av gällande lag. Av särskilda skäl kan avvikelse emellertid göras från kravet på sökandens deltagande. Ett sådant särskilt skäl kan vara att sökanden samlar finansiering för projektet ur olika källor, vilket innebär att sökanden inte förutsätts ha någon egen finansiering. Dessutom föreslås en bestämmelse enligt vilken på maximibeloppet för stöd från strukturfonderna skall tillämpas vad som föreskrivs i Europeiska gemenskapens lagstiftning och bestäms i det regionala strukturfondsprogrammet för vederbörande projekt.

Enligt den föreslagna paragrafens 2 mom. kan stöd beviljas endast för kostnader som har uppkommit efter ansökan. Bestämmelsen motsvarar gällande lag.

I paragrafens 3 mom. föreslås en bestämmelse enligt vilken närmare föreskrifter om stödbeloppet utfärdas genom förordning av statsrådet.

27 §. *Ansökan om stöd.* I denna paragraf föreslås bestämmelser om den myndighet som ansökan skall riktas till, om ansökans innehåll samt om ansökningstidpunktens betydelse för kostnadernas godtagbarhet. Enligt den föreslagna paragrafens 1 mom. skall en skriftlig stödansökan lämnas in till det landskapsförbund inom vars område den verksamhet för vilken stöd söks huvudsakligen är etablerad. Med avvikelse från detta söks inom Interreg-programmet stöd hos det landskapsförbund som verkar som förvaltnings- och utbetalningsmyndighet samt inom program för innovativa åtgärder hos det landskapsförbund som anges i programdokumentet. Dessutom föreslås i 1 mom. en grundläggande bestämmelse om ansökans innehåll. Av ansökan skall framgå hur projektet förhåller sig till landskaps- eller övriga program, för beviljande av stödet korrekta och tillräckliga uppgifter om stödets användningsändamål samt om övriga omständigheter som den som beviljar stödet behöver veta för att kunna avgöra ansökan. Närmare bestämmelser om ansökans innehåll skall enligt 4 mom. i den föreslagna paragrafen utfärdas genom förordning av

statsrådet.

I paragrafens 2 mom. föreslås en bestämmelse som avviker från 1 mom. enligt vilken sådant stöd i skall sökas hos inrikesministeriet, då detta är beviljande myndighet.

28 §. *Beviljande av stöd.* I paragrafen föreslås allmänna bestämmelser om beviljande av stöd. Bestämmelsen gäller såväl nationella medel som strukturfondsmedel i regionala strukturfondsprogram. I lagförslagets 29 § ingår särskilda bestämmelser om beviljande av stöd inom Interreg- och Urban- program samt inom program för innovativa åtgärder.

Enligt paragrafens 1 mom. beslutar landskapsförbundet om beviljandet av i denna lag avsett stöd inom sitt område. Dessutom föreslås i 1 mom. för tydlighetens skull en bestämmelse enligt vilken ett landskapsförbund kan bevilja stöd för sådan projekt över landskapsgränserna som genomförs på ett annat förbunds område. Begreppet projekt över landskapsgränserna definieras i 23 § i strukturfondslagen. Motsvarande bestämmelse om projekt över landskapsgränserna finns för närvarande i 10 a § 2 mom. i regionalutvecklingslagen. Bestämmelsen gäller också beviljande av nationell statlig medfinansiering inom Interreg- programmet. En förutsättning för beviljande av stöd är att projektet över landskapsgränserna hör till samma strukturfondsprogram som området för det landskapsförbund som beviljar stödet. I paragrafens 1 mom. föreslås dessutom en bestämmelse enligt vilken landskapsförbundet, ifall den nationella offentliga medfinansieringen för ett projekt i sin helhet kommer från kommuner, kan bevilja delfinansiering från Europeiska gemenskapens strukturfonder som infrastrukturellt investeringsstöd. Bestämmelsen tillämpas inom regionala program för mål 1 och 2 samt inom Interreg- programmet. För Interregprogrammen gäller också 29 §. Bestämmelsen motsvarar 10 a § i regionalutvecklingslagen, i fråga om de regionala målprogrammen. Motsvarande finansieringskombination är möjlig också inom Urban- programmet, men där är det ett kommunalt organ som beviljar strukturfondsmedlen.

Enligt den bestämmelse som föreslås i paragrafens 2 mom. beslutar inrikesministeriet om beviljande av sådant

stöd som avses i 23 § 3 mom.

29 §. *Beviljande av stöd enligt gemenskapsinitiativprogrammen Interreg- eller Urban och enligt Europeiska regionutvecklingsfondens program för innovativa åtgärder.*

I denna paragraf föreslås särskilda bestämmelser om beviljande av stöd inom gemenskapsinitiativprogrammen Interreg- eller Urban och enligt Europeiska regionutvecklingsfondens program för innovativa åtgärder. Paragrafens 1 mom. gäller gemenskapsinitiativprogrammet Interreg och Europeiska regionutvecklingsfondens program för innovativa åtgärder. Paragrafens 2 mom. föreslås gälla enbart Interreg-program, 3 mom. Europeiska regionutvecklingsfondens program för innovativa åtgärder och 4 mom. Urban-program.

Paragrafens 1 mom. motsvarar innehållsmässigt 3 b § 2 mom. i regionalutvecklingslagen. I momentet föreskrivs om en finansieringskombination där den nationella offentliga motfinansieringen ytterligare huvudsakligen kommer från någon annan statlig myndighet än inrikesministeriet. Enligt bestämmelsen skall på en sådan finansieringskombination, när det gäller beviljande av delfinansiering från Europeiska gemenskapens strukturfonder, i tillämpliga delar tillämpas vad som föreskrivs om nationell offentlig medfinansiering. Det är ändamålsenligt att projekten väljs utgående från deras karaktär på så sätt att statens motfinansiering kommer från ett enda förvaltningsområde.

I paragrafens 2 mom. föreslås en bestämmelse om beviljande stöd inom gemenskapsinitiativprogrammet Interreg. Enligt bestämmelsen skall det landskapsförbund som inom gemenskapsinitiativprogrammet Interreg verkar som förvaltnings- och utbetalningsmyndighet, med avvikelse från 28 § bevilja stöd som skall betalas från Europeiska gemenskapens strukturfonder för en region som avses i gemenskapsinitiativprogrammet Interreg. Bestämmelsen innehåller två undantag från den allmänna bestämmelsen i 28 §. För det första beviljas stödet det landskapsförbund som inom Interreg- programmet verkar som förvaltnings- och utbetalningsmyndighet. Förbundet nämns i programdokumentet. För det andra beviljas stöd för en region som

avses i gemenskapsinitiativprogrammet Interreg. Stödet beviljas som ett bidrag av medel från Europeiska gemenskapens strukturfonder. Motsvarande nationella statliga medfinansiering beviljas enligt huvudregeln i 28 § 1 mom. av vederbörande landskapsförbund. Därutöver föreslås en bestämmelse i 2 mom., enligt vilken det landskapsförbund, som fungerar som förvaltnings- och utbetalningsmyndighet beviljar strukturfondsmedel att användas utanför Finland i det fall programområdet utsträcker sig till en annan medlemsstat. En sådan situation gäller närmast i Interreg III A-programmet Nord. I sådana fall då bidragsmottagaren är en utlänning och bidraget används utanför Finlands gränser är mer praktiskt att fastställa stödvillkoren i ett avtal än i form av ett förvaltningsbeslut. Vid beviljande av bidrag bör i enlighet med lagförslaget 21 § tillämpas bestämmelserna i statsunderstödslagens 11 § gällande beslut om statsunderstöd och särskilt paragrafens 3 mom. gällande avtalsförfarande.

Under vissa förutsättningar kan det landskapsförbund som verkar som förvaltnings- och utbetalningsmyndighet bevilja också nationell statlig medfinansiering till regioner som avses i programmet. Enligt paragrafens 2 mom. kan förbundet dessutom, med avvikelse från vad som föreskrivs i 28 §, för projekt inom en region som avses i programdokumentet bevilja motsvarande statliga medfinansiering från strukturfonderna, om landskapsförbunden inom programområdet skriftligen har avtalat om saken. Bestämmelsen motsvarar i sak 3 a § 3 mom. i den gällande regionalutvecklingslagen, likväl med den skillnaden att enligt den gällande lagen skall saken avtalas i förvaltningskommittén för programmet. Detta krav tas inte med i förslaget, då det har ansetts räcka att landskapsförbunden inom programområdet har kommit överens om saken.

I paragrafens 2 mom. föreslås dessutom en bestämmelse enligt vilken i de Interreg-gemenskapsinitiativprogram vilkas förvaltnings- och utbetalningsmyndighet är verksam i en annan medlemsstat, kan programområdets landskapsförbund för projektet bevilja statlig medfinansiering motsvarande strukturfondsmedlen, om landskapsförbunden inom programområdet skriftligen har avtalat om saken.

Bestämmelsen kan tillämpas när det är fråga om Skärgårds- och Kvarken-MittSkandia Interreg III A -program, vilkas förvaltnings- och utbetalningsmyndigheter finns i Sverige. Avsikten med bestämmelsen är att bemyndiga ett landskapsförbund inom programområdet att bevilja statlig delfinansiering för projekt som genomförs i Finland.

I paragrafens 3 mom. föreslås motsvarande bestämmelser om Interreg-programmet när det gäller beviljandet av stöd inom Europeiska regionutvecklingsfondens program för innovativa åtgärder. Enligt bestämmelsen beviljar det landskapsförbund som nämns i programdokumentet för innovativa åtgärder stödet i avvikelse från 28 § från Europeiska gemenskapens strukturfonder att betalas för regioner som avses i programmet. Dessutom kan förbundet bevilja statlig medfinansiering motsvarande strukturfondsmedel för ett projekt, om detta har avtalats i programdokumentet för de innovativa åtgärder.

Enligt paragrafens 4 mom. beviljas inom gemenskapsinitiativprogrammet Urban stöd av den statliga medfinansiering som motsvarar Europeiska gemenskapens strukturfondsmedel inom inrikesministeriets förvaltningsområde, av det landskapsförbund inom vars område Urban-programområdet finns. Bestämmelsen motsvarar 3 e § 1 mom. i den gällande lagen. Inom gemenskapsinitiativprogrammet Urban beviljas stöd från Europeiska gemenskapens strukturfonder enligt 22 § 3 mom. i strukturfondslagen av det kommunala organet.

I paragrafens 5 mom. föreslås en delegeringsbestämmelse enligt vilken närmare bestämmelser om villkoren för beviljande av stöd samt om förfarandena vid beviljande av bidrag kan utfärdas genom förordning av statsrådet. Med stöd av bestämmelsen kan närmare föreskrifter utfärdas t.ex. i sådana situationer som avses i 1 mom., då i Interreg-program och i program för innovativa åtgärder delfinansiering från Europeiska gemenskapens strukturfonder beviljas som stöd för projekt, vilkas nationella offentliga medfinansiering huvudsakligen kommer från någon annan statlig myndighet än inrikesministeriet.

30 §. *Granskningsrätt och granskningsförfarandet.* I denna paragraf föreslås en hänvisning till granskningsrätten

och granskningsförfarandet. I denna gällande lagstiftningen har bestämmelserna om granskning tagits in i regionalutvecklingsförordningen. Enligt 80 § i grundlagen kan denna författningsnivå inte längre anses vara tillräcklig, utan ärendet borde regleras genom lag. Enligt bestämmelsen skall på den rätt som landskapsförbundet har att granska stödmottagarnas användning av de medel som förbundet har beviljat samt på utförandet av granskningen tillämpas vad som föreskrivs i statsunderstödslagen, likväl så att vid granskningen av projekt för vilket har beviljats stöd från Europeiska gemenskapens strukturfonder gäller granskningsrätten projektet och hela dess finansiering, i den omfattning som föreskrivs i Europeiska gemenskapens lagstiftning. Bestämmelser om granskningsrätten finns i 16 § i statsunderstödslagen. I 17 § i statsunderstödslagen finns bestämmelser om hur granskningen skall utföras. I strukturfondslagen finns bestämmelser om den granskningsrätt som tillkommer de ministerier som använder strukturfondsmedel samt förvaltnings- och utbetalningsmyndigheten och dessutom om de rättigheter och skyldigheter som tillkommer den person som utför granskningen. Bestämmelsen om ministeriets granskningsrätt är subsidiär och skall tillämpas endast i sådana fall då det inte finns några bestämmelser om saken i speciallagstiftning. De i strukturfondslagen ingående bestämmelserna om förvaltnings- och utbetalningsmyndigheternas granskningsrätt avser uttryckligen de förutsättningar under vilka granskning kan utföras inom ett annat ministeriums förvaltningsområde. Den ifrågavarande regleringen gäller granskning inom inrikesministeriets förvaltningsområde. Strukturfondslagens bestämmelser överensstämmer till sitt innehåll med bestämmelserna i lagförslaget. I samband med omhändertagandet av det material som enligt 17 § i statsunderstödslagen är föremål för granskning skall upprättas ett protokoll vari nämns syftet med omhändertagandet samt vilket material som har omhändertagits. Inom Interreg- programmen bestäms den granskningsrätt som tillkommer landskapsförbunden i egenskap av förvaltnings- och utbetalningsmyndigheter med stöd av strukturfondslagen. Det är då

inte fråga om en granskningsrätt som baserar sig på beviljande av understöd.

Enligt den föreslagna bestämmelsen gäller, vid granskningen av ett projekt för vilket har beviljats stöd från Europeiska gemenskapens strukturfonder, granskningsrätten enskilda projekt och hela finansieringen av dem, i den omfattning som föreskrivs i Europeiska gemenskapens lagstiftning. I paragrafens 2 mom. föreslås en bestämmelse enligt vilken i fråga om den granskningsrätt som tillkommer Europeiska gemenskapens organ skall iakttas vad som föreskrivs i Europeiska gemenskapens lagstiftning. Bestämmelserna ingår i rådets förordning (Euratom, EG) nr 2185/96 om de kontroller och inspektioner på platsen som kommissionen utför för att skydda Europeiska gemenskapernas finansiella intressen mot bedrägerier och andra oegentligheter.

31 §. *Inrikesministeriets granskningsrätt.* I paragrafen föreslås en bestämmelse om inrikesministeriets granskningsrätt. Det är fråga om den granskningsrätt som tillkommer ministeriet såväl i egenskap av beviljande myndighet som i egenskap allmän övervakare av medelsanvändningen inom förvaltningsområdet. I paragrafens 2 mom. föreslås för tydlighetens skull en bestämmelse om inrikesministeriets granskningsrätt i egenskap av förvaltnings- och utbetalningsmyndighet samt inom Interreg- och Urban programmen, genom en hänvisning till strukturfondslagens bestämmelser om saken.

32 §. *Återkrav av stöd.* I denna paragraf föreslås en bestämmelse om återkrav av stöd. Bestämmelsen motsvarar i praktiken, med undantag för 2 mom. 3 punkten, 10 b § i den gällande lagen. I paragrafens 2 mom. föreslås en lagteknisk ändring i den finska texten. Ändringen påverkar inte den svenska texten. Också i 2 mom. 2 punkten i den finska texten föreslås en ändring som inte påverkar den svenska texten.

I paragrafens 2 mom. föreslås en ny 3 punkt. Enligt denna kan ett landskapsförbund besluta att utbetalningen av stöd skall upphöra eller att stödet helt eller delvis skall återkrävas, om stödmottagaren har blivit föremål för utsökningsåtgärder, försatt i likvidation eller konkurs eller genomgår sådant skuldsaneringsförfarande som avses i lagen om företagssanering (47/1993) eller i lagen om skuldsanering för privatpersoner

(57/1993), om inte annat följer av stödets användningsändamål.

33 §. *Inrikesministeriets återkravsskyldighet.* Den föreslagna paragrafen om inrikesministeriets skyldighet att återkräva stöd motsvarar bestämmelsen i den gällande regionalutvecklingslagens 10 c §.

34 §. *Återbetalning av medel från Europeiska gemenskapens strukturfonder.* I denna paragraf föreslås en bestämmelse om återbetalning av strukturfondsmedel i en situation där Finland på grund av sitt ansvar som medlemsstat är skyldigt att till Europeiska gemenskapernas kommission återbetala medel från Europeiska gemenskapens strukturfonder. Enligt bestämmelsen kan inrikesministeriet ålägga ett landskapsförbund att till staten återbetala hela det belopp jämte kostnader som staten har betalat till kommissionen. Bestämmelsen motsvarar i sak 10 d § i den gällande regionalutvecklingslagen. I ordalydelsen har gjorts smärre språkliga justeringar.

35 §. *Förhöjning av återbetalade belopp.* I denna paragraf föreslås bestämmelser om de administrativa konsekvenserna av återbetalning. Bestämmelsen är baserad på artikel 5 i rådets förordning (EG, Euratom) nr 2988/95 om skydd av Europeiska gemenskapernas finansiella intressen. Enligt artikeln kan oegentligheter som begås uppsåtligt eller som orsakas av oaktsamhet medföra betalning av ett belopp som överstiger de summor som otillbörligen mottagits eller som inte betalas samt, i förekommande fall, ränta. Begreppet oegentligheter definieras i förordningens artikel 1.

Enligt paragrafen kan, i det fall att stödmottagaren har förfarit på det sätt som avses i 32 § 1 mom, det belopp som återkrävs höjas med högst 20 procent eller, om förfarandet har varit synnerligen grovt, med högst 100 procent. Bestämmelsen gäller helt nationella stöd, stöd från strukturfonderna samt motsvarande statlig delfinansiering inom inrikesministeriets förvaltningsområde.

36 §. *Frist för återkrav samt preskriptionstid.* I denna paragraf föreslås en bestämmelse om tidsfrister och preskription när det gäller återkrav av strukturfondsmedel och motsvarande nationella statliga medel. Enligt bestämmelsen skall med avvikelse från vad som föreskrivs i statsunderstödslagen, i fråga om fristen för återkrav och preskription av medel från Europeiska gemenskapens

strukturfonder och av motsvarande statlig medfinansiering iakttas Europeiska gemenskapens lagstiftning samt vad som föreskrivs med stöd av den. Med Europeiska gemenskapens lagstiftning avses här den allmänna förordningen. I strukturfondsprogrammen är fristen och preskriptionstiden för återkrav bundna vid de bestämmelser som gäller vederbörande program. Enligt bestämmelserna kan åtgärder för återkrav av projektmedel vidtas till dess att kommissionens sista programenliga utbetalning har erhållits och programmet avslutats. I artikel 32.4 i den allmänna förordningen föreskrivs om slutbetalning av stöd.

5 kap. Särskilda bestämmelser

37 §. *Remiss- och förhandlingsförfarande.* I denna paragraf föreslås bestämmelser om myndigheternas samarbete och om förfarande i samband därmed. Utgångspunkten är den att regionutvecklingsåtgärder avtalas inom det programarbete som avses i denna lag. Eventuella ändringar av programenliga åtgärder eller genomförande av andra än programenliga åtgärder, skall i första hand ske genom att programmen ändras och justeras. Av den anledningen skall den föreslagna paragrafen tillämpas endast i sådana enskilda situationer där det i praktiken inte är möjligt att ändra programmet.

I paragrafens 1 mom. föreslås en allmän bestämmelse enligt vilken de program och planer som avses i denna lag i första hand skall justeras eller ändras så att de mål som skall uppnås och de åtgärder som skall genomföras blir en del av programmet. Principen framgår också av bestämmelserna i lagförslagets 10 § om justering av landskapsprogram och 13 § om ändring av strukturfondsprogrammen. I annat fall skall iakttas vad som föreskrivs i den föreslagna paragrafens 2 - 4 mom.

I paragrafens 2 mom. föreslås en bestämmelse om de statliga myndigheternas skyldighet att inhämta regionutvecklingsmyndighetens utlåtanden om planer och åtgärder som är viktiga för utvecklingen. Med statliga myndigheter avses de statliga regionförvaltningsmyndigheterna, såsom arbetskrafts- och näringscentralerna, miljöcentralerna och länsstyrelserna.

Bestämmelsen motsvarar 9 § 1 mom. i den gällande regionalutvecklingslagen.

I paragrafens 3 mom. föreslås en bestämmelse om samverkan mellan myndigheterna då de beslutar om tillgången på service. Bestämmelsen motsvarar 9 a § 2 mom. i den gällande regionalutvecklingslagen. Bestämmelsen har samband med regeringens proposition med förslag till lag om behörighet vid placering av statliga enheter och funktioner (RP 237/2001 rd) som för närvarande behandlas i riksdagen. Propositionen nämns ovan i detaljmotiveringen till 9 §. Enligt 3 § i propositionens lagförslag kan vederbörande ministerium i sådana fall som det anser vara viktiga förbehålla sig den beslutanderätt som ministeriet underställda ämbetsverk och inrättningar har i fråga om indragning eller nedskärning av regionala eller lokala statliga enheter och funktioner. Avsikten är att de förhandlingar som avses i den föreslagna paragrafens 2 mom. skall föras innan ärendet eventuellt överförs till vederbörande ministerium för behandling.

I Paragrafens 4 mom. föreslås en bestämmelse enligt vilken ministerierna skall förhandla med inrikesministeriet om sådana åtgärder som har beretts av de centrala förvaltningsmyndigheterna och affärsverken inom respektive förvaltningsområde och som är relevanta för den regionala utvecklingen. Bestämmelsen motsvarar 9 § 2 mom. i den gällande regionalutvecklingslagen. Ett syfte med bestämmelsen är att inrikesministeriet genom förhandlingar skall kunna utreda de regionala verkningarna av sådana åtgärder som avses i bestämmelsen. Avsikten är också att förhandlingsskyldigheten skall gälla åtgärder som har beretts inom ett affärsverks centralförvaltning. Åtgärderna på regionnivå ingår i landskapsprogrammet. Bestämmelsen har på den här punkten samband med lagförslaget 8 §, där den planering definieras som gäller regionutvecklingen enligt förvaltningsområden. Enligt den föreslagna paragrafens 1 mom. skall planerna granskas vid behov. Bestämmelsen måste av den anledningen kompletteras.

38 §. *Områdesindelningar.* I denna paragraf föreslås bestämmelser om områdesindelningar. Motsvarande bestämmelser finns i den gällande lagens 7 §. Enligt den föreslagna paragrafens 1 mom. utses ett utvecklingsområde för inriktningen

och graderingen av de stödåtgärderna för regionutvecklingen.

Indelningen i ekonomiska regioner föreslås bli preciserad. Av den anledningen föreslås att områdesindelningen skall baseras på indelningen i ekonomiska regioner. Den sistnämnda indelningen är baserad åtminstone på pendling, kommunikationer, interkommunalt samarbete och trafikförbindelser. Det är fortfarande inrikesministeriet som fastställer indelningen i ekonomiska regioner. I lagen föreslås dessutom bestämmelser om förfarandet för hörande av parter. Innan inrikesministeriet fastställer indelningen i ekonomiska regioner skall det höra vederbörande kommuner och landskapsförbund. Förfarandet motsvarar nuvarande praxis. Den gällande indelningen i ekonomiska regioner är baserad på inrikesministeriets beslut av den 26 januari 2001.

I paragrafens 2 mom. föreslås en bestämmelse om utvecklingsområdet. Bestämmelsen motsvarar det som föreskrivs om saken i den gällande lagen. Enligt den föreslagna bestämmelsen skall emellertid genom förordning av statsrådet föreskrivas om grunderna för att utse utvecklingsområdet samt om indelningsgrunderna. Statsrådet fattade senast den 22 december 1999 ett beslut om utvecklingsområdet och dess stödområden (1244/1999). Beslutet trädde i kraft den 1 januari 2000 och gäller till den 31 december 2006.

I paragrafens 3 mom. föreslås en bestämmelse om att för inriktningen och graderingen av stödåtgärder som avser utveckling av landsbygden kan utses andra områden, utgående från kommunindelningen. Närmare bestämmelser om områdesindelningar kan utfärdas genom förordning av statsrådet. Med övriga områden avses glesbygd, egentlig landsbygd, landsbygd nära städer samt stadsområden. Bestämmelser om dessa områden finns för närvarande i jord- och skogsbruksministeriets förordning (613/2000) om styrning av strukturstödet för gårdsbruk och av motsvarande stöd för företagsverksamhet. Avsikten är att besluten i fortsättningen skall fattas av statsrådet.

I paragrafens 4 mom. föreslås en mot 7 § 3 mom. i den gällande regionalutvecklingslagen svarande bestämmelse enligt vilken statsrådet kan förordna att en skärgårdskommun, en annan kommun, samt

en ö eller ögrupp som har fast bosättning men utan vägförbindelse till fastlandet skall höra till utvecklingsområdets I eller II stödområde. Beslutet ingår i statsrådets beslut om utvecklingsområdet och stödområden.

39 §. *Maximiandelen av investeringsstöd.*

I paragrafen föreslås dessutom en bestämmelse enligt vilken i lagen om stödjande av företagsverksamhet föreskrivs om maximandelarna av de offentliga investeringsstöd som beviljas företag inom utvecklingsområdet. Bestämmelsen

motsvarar vad som i 8 § 1 mom. i den gällande lagen föreskrivs om de andelar offentligt investeringsstöd som maximalt beviljas inom utvecklingsområdet. I paragrafen föreslås en hänvisning till lagen om stödjande av företagsverksamhet, vari det föreskrivs om maximandelarna.

40 §. *Sökande av ändring.* I denna paragraf föreslås bestämmelser om sökande av ändring. I paragrafens 1 mom. finns bestämmelser om sökande av ändring i beslut av landskapsförbund och i 2 mom. bestämmelser om sökande av ändring i beslut av landskapets samarbetsgrupp och i 3 mom. bestämmelser om sökande av ändring på inrikesministeriets beslut. Landskapsförbunden är till sin juridiska form samkommuner. På denna grund skall kommunallagen tillämpas förbunden. Också utan den föreslagna bestämmelsen skall ändring i beslut av landskapsförbund sökas i enlighet med de bestämmelser i kommunallagen som gäller samkommuner. För tydlighetens skull tas emellertid i lagförslaget in en bestämmelse om saken.

I 39 § i strukturfondslagen föreskrivs om sökande av ändring i beslut av landskapets samarbetsgrupp. Enligt bestämmelsen söks ändring i samarbetsgruppens beslut genom besvär hos förvaltningsdomstolen, på det sätt som i kommunallagen föreskrivs om sökande av ändring i samkommuners beslut. Motsvarande bestämmelse föreslås i paragrafens 2 mom.

I paragrafens 3 mom. föreslås en bestämmelse om sökande av ändring i inrikesministeriets beslut. Sådana beslut skall enligt lagförslaget ha samband med bidrag. När inrikesministeriet beviljar bidrag som avses i denna lag fungerar det som en statsbidragsmyndighet. Enligt

statsunderstödslagen förutsätter sökande av ändring att sökanden först riktar ett

rättelseyrkande till den myndighet som har fattat statsbidragsbeslutet. Av denna anledning föreslås i 3 mom. i enlighet med statsunderstödslagen en bestämmelse enligt vilken den som är missnöjd med ett beslut som inrikesministeriet har fattat i egenskap av statsbidragsmyndighet får söka ändring i beslutet inom 30 dagar från delfåendet. Rättelseyrkandet skall riktas till inrikesministeriet. Först efter att rättelseyrkandet har avgjorts kan ändring sökas i beslutet genom besvär.

När ett förvaltningsbeslut fattas på ministerienivå, skall besvär över beslutet enligt förvaltningsprocesslagen riktas direkt till högsta förvaltningsdomstolen. De bidragsbeslut som inrikesministeriet fattar enligt lagförslaget är emellertid förvaltningsbeslut av ett sådant slag att motsvarande beslut i allmänhet fattas av en regional myndighet och sålunda kan överklagas hos förvaltningsdomstolen. Av denna anledning föreslås i paragrafen med avvikelse från förvaltningsprocesslagen att i beslut som har fattats med anledning av rättelseyrkande får ändring sökas genom besvär på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen.

I förvaltningsdomstolens beslut får ändring i enlighet med 9 § i förvaltningsprocesslagen sökas hos högsta förvaltningsdomstolen.

6 kap. Ikraftträdelse

41 §. *Ikraftträdande.* Lagen föreslås träda ikraft den månad 20 . Avsikten är att den regering som bildas efter riksdagsvalet 2003 för första gången skall fatta beslut om målsättningarna för utvecklingen av de regioner i vårt land som avses i den föreslagna lagens 9 §. På motsvarande sätt skall den planering av regionutvecklingen inom olika förvaltningsområden som avses i lagförslagets 8 § för första gången göras efter det att statsrådet för första gången har fattat beslut om de rikstäckande målen för regionutvecklingen.

I paragrafens 2 mom. föreslås att en bestämmelse i denna lags 14 § 2 mom. skall tillämpas till utgången av år 2006. Avsikten är att de särskilda programmen skall vara av försöksnatur och därför ha begränsad giltighetstid.

Genom den föreslagna lagen upphävs lagen av den 10 december 1993 om regional utveckling jämte ändringar samt

förordningen av den 17 december 1993 om regional utveckling jämte ändringar.

42 §. *Övergångsbestämmelser.* I paragrafen föreslås en bestämmelse enligt vilken på bidrag som har beviljats före denna lags ikraftträdande skall tillämpas de bestämmelser som gällde innan denna lag trädde i kraft.

2. Närmare bestämmelser

Avsikten är att i samband med lagförslaget skall utfärdas två förordningar med föreskrifter på lägre nivå. Enligt lagförslaget kan genom förordning av statsrådet utfärdas närmare föreskrifter om innehållet i regionutvecklingen inom olika förvaltningsområden samt om tidtabellen och utarbetandet, om utarbetandet av landskapsprogram och dessas genomförandeplaner samt om tidtabellen, om de särskilda programmens innehåll, om utarbetandet och godkännandet av programmen, om målen för de särskilda programmen, om utarbetandet av programavtal, om sammansättningen av samarbetsgrupperna samt om deras arbetssätt och uppgifter, om de nyckeltal som skall användas vid bedömningen, utvärderingen och övervakningen av programmen och om förfarandena. Avsikten är att genom en förordning av statsrådet utfärda föreskrifter om hur dessa omständigheter förhåller sig till regionutvecklingen. Ett utkast till förordningen bifogas denna proposition.

Enligt lagförslaget kan genom förordning av statsrådet också utfärdas närmare föreskrifter om bidragens användningsändamål, slag och belopp av godtagbara kostnader, stödbelopp, ansökan om stöd samt om de villkor och förfaranden som skall iakttas då stöd beviljas. Enligt lagförslagets 21 § skall vid beviljande av stöd som avses i denna lag iakttas vad som föreskrivs i statsunderstödslagen, om inte nedan föreskrivs något annat. Enligt hänvisningsbestämmelsen kan med stöd av 8 § i statsunderstödslagen genom förordning av statsrådet utfärdas närmare föreskrifter om beviljande av statsunderstöd enligt statsbudgeten, om beviljande och användning av statsunderstöd samt om därtill anslutna villkor. Avsikten är att dels i enlighet med den föreslagna regionutvecklingslagen och dels i enlighet med statsunderstödslagen utfärda en statsrådsförordning om

finansiering av regionutvecklingsåtgärder. Ett utkast bifogas denna proposition.

3. Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2003. Det är meningen att det statsråd som utses efter 2003 års riksdagsval skall fatta beslut om de rikstäckande målen för regionutvecklingen tidigast hösten år 2003. Också de olika förvaltningsområdenas planer för regionutvecklingen skall utarbetas efter det att det statsråd som utsetts efter riksdagsvalet har fattat det beslut som avses i lagförslagets 8 §.

De första fyraåriga landskapsprogrammen enligt lagförslaget skall utarbetas år 2003. De första årliga genomförandeplanerna för landskapsprogrammet skall hösten 2003 utarbetas för 2004 års budgetförslag.

På understöd som beviljats innan den föreslagna lagen har trätt i kraft tillämpas de bestämmelser som gäller när denna lag träder i kraft. På de särskilda program som har godkänts före denna lags ikraftträdande skall emellertid tillämpas de bestämmelser som gällde innan denna lag trädde ikraft.

4. Lagstiftningsordning

I den föreslagna lagen finns bestämmelser som har betydelse för den kommunala självstyrelsen samt bestämmelser som har samband med delegering av förvaltningsuppgifter utanför myndighetsmaskineriet. I samband med lagförslaget aktualiseras också frågan om lagen måste stiftas i grundlagsordning.

Enligt 121 § i grundlagen skall bestämmelser om de allmänna grunderna för kommunernas förvaltning och om de uppgifter som åläggs kommunerna utfärdas genom lag. Om självstyrelse på större förvaltningsområden än kommuner bestäms genom lag. Grundlagens 121 § har ansetts gälla också samkommuner (se GrUU 14/1999 rd). De uppgifter som i enlighet därmed tilldelas landskapsförbunden och som enligt lagförslaget omfattar utarbetande och godkännande av landskapsprogram samt uppgifter i samband med beviljandet av finansiering, föreslås bli reglerade genom lag. Enligt lagförslaget kan offentligrättsliga sammanslutningar utarbeta särskilda program som godkänns av statsrådet. Med offentligrättsliga sammanslutningar avses i

lagförslaget huvudsakligen kommuner. Kommuner som bildar ett ändamålsenligt samarbetsområde kan utarbeta programmen tillsammans och på basis av de godkända programmen få finansiering för programförvaltning och projektförberedelser. Kommunerna har enligt förslaget inte rätt att överlåta erhållna stöd vidare. Men kommunernas samarbete avses t.ex. frivilligt, avtalsbaserat samarbete mellan kommuner. Programarbetet föreslås bli reglerat genom lag.

Enligt lagförslaget skall landskapets samarbetsgrupp godkänna genomförandeplanen för landskapsprogrammet. Bestämmelser om landskapets samarbetsgrupp finns i 17 § i strukturfondslagen samt om medlemmarnas ställning i lagens 18 §. Enligt 124 § i grundlagen kan offentliga förvaltningsuppgifter anförtros andra än myndigheter endast genom lag eller med stöd av lag, om det behövs för en ändamålsenlig skötsel av uppgifterna och det inte äventyrar de grundläggande fri- och rättigheterna, rättsäkerheten eller andra krav på god förvaltning. Därför föreslås att de förvaltningsuppgifter som avses i lagförslaget regleras genom lag. I lagförslagets 31 § ingår också en bestämmelse om sökande av ändring. Landskapets samarbetsgrupp, vars ställning är baserad på lag, kan i och för sig anses uppfylla de krav som ställs i 124 § i grundlagen.

Enligt 80 § i grundlagen skall genom lag utfärdas bestämmelser om grunderna för individens rättigheter och skyldigheter samt om frågor som enligt grundlagen i övrigt hör till området för lag. Enligt lagförslaget kan stöd beviljas fysiska personer samt privaträttsliga och offentligrättsliga sammanslutningar. Bestämmelserna om övervakning, granskning och återkrav har betydelse för individens skyldigheter. Därför föreslås att bestämmelser om saken tas in i lagen. Enligt 80 § 1 mom. i grundlagen skall sådana bemyndiganden att utfärda förordning som ingår i lagförslaget ges igenom lag.

På de ovan anförda grunderna anses lagförslaget kunna behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av det som anförs ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Regionutvecklingslag

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Mål

Syftet med denna lag är att utgående från kunnande och en hållbar utveckling skapa förutsättningar för ekonomisk tillväxt, för utveckling av näringsverksamheten och för förbättring av sysselsättningsläget samt att därigenom garantera regionernas konkurrenskraft och välfärd. Målet är vidare att minska skillnaderna mellan regionernas utvecklingsnivåer och att förbättra befolkningens levnadsförhållanden. De mål som anges i lagen skall uppnås med beaktande av de möjligheter som olikheterna i regionernas befolknings-, närings- och regionstruktur erbjuder samt de därmed förknippade utvecklingsbehoven. Dessutom skall de mål beaktas som Europeiska gemenskapens region- och strukturpolitik ställer.

2 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på utvecklingen av regionerna, på utarbetandet och genomförandet av planer och program för utveckling av regionerna samt på samordningen och övervakningen av planerna och programmen. I fråga om genomförandet av program som delfinansieras med medel från Europeiska gemenskapens strukturfonder samt i fråga om förvaltningen av finansieringen ur strukturfonderna och av motsvarande nationella medfinansiering gäller vad som föreskrivs i lagen om den nationella förvaltningen av programmen för strukturfonderna (1353/1999), nedan *strukturfondslagen*.

Denna lag tillämpas då stöd beviljas inom inrikesministeriets förvaltningsområde av ett

statligt anslag för regionutvecklingsprojekt som tagits in i statsbudgeten. Denna lag tillämpas också på stöd som beviljas av medel från Europeiska gemenskapens strukturfonder och av motsvarande nationella statliga medel, om inte något annat följer av Europeiska gemenskapens lagstiftning. Denna lag tillämpas inom inrikesministeriets förvaltningsområde också på stöd som beviljas för regionutvecklingsprojekt utanför Finland.

3 §

Definitioner

I denna lag avses med

- 1) region sådana landskapsområden eller verksamhetsområden för statens regionförvaltningsmyndigheter som avses i lagen om landskapsindelning (1159/1997);
- 2) regionala strukturfondsprogram mål 1 och 2-programmen för Europeiska gemenskapens strukturfonder, gemenskapsinitiativprogrammen Interreg och Urban samt Europeiska regionutvecklingsfondens program för innovativa åtgärder och tekniskt stöd;
- 3) *strukturfondsmedel*, medel som Europeiska gemenskapernas kommission har beviljat Finland från strukturfonderna enligt Europeiska gemenskapernas budget;
- 4) *nationell offentlig medfinansiering*, en mot strukturfondsmedlen svarande finansieringsandel från staten, kommunerna och övriga offentliga sammanslutningar.

4 §

Ansvar för regionutvecklingen

Kommunerna och staten ansvarar för regionutvecklingen enligt vad som föreskrivs i denna lag.

För skötseln av regionutvecklingsuppgifterna i landskapen svarar i egenskap av regionutvecklingsmyndighet det förbund på landskapsnivå, nedan landskapsförbund, som regionens kommuner skall vara medlemmar

i.

5 §

Planering av regionutvecklingen

För utvecklingen av landskap utarbetas landskapsprogram vari målen för utvecklingen av landskapet anges. För regionutvecklingen utarbetas dessutom Europeiska gemenskapens regionala strukturfondsprogram.

Varje ministerium definierar för sitt förvaltningsområde målen och åtgärderna för regionutvecklingen i samband med planeringen av förvaltningsområdet. Statsrådet beslutar om målen för regionutvecklingen. För uppnåendet av målen kan särskilda program utarbetas.

Genomförandet av de program som avses i 1 och 2 mom. kan finansieras inom ramen för de anslag som anvisats och de fullmakter som beviljats för ändamålet i statsbudgeten.

2 kap.

Myndigheter

6 §

Inrikesministeriets uppgifter

Inrikesministeriet svarar i samverkan med övriga ministerier och landskapsförbunden för beredningen av de rikstäckande målen för regionutvecklingen. Dessutom svarar inrikesministeriet i samverkan med övriga ministerier och landskapsförbunden för samordningen, övervakningen, bedömningen och utvärderingen av utarbetandet och genomförandet av landskapsprogrammen samt av övriga program som avses i denna lag, med beaktande av vad som föreskrivs i 18 §.

Inrikesministeriet är statsbidragsmyndighet enligt statsunderstödslagen (688/2001) när det beviljar stöd som avses i 4 kap.

Inrikesministeriet ger vid behov anvisningar till landskapsförbunden om utarbetandet av landskapsprogram och andra program som avses i denna lag samt om beviljande, utbetalning och övervakning av stöd.

7 §

Landskapsförbundens uppgifter

Landskapsförbunden

1) svarar för landskapets allmänna utveckling i samverkan med de statliga myndigheterna,

2) svarar för utarbetandet av det till landskapets planering hörande

landskapsprogrammet samt godkänner detta,

3) utarbetar på basis av landskapsprogrammet årligen en

genomförandeplan för landskapsprogrammet i samverkan med de staten, kommunerna och

andra som deltar i finansieringen av landskapsprogrammet,

4) svarar för utarbetande av förslag till regionala strukturfondsprogram för

landskapet,

5) främjar kommunernas regionala och övriga samarbete samt samverkan mellan

landskapen och med de offentligrättsliga och privaträttsliga juridiska personer som är

centrala för regionutvecklingen,

6) följer utvecklingen i landskapet och dess delar,

7) sköter till sina uppgifter anslutna internationella ärenden och kontakter,

8) sköter sina övriga uppgifter enligt denna lag.

Landskapsförbunden är statsbidragsmyndigheter enligt statsunderstödslagen när de beviljar stöd som avses i 4 kap.

8 §

Regionutvecklingen enligt förvaltningsområden

De ministerier som utsetts genom beslut av statsrådet fastställer för viss tid målen och åtgärderna för regionutvecklingen samt principerna för den regionala inriktningen och finansieringen av åtgärderna, med beaktande av målen för utvecklingen av landskapen. Finansieringen bestäms årligen, i den mån som det är möjligt.

Genom förordning av statsrådet kan närmare föreskrifter utfärdas om vad planeringen enligt 1 mom. skall omfatta och tidtabellen för den samt om förfarandet för planeringen.

3 kap.

Programarbete

9 §

De rikstäckande målen för regionutvecklingen

Statsrådet beslutar för viss tid om de rikstäckande målen för regionutvecklingen. Statsrådet kan besluta om utarbetande av särskilda program för uppnående av de mål som avses i 1 mom.

De statliga myndigheterna beaktar i sin verksamhet de rikstäckande målen för regionutvecklingen, främjar uppnåendet av målen samt bedömer och utvärderar resultaten av sina åtgärder från regionutvecklingens synpunkt.

10 §

Landskapsprogram

Landskapsförbunden utarbetar tidsbegränsade landskapsprogram. Landskapsprogrammet skall uppta utvecklingsmål som är baserade på landskapets möjligheter och behov, för landskapets utveckling väsentliga åtgärder för uppnående av målen samt en plan för finansiering av programmet. Programmet för landskapet Lappland skall innehålla ett avsnitt om samekulturen.

Landskapsprogrammet skall utarbetas med beaktande av de rikstäckande målen för regionutvecklingen, planeringen av regionutvecklingen inom olika förvaltningsområden, de program för landskapet som avses i denna lag samt den landskapsöversikt som avses i 25 § markanvändnings- och bygglagen (132/1999).

Landskapsprogrammet skall beredas i samverkan med kommunerna och de statliga myndigheterna samt med de sammanslutningar och organisationer som deltar i regionutvecklingen och med övriga motsvarande parter. Landskapsprogrammet skall utarbetas för kommunfullmäktiges mandatperiod, för fyra år i sänder. Landskapsprogrammet skall godkännas av landskapsförbundets högsta beslutande organ. Landskapsprogrammet justeras vid behov.

De statliga myndigheterna skall i sin verksamhet beakta landskapsprogrammen, främja genomförandet av dem samt bedöma och utvärdera sina åtgärders betydelse för regionutvecklingen.

Genom förordning av statsrådet kan utfärdas

närmare föreskrifter om förfarandet och för utarbetande av landskapsprogrammet och om tidtabellen.

11 §

Landskapsprogrammets genomförandeplan

Årligen bereds under ledning av landskapsförbundet en genomförandeplan för landskapsprogrammet. Planen innehåller förslag till de för genomförandet av landskapsprogrammet och de särskilda programmen viktigaste åtgärderna samt en finansieringskalkyl. Planen bereds i samverkan med staten, kommunerna och andra som deltar i finansieringen av landskapsprogrammet.

Genom förordning av statsrådet kan utfärdas närmare föreskrifter om förfarandet för utarbetande av genomförandeplanen och om tidtabellen.

12 §

Landskapets samarbetsgrupp och dess uppgifter

Landskapets samarbetsgrupp, som avses i 17 § strukturfondslagen, samordnar genomförandet och finansieringen av landskapsprogrammet och de särskilda program som avses i 14 § i denna lag. Landskapets samarbetsgrupp skall godkänna den genomförandeplan som avses i 11 §.

13 §

Europeiska gemenskapens regionala strukturfondsprogram

Landskapsförbunden svarar i fråga om sina områden för utarbetandet av förslag som gäller de regionala strukturfondsprogram som skall finansieras av Europeiska gemenskapens strukturfonder. Programförslagen upptar sådana frågor som förutsetts i Europeiska gemenskapens lagstiftning om Europeiska gemenskapens strukturfonder. Förslagen som gäller programmen skall utarbetas i samverkan med staten och kommunerna samt med de andra offentligrättsliga och privaträttsliga juridiska personer som deltar i genomförandet av programmen.

Inrikesministeriet skall i samverkan med

övriga ministerier och landskapsförbunden samt med andra sammanslutningar och organisationer som deltar i genomförandet av programmen, utgående från de förslag som avses i 1 mom., utarbeta programförslag som föreläggs statsrådet. Statsrådet beslutar om sådana programförslag som inte gäller Europeiska regionutvecklingsfondens program för innovativa åtgärder skall sändas till Europeiska gemenskapernas kommission för godkännande. Till övriga delar tillämpas på programförslagen Europeiska gemenskapens lagstiftning.

I fråga om ändring av program skall i tillämpliga delar iakttas vad som föreskrivs om utarbetande och godkännande av programförslag. Statsrådet beslutar om sådana ändringar av programkomplement som gäller ökning av statens medel eller statlig motfinansiering.

14 §

Särskilda program

För uppnående av de rikstäckande målen för regionutvecklingen kan uppgöras tidsbegränsade särskilda program som samordnas med landskapsprogrammen. Programmen skall godkännas av statsrådet. Förslag till dessa program kan utarbetas av kommuner eller andra offentligrättsliga sammanslutningar, av offentligrättsliga stiftelser eller av privaträttsliga sammanslutningar eller stiftelser.

Sådana särskilda program som avses i 1 mom. är regioncentraprogrammet, det landsbygdspolitiska helhetsprogrammet, kunskapscentraprogrammet och skärgårdsprogrammet. I 15 § föreskrivs om programmens målsättningar.

Statsrådet kan enligt 9 § besluta om också andra särskilda program än sådana som avses i 2 mom.

Genom förordning av statsrådet kan utfärdas närmare föreskrifter om programmens innehåll samt om förfarandet för utarbetande och godkännande av programmen.

15 §

De särskilda programmens mål

Syftet med regioncentraprogrammet är att utveckla stadsregioners starka punkter, specialisering och samarbete, för att förstärka

nätverket som omfattar samtliga landskap. Regioncentra består av funktionellt enhetliga stadsregioner som är baserade på pendling och boende samt på serviceproduktion och efterfrågan.

Syftet med det landsbygdspolitiska helhetsprogrammet är att modernisera näringarna och göra dem mångsidigare samt att trygga och utveckla servicen på landsbygden genom att samordna de landsbygdsinriktade åtgärderna inom olika förvaltningsområden.

Syftet med kunskapscentraprogrammet är att förbättra förutsättningarna för etablering och utveckling av internationellt konkurrenskraftig företags- och forskningsverksamhet som kräver stort kunnande. Genom programmet stöds den regionala specialiseringen och arbetsfördelningen mellan kunskapscentra.

Skärgårdsprogrammet genomförs i sådan skärgård som avses i 3 § lagen om främjande av skärgårdens utveckling (494/1981), i syfte att främja lagens målsättningar.

16 §

Programavtal

För genomförandet av de program som avses i denna lag kan programavtal utarbetas. I dem kan avtalas om genomförande av programenliga åtgärder och projekt.

Programavtal utarbetas i samverkan med de i finansieringen av programmet deltagande kommunerna och statliga myndigheterna samt med de juridiska personer som deltar i regionutvecklingen. Programavtal ingås för viss tid.

Genom förordning av statsrådet kan utfärdas närmare föreskrifter om förfarandet för utarbetande av programavtal.

17 §

Samarbetsgrupper

För utarbetande, samordning, bedömning och utvärdering av sådana särskilda program som avses i denna lag kan samarbetsgrupper tillsättas. I samarbetsgrupperna skall finnas företrädare för ministerierna samt för sådana juridiska personer som har en avsevärd betydelse för regionutvecklingen. Samarbetsgruppernas ordförande och övriga

medlemmar utses av statsrådet.
Genom förordning av statsrådet kan utfärdas närmare föreskrifter om samarbetsgruppernas sammansättning, arbetsmetoder och uppgifter.

18 §

Bedömning och utvärdering och övervakning av programmen

Vid utarbetandet av program som avses i denna lag skall programmen bedömas och utvärderas enligt vad som särskilt föreskrivs om saken.

Under eller efter programperioden skall utomstående utvärderare bedöma och utvärdera vart och ett av de program som avses i denna lag åtminstone en gång. För bedömningen och utvärderingen av ett landskapsprogram svarar landskapsförbundet, för bedömningen och utvärderingen av förvaltningsområdenas mål för regionutvecklingen varje ministerium inom sitt förvaltningsområde och för bedömningen och utvärderingen av sådana särskilda program som avses i 14 § de behöriga ministerierna. I fråga om bedömning och utvärdering av sådana program som avses i 13 § föreskrivs särskilt. De myndigheter som finansierar landskapsprogrammen skall till landskapsförbunden sända sådana övervakningsuppgifter om landskapsprogrammen som behövs för övervakningen av programresultaten. Ministerierna svarar för övervakningen av de mål som avses i 8 §. För övervakningen av de särskilda programens mål svarar de behöriga ministerierna.

Genom förordning av statsrådet kan utfärdas närmare föreskrifter om de nyckeltal som skall användas och om de förfaranden som skall iaktas vid bedömningen, utvärderingen och övervakningen.

4 kap.

Stöd som beviljas inom inrikesministeriets förvaltningsområde

19 §

Utvecklingsprojekt

I denna lag avses med utvecklingsprojekt ett tidsbegränsat, planmässigt projekt där anläggningstillgångarnas andel kan utgöra högst hälften av de godtagbara totalkostnaderna.

20 §

Landskapsutvecklingspengar och regional fördelning av anslag

I denna lag avses med landskapsutvecklingspengar i statsbudgeten upptagna uteslutande nationella anslag för regionutveckling.

I statsbudgeten tas årligen in ett anslag för understöd som avses i denna lag. Statsrådet beslutar hur anslagen skall fördelas mellan regionerna. Vid fördelningen av strukturfondsmedel som har samband med regionala strukturfondsprogram och vid fördelningen av motsvarande statliga medel skall dessutom iaktas vad som särskilt föreskrivs om saken.

21 §

Tillämpning av statsunderstödslagen

Gällande stöd som avses i denna lag skall iaktas vad som föreskrivs i statsunderstödslagen, om inte någonting annat bestäms nedan.

22 §

Stödtagare

Stöd kan beviljas offentligrättsliga och privaträttsliga juridiska personer samt fysiska personer.

Stöd kan beviljas flera stödtagare gemensamt.

23 §

Användning av stöd

Stöd kan inom ramen för anslag som tagits in i statsbudgeten beviljas för utvecklingsprojekt som syftar till utveckling av regioner och främjande av näringspolitiskt samarbete mellan kommunerna i en region (regionalt utvecklingsstöd) samt för

anskaffning av anläggningstillgångar för utveckling av en regions infrastruktur (*infrastrukturellt investeringsstöd*).

Ett landskapsförbund kan använda regionalt utvecklingsstöd också till utvecklingsprojekt som de själva genomför.

Inrikesministeriet kan använda en del av ett anslag som har reserverats för regionalt utvecklingsstöd till regionutvecklingsprojekt som berör flera än en region eller som är viktiga för hela riket.

Stöd får inte användas som ett allmänt verksamhetsstöd. Stöd beviljas som understöd. Genom förordning av statsrådet utfärdas närmare föreskrifter om de ändamål för vilka understöd får användas.

24 §

Allmänna förutsättningar för beviljande av stöd

En allmän förutsättning för beviljande av stöd är att det är motiverat med beaktande av de mål som har uppställts för användningen av understödet. När stöd beviljas för projekt som ingår i regionala strukturfondsprogram är en förutsättning för beviljandet dessutom att projektet är förenligt med gemenskapsrätten och det ifrågavarande programmet.

När det gäller gemenskapsinitiativprogrammen Interreg och Urban samt Europeiska regionutvecklingsfondens program för innovativa åtgärder är en allmän förutsättning för beviljande av stöd, utöver vad som föreskrivs i 1 mom., att den förvaltningskommitté som har tillsatts för genomförandet av programmet har förordat finansieringen av projektet i enlighet med 21 b § strukturfondslagen..

25 §

Godtagbara kostnader

Projektstöd beviljas enligt en kostnads kalkyl som har godkänts av den som beviljar stödet, på basis av godtagbara, nödvändiga och till beloppet rimliga utgifter. Från projektets utgifter dras av sådana intäkter som direkt härrör från eller har samband med projektet. Då det bedöms om kostnader är godtagbara skall dessutom beaktas vad som i Europeiska gemenskapens lagstiftning föreskrivs om

stödberättigande utgifter.

Genom förordning av statsrådet utfärdas närmare föreskrifter om godtagbara kostnadernas slag och belopp.

26 §

Stödets belopp

Stödet får inte täcka de av det stödtagande projektet orsakade kostnadernas fulla belopp. Stödtagaren skall själv delta i kostnader som orsakas av projektet, om det inte finns särskilda skäl att avvika från denna regel. Vid beviljande av stöd av medel från Europeiska gemenskapens strukturfonder skall på de ur fonderna beviljade andelarnas maximibelopp tillämpas vad som föreskrivs i Europeiska gemenskapens lagstiftning samt i det regionala strukturfondsprogrammet för projektet.

Stöd kan beviljas endast för kostnader som har uppkommit efter ansökan om stöd.

Genom förordning av statsrådet utfärdas närmare föreskrifter om stödets belopp.

27 §

Ansökan om stöd

Stödet skall sökas skriftligen hos det landskapsförbund inom vars område den av den sökandes verksamheter för vilken stöd söks huvudsakligen är etablerad. Stöd enligt Interreg-programmet söks dock hos det landskapsförbund som är förvaltnings- och utbetalningsmyndighet och stöd enligt Europeiska regionutvecklingsfondens program för innovativa åtgärder söks hos det landskapsförbund som nämns i programdokumentet.

Med avvikelse från 1 mom. skall stödet sökas hos inrikesministeriet, då detta är beviljande myndighet.

Av ansökan skall framgå projektets samband med programmet, för beviljandet av stödet korrekta och tillräckliga uppgifter om bidragets användningsändamål samt om övriga omständigheter som den beviljande myndigheten behöver känna till för att avgöra ansökan.

Genom förordning av statsrådet utfärdas

närmare föreskrifter om sökande av stöd..

28 §

Beviljande av stöd

Landskapsförbunden beslutar inom sitt område om beviljande av stöd som avses i denna lag. Dessutom kan landskapsförbunden besluta om beviljande av stöd för projekt över landskapsgränserna inom området för ett annat landskapsförbund. Om den nationella offentliga medfinansieringen för ett projekt i sin helhet kommer från kommuner, kan landskapsförbundet som infrastrukturellt investeringsstöd för projektet bevilja delfinansiering från Europeiska gemenskapens strukturfonder. Inrikesministeriet beslutar dock om stöd som avses i 23 § 3 mom.

29 §

Beviljande av stöd enligt gemenskapsinitiativprogrammen Interreg eller Urban och enligt Europeiska regionutvecklingsfondens program för innovativa åtgärder

Om delfinansiering enligt Interreg-program och program för innovativa åtgärder beviljas från Europeiska gemenskapens strukturfonder för att stöda projekt vilkas nationella offentliga medfinansiering huvudsakligen kommer från någon annan statlig myndighet än inrikesministeriet, gäller i fråga om beviljandet av delfinansieringen från Europeiska gemenskapens strukturfonder i tillämpliga delar vad som föreskrivs om stöd genom nationell offentlig medfinansiering. Det landskapsförbund som är förvaltnings- och utbetalningsmyndighet enligt gemenskapsinitiativprogrammet Interreg beviljar med avvikelse från 28 § stöd av strukturfondsmedel till regioner som avses i programmet för gemenskapsinitiativet Interreg. Om programområdet utsträcker sig till en annan av Europeiska unionens medlemsstater beviljar det landskapsförbund som förvaltnings- och utbetalningsmyndighet stöd av strukturfondsmedel att användas utanför Finland. Förbundet kan dessutom, med avvikelse från 28 §, för projekt inom en

region som avses i programdokumentet bevilja mot strukturfondsmedel svarande statlig medfinansiering, om landskapsförbunden inom programområdet skriftligen har avtalat om saken. I fråga om Interreg-gemenskapsinitiativprogram vars förvaltnings- och utbetalningsmyndighet finns i en annan av Europeiska unionens medlemsstater, kan programområdets landskapsförbund bevilja mot strukturfondsmedel svarande statlig medfinansiering för projektet, om landskapsförbunden inom programområdet skriftligen har avtalat om saken.

Det landskapsförbund som har utsetts enligt ett programdokument gällande Europeiska unionens regionutvecklingsfondens program för innovativa åtgärder beviljar med avvikelse från 28 § stöd från strukturfonderna till områden som avses i programmet. Förbundet kan för ett projekt dessutom bevilja mot strukturfondsmedel svarande statlig medfinansiering om så har avtalats i programdokumentet.

Inom gemenskapsinitiativprogrammet Urban beviljas inom inrikesministeriets förvaltningsområde stöd i form av statlig medfinansiering som motsvarar strukturfondsmedlen av det landskapsförbund inom vars område - programområdet enligt programmet finns. Genom förordning av statsrådet kan utfärdas närmare föreskrifter om villkoren för beviljande av stöd samt om förfarandena vid beviljande av stöd.

30 §

Granskningsrätt och utförande av granskning

Utöver vad som i statsunderstödslagen föreskrivs om granskningsrätt samt om granskning av projekt som har fått stöd av medel från Europeiska gemenskapens strukturfonder, gäller granskningsrätten enskilda projekt och finansieringen av dem i dess helhet, i den omfattning som föreskrivs i Europeiska gemenskapens lagstiftning. I fråga om den granskningsrätt som Europeiska gemenskapens organ har gäller vad som föreskrivs i Europeiska gemenskapens lagstiftning.

31 §

Inrikesministeriets granskningsrätt

Inrikesministeriet har rätt att granska beviljandet, utbetalningen, användningen och övervakningen av stöd som avses i denna lag. I fråga om granskningsrätten gäller i tillämpliga delar vad som föreskrivs i 30 §. I fråga om den granskningsrätt som inrikesministeriet har i egenskap av förvaltnings- och utbetalningsmyndighet samt i enlighet med gemenskapsinitiativprogrammen Interreg och Urban gäller vad som föreskrivs i strukturfondslagen.

32 §

Återkrav av stöd

Ett landskapsförbund skall besluta att utbetalningen av understöd skall upphöra samt att redan utbetalt understöd skall återkrävas, om

1) för beviljandet, utbetalningen eller övervakningen av understödet har lämnats felaktiga eller vilseledande uppgifter eller om uppgifter som skall lämnas för beviljandet, utbetalningen eller övervakningen av finansieringen har hemlighållits och lämnandet av felaktiga eller vilseledande uppgifter eller hemlighållandet av dem har haft inverkan på erhållandet av finansiering,

2) understödstagaren för utbetalningen eller övervakningen av understödet har vägrat lämna behövliga uppgifter, dokument eller annat material eller i samband med granskningen har vägrat uppfylla andra lagbestämda förpliktelser för understödstagaren för att granskningen skall kunna utföras,

3) understödet har använts till något annat ändamål än det beviljats för,

4) understödstagaren väsentligen har underlåtit att följa de villkor som utsetts i understödsbeslutet, eller om

5) understödet eller en del av det har beviljats eller utbetalats på oriktiga grunder.

Landskapsförbundet kan besluta att utbetalningen av ett understöd skall upphöra eller att understödet helt eller delvis skall återkrävas, om

1) understödstagaren inte har iakttagit de villkor som utsetts i understödsbeslutet,

2) ägande- eller besittningsrätten till egendom för vars anskaffning understödet beviljats har överlåtit innan fem år har

förflutit från den dag då understödet betalades ut

3) understödstagaren har avslutat eller väsentligt inskränkt den verksamhet som var föremål för understödet, eller

4) understödstagaren har blivit föremål för en utsökningsåtgärd, försatts i likvidation eller konkurs eller blivit föremål för saneringsförfarande enligt lagen om företagssanering (47/1993) eller för skuldsanering enligt lagen om skuldsanering för privatpersoner (57/1993) och om inte något annat följer av ändamålet med statsunderstödet.

Det som i 1 och 2 mom föreskrivs om landskapsförbundet gäller i tillämpliga delar inrikesministeriet när det beslutar om återkrav i samband med användningen av medel som avses i denna lag.

33 §

Inrikesministeriets återkravsskyldighet

Inrikesministeriet skall besluta att strukturfondsmedel eller motsvarande statliga medel eller enbart nationella statliga medel som har utbetalats till ett landskapsförbund skall återkrävas helt eller delvis, om regionutvecklingsmyndigheten har använt medlen till något annat ändamål än de som medlen beviljats för eller brutit mot bestämmelserna om användningen av medlen eller mot villkoren i beslutet om anvisande av medlen

34 §

Återbetalning av medel från Europeiska gemenskapens strukturfonder

Om staten, på grund av sitt medlemsansvar enligt Europeiska gemenskapens lagstiftning om strukturfonderna, blir skyldig att till Europeiska gemenskapernas kommission återbetala strukturfondsmedel, kan inrikesministeriet besluta att ett landskapsförbund till staten skall betala det fulla belopp jämte kostnader som denna har betalat till kommissionen. En sådan betalning påförs om återbetalningen av medlen beror på landskapsförbundets förfarande eller om förbundet med stöd av programdokumentet är direkt ansvarigt inför kommissionen för användningen av medlen.

35 §

Förhöjning av återbetalade belopp

Om stödmottagaren har förfarit på det sätt som föreskrivs i 32 § 1 mom. kan det belopp som återkrävs höjas med högst 20 procent eller, om förfarandet enligt nämnda moment har varit synnerligen grovt, med högst 100 procent.

36 §

Frist för återkrav samt preskriptionstid

I fråga om tiden för och preskriptionen av återkrav av strukturfondsmedel och av motsvarande statliga medfinansiering tillämpas Europeiska gemenskapens lagstiftning eller vad som föreskrivs med stöd av den.

5 kap.

Särskilda bestämmelser

37 §

Remiss- och förhandlingsförfarande

De program och planer som avses i denna lag skall i första hand justeras eller ändras så att de mål som skall uppnås och de åtgärder som skall genomföras blir en del av programmet. I annat fall skall iakttas vad som föreskrivs i 2- 4 mom.

De statliga myndigheterna skall inhämta landskapsförbundets utlåtande om sådana för regionens utveckling viktiga planer och åtgärder som inte ingår i landskapsprogrammet, samt bedöma planernas och åtgärdernas betydelse för regionens utveckling. Utlåtandet och programmen för landskapsutvecklingen skall beaktas vid beslutsfattandet och i den övriga verksamheten. Om den statliga myndigheten ämnar avvika från ett landskapsförbunds utlåtande skall den motivera avvikelsen, efter att först ha förhandlat om saken med landskapsförbundet.

Innan en statlig myndighet fattar ett sådant beslut gällande organ inom den statliga lokal- eller regionförvaltningen, dessas

verksamhetsområden eller verksamhetsställen eller servicen på verksamhetsställena, som kan försämrat kundservicen eller gör en framställning till statsrådet om ett sådant beslut, skall myndigheten inhämta utlåtande från den kommun som saken gäller. Om saken gäller två eller flera kommuner skall utlåtande inhämtas också från landskapsförbundet. Om den statliga myndigheten ämnar avvika från utlåtandet skall den förhandla med kommunen och landskapsförbundet. I övrigt gäller om utlåtandet vad som föreskrivs i 2 mom.

Varje enskilt ministerium skall förhandla med inrikesministeriet om sådana åtgärder som har beretts av de centrala förvaltningsmyndigheterna och affärsverken inom respektive förvaltningsområde och som påverkar för den regionala utvecklingen på ett betydelsefullt sätt.

38 §

Områdesindelningar

För inriktningen och graderingen av stödåtgärderna för regionutvecklingen utses ett utvecklingsområde. Grund för utseende av utvecklingsområden är den indelning i ekonomiska regioner, som är baserad på kommunindelningen. Indelningen i ekonomiska regioner bestäms åtminstone

med beaktande av pendling, utträttande av ärenden, interkommunalt samarbete och trafikförbindelser. Indelningen i ekonomiska regioner fastställs av inrikesministeriet, efter att det har hört de kommuner och landskapsförbund som saken gäller.

Statsrådet kan utse landets svagast utvecklade regioner till utvecklingsområde på basis av deras utvecklingsnivå och utvecklingsbehov. Utvecklingsområdet

indelas i stödområde I, II och III, utgående från de ekonomiska regionerna. Genom förordning av statsrådet utfärdas föreskrifter om grunderna för att utse områden till utvecklingsområden och för att dela in utvecklingsområden i stödområden.

För inriktningen och graderingen av stödåtgärder för landsbygdens utveckling kan utses även andra områden än utvecklingsområden. Dessa områden utses på grund av kommunindelningen. Genom

förordning av statsrådet kan utfärdas närmare föreskrifter om användningen av kommunindelningen som grund för utseende av områden.

Statsrådet kan efter att ha hört den skärgårdsdelegation som avses i 14 § lagen om främjande av skärgårdens utveckling förordna att en kommun som med stöd av 9 § i den nämnda lagen har förklarats som skärgårdskommun och en sådan skärgårdsdel i en annan kommun, på vilken statsrådet har beslutat att bestämmelserna om skärgårdskommuner skall tillämpas samt en sådan ö eller ögrupp som har fast bosättning men är utan vägförbindelse till fastlandet, skall höra till utvecklingsområdets I eller II stödområde.

företag på utvecklingsområden

39 §

Maximandelen av investeringsstöd

I lagen om stödjande av företagsverksamhet (1068/2000) finns bestämmelser om maximandelen av offentliga investeringsstöd som beviljas på företag på utvecklingsområden

40 §

Sökande av ändring

I beslut av ett landskapsförbund som enligt denna lag verkar som regionutvecklingsmyndighet söks ändring på det sätt som i kommunallagen (365/1995) föreskrivs om rättelseyrkande och kommunalbesvär.

I ett beslut som landskapets samarbetsgrupp har fattat med stöd av denna lag söks ändring genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som i kommunallagen föreskrivs om sökande av ändring i beslut av samkommuner.

Ändring i beslut som inrikesministeriet har fattat i egenskap av statsbidragsmyndighet

får inte sökas genom besvär. Rättsse i statsbidragsmyndighetens beslut får sökas av en part som är missnöjd med beslutet inom 30 dagar från delfåendet. Rättelseyrkandet skall riktas till inrikesministeriet. I beslut som har fattats med anledning av rättelseyrkande får ändring sökas genom besvär på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

6 kap.

Ikraftträdande

41 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 20 .

Lagens 14 § 2 mom. tillämpas till utgången av år 2006.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

Genom denna lag upphävs lagen den 10 december 1993 om regional utveckling (1135/1993) jämte ändringar.

42 §

Övergångsbestämmelser

På understöd som har beviljats före denna lags ikraftträdande tillämpas de bestämmelser som gäller när denna lag träder i kraft.

Helsingfors den 19 april 2002

Republikens President

TARJA HALONEN

Region och kommunminister *Martti Korhonen*